

BANEANLEGG I BUESKYTING

**NBF'S ANLEGG-
UTVALG**

FORORD

Heftet tar for seg trenings- og konkurranseanlegg for skive- og jakt/feltskyting. Det meste av stoffet er hentet fra ting vi har sett i egne eller andre klubber, men noe er foreløpig bare idéer som ennå ikke er realisert. Spesielt gjelder dette forslag til klubbhus med innendørs treningsbane.

Vi har først og fremst tenkt på nye klubber under arbeidet med heftet. Derfor har vi lagt hovedvekten på anlegg av treningsbaner og utstyr til disse, men vi håper at også mer etablerte klubber kan finne saker av interesse. Enten idéer de kan utvikle videre på egen hånd eller tips for utvikling av norgesmesterskap. Vi ser gjerne at forslag blir sett på som impulser som kan utvikles videre rundt omkring i landet.

Både gjennom Forbundsmeldinger og Buestikka har vi oppfordret klubbene og enkeltpersoner til å sende oss fotografier av treningsbanene deres, og for øvrig gode idéer. Oppslutningen har ikke vært overveldende, men det har meldt seg noen. Først og fremst er det klubber fra Østlandet, vårt eget område, vi har vært i kontakt med. Enkelte klubbnavn er oppgitt i forbindelse med tegninger eller tekst. Dette har vi gjort for at interesserte kan kontakte de stedene direkte om de vil ta banen eller utstyret nærmere i øyensyn. Vi ser på oss selv som et slags bindeledd mellom klubbene i landet slik at gode idéer fra en klubb ikke skal forbli

der alene, men spre seg til andre. Om det på bakgrunn av heftet oppstår kontakt og samarbeid mellom klubbene for alvor, har vi langt på vei lyktes i vårt arbeid.

Det var etter Tinget 1982 vi besluttet å samle opp vår erfaring, samt gjøre videre undersøkelser, i et hefte som dette. En senere anleggskomité vil kanskje forbedre/utvide heftet på bakgrunn av nye idéer og erfaringer som strømmer inn.

Til slutt vil vi gjøre dere oppmerksom på at alle mål på tegningene er i sann lengde. F.eks. stativ med tre ben. Vi oppfordrer dere likevel til å lage en prøve i full størrelse før dere setter igang med "masseproduksjon".

Lykke til !

Vi vil takke Eva K. Hammer for god hjelp med maskinskrivingen.

Gard Sem

Jan Skyttesæter

Karl Breng

INNHALDSFORTEGNELSE

1. TRENINGSBANER

A) Generelt	side 3
B) Planlegging	side 3
C) Skiveskyting innendørs	side 4
D) Skiveskyting utendørs	side 14
E) Jakt- og feltskyting	side 26
F) Treningsmatter generelt	side 31

2. KONKURRANSEBANER FOR SKIVESKYTING

A) Approberte stevner	side 33
B) Skyting på 18 meter	side 35
C) Skyting på 25 meter	side 35
D) Norgesmesterskap	side 35
E) Skiveskyting inne på andre runder	side 40
F) Skiveskyting utendørs	side 40
G) Approberte stevner	side 40
H) Norgesmesterskap	side 42
I) Stativer	side 43
J) Flagg/merkemateriell	side 49
K) Lyssignalanlegg/digitalur	side 52

3. KONKURRANSEBANER FOR JAKT- OG FELTSKYTING

A) Approberte stevner	side 55
B) Norgesmesterskap	side 55
C) Stativtyper	side 56
D) Merkemateriell	side 56
E) Oppbevaringskassett/resultattavle	side 60

4. KLUBBHUS OG KLUBBMILJØ

A) Beskrivelse/tegning	side 66
B) Stønad til idrettsanlegg	side 71
C) Materialrommet	side 73
D) Oversikt over materiell	side 74

5. FORSIKRING

side 77

1. TRENINGSBANER

A) GENERELT

Det mest avgjørende for en klubb er at den har tilfredstillende treningsforhold - inne som ute. Dette må til for å skape så vel gode skyttere, som et godt miljø i klubben. Undersøkelse viser at de beste klubbene i landet har nærmest ubegrenset adgang til gode treningsbaner. Arealene behøver nødvendigvis ikke være så store. Det er viktigere at de er godt og riktig utnyttet, at de er miljøskapende, ikke koster for mye i leie, og at de er tilgjengelige for skytterne så ofte som mulig. En gang i uka er f.eks. alt for lite!

Da økonomien alltid vil spille en viktig rolle for alle klubber, mener vi at det er større mulighet, som regel, å få til en gunstig avtale med kommunene om treningsbaner, enn med private eiere. Den aller beste løsningen ville nok være om klubben selv eide sine egne treningsbaner. For de aller fleste vil dette imidlertid bare lyde som fremtidsmusikk, foreløpig.

Det er viktig at alle baner får felles standplass på grunn av sikkerheten.

Til trening er det mest vanlig å benytte matter med lameller av trefiberplater, eller halmmatter. Halmmatter bør fortrinnsvis brukes til stevner. I oppstartingsfasen er det vanlig at klubber trener på halmmatter. Da dette faller kostbart, bør produksjonen av permanente matter begynne så snart klubben har skaffet

seg fast treningssted.

De eksemplene som er vist, er bare et lite utsnitt av hva som nyttes av klubbene rundt omkring. Tegningene bygger på utvalgets og andres positive erfaringer, men er sikkert gjenstand til forbedringer og forenklinger. Har du gode forslag, prøver vi å få dette med i neste utgave av heftet.

Vi skal senere gå over til å beskrive de forskjellige baner, men før det vil vi belyse noe vi synes er meget viktig, nemlig planlegging.

B) PLANLEGGING

På et tidlig tidspunkt er det viktig å ha i tankene hva en bueskytterklubb kan utvikle seg til å bli i fremtiden, og hvilke arealer og rombehov klubben etter hvert trenger.

Det er viktig å være realistisk, og ikke tenke "luft-slott". Utbyggingen må stå i forhold til klubbens utvikling og ikke forseres på bekostning av skytternes naturlige treningsbehov.

Utearealene kan være privat eller kommunal grunn. Arealene bør fastlegges i samarbeid med de kommunale tekniske etater, og hvis mulig inngå i kommunens generalplan. Idrettens kontaktutvalg og/eller kommunens kulturkontor bør være behjelpelig med dette.

Hvis klubben har lite egnede innendørsrom bør de ta kontakt med idretts/kulturkontoret. Hvis disse ikke kan skaffe rom bør klubben passe på å komme inn ved planlegging og bygging av nye rom. Det tenkes her på nye skoler, samfunnshus, tilfluktsrom eller andre offentlige bygg.

Kommunens økonomiske støtte til idretten varierer. Noen

støtter med kronebidrag pr. medlem, andre yder bidrag til spesielle formål som nybygg, vedlikehold av klubbhus eller vedlikehold av bane. Det ydes også bidrag til administrasjon og materiell, mens enkelte kommuner har lite eller intet å tilby idretten.

For enkelte klubber kan det bli aktuelt å leie lokaler, eller inngå i byggeprosjekter med andeler eller lignende. Ved leie vil enkelte økonomisk sterkt stilte kommuner bidra med full eller delvis dekning av leieutgiftene. Før eventuell leie inngås bør mulighetene for stønad undersøkes nøye.

STUI

En institusjon som hittil har vært lite nyttet av bueskyttere er STUI (Statens ungdoms- og idrettskontor). Av overskudd av tippemidlene bevilger STUI penger til idrettsformål. For tiden kan bueskytterklubber søke om stønad til baneanlegg og klubbhus, og til utstyr som naturlig hører med til prosjektet.

STUI kan bevilge penger inntil 1/3 av godkjente kostnader, fortiden begrenset oppad til kr. 425.000,- for bueskytteranlegg. Resten av beløpet må klubben selv skaffe tilveie ved egenfinansiering og/eller ved dugnad.

Det kan også søkes om stønad fra STUI til samfunnshus hvor bueskytterklubben er med som andelslag, eller hvor en kommune er byggherre for samfunnshus som inneholder lokaler for idrettsformål.

STUI har faste rutiner for søknad om støtte til utbygging av idrettsanlegg. Mer om dette har vi valgt å sette inn under avsnittet om klubbhus/klubbmiljø.

C) SKIVESKYTING INNENDØRS

Treningsforholdene innendørs varierer veldig fra klubb til klubb her i landet. I Oslo-området brukes gjerne gymnastikksaler på de forskjellige skolene. Dette er som regel fine lokaler, men det er mange andre idrettsgrener som er ute etter dem også. Derfor er det ikke uvanlig at en får adgang til trening bare en gang i uka.

Det er ofte en bedre løsning å leie et offentlig eller privat tilfluktsrom. Som regel får en da skutt oftere. Den største bakdelen med tilfluktsrom er at de kan være både kalde og fuktige, dersom de er sprengt ut i fjell. Klubbene kan få store fyringsutgifter for å oppnå behagelig treningstemperatur.

Tønsberg og Omegn Bueskyttere har fine treningslokaler i tilfluktsrom. De ligger under Tønsberg Idrettshall og er bygd som egen kjelleretasje. Deler av anlegget benyttes også av vektløftere som har utstyret permanent fremme. Derved får skytterne fin anledning til styrketrening, noe som virker helt ideelt.

Et problem med mange rom, ikke minst tilfluktsrom, er takhøyden. For å få en fri og uanstrengt skytestil, uavhengig av opptrekksteknikken, er det ønskelig med takhøyde på 270 cm. Lokaler ned til 250 cm kan likevel nyttes, men dette kan være til sjenanse for høye skyttere, som i tillegg ønsker å ha et høyt oppdrag. Med lavt oppdrag (en trekker rett inn) kan skyttere på 180 cm trene i rom med 250 cm høyde.

Vi anbefaler klubber i etableringsfasen og klubber som ikke har tilfredstillende treningslokaler å kontakte idrettens kontaktutvalg i kommunen, eller det stedlige idretts/kulturkontor.

Det er ikke umulig at bueskyttere kan få adgang til det

samme treningslokalet som miniatyrskyttene. Dette vil gå utmerket forutsatt at de ikke trener på samme tid. Om det finnes miniatyrskyttergrupper/lag på stedet, har de sansynligvis skaffet seg muligheter til å trene inne om vinteren.

Av private muligheter nevner vi bedriftslokaler, egne hjem, samt treningsbane i eget klubbhus. Klubbhusets rolle og muligheter vil bli tatt opp i eget kapittel.

Vi nevnte takhøyden. Når det gjelder lengden på lokalet, bør det ikke være under 20 meter om en skal få trent skikkelig på 18 meter. Helst skal en kunne trene på 25 meter også, men det er ikke nødvendig. Brukes pilfangernett et lite stykke fra bakveggen, pluss stativer og matter som må bæres frem for hver gang, trengs det større lengde på lokalet enn om en kan bygge en permanent skytevegg av lameller. I begge tilfeller bør det være såpass plass bak skytelinjen at instruktøren kan bevege seg uhindret frem og tilbake.

Buene kan settes opp langs veggen eller henges over et egnet stativ foran skytelinjen. Hvis buekofferter må oppbevares foran skytelinjen vil dette uroe treningen, spesielt ved opp- og nedpakking.

Er plassen bak skytelinjen liten, bør det bak eller ved siden være et rom der skyttene som ikke skyter kan oppholde seg, sammen med buekofferter og annet personlig utstyr. Hvis en kan velge, er det mest hensiktsmessig når tilleggsrommet er bak skytelinjen. Aller best er det hvis treningsrommet er opptil 23 meter langt. Se side 7 og 8.

Lokalets bredde kan variere og er med på å bestemme hvor mange som kan skyte samtidig. 80 cm til hver skytter anbefaler vi. Bruker noen rullestol, tar denne større plass. Vi vet at noen skyttene har funnet frem til korridorer på ca. 2 meters bredde i offentlige eller private bygg som de trener i. Det kan imidlertid ikke skyte mer enn to samtidig på slike steder.

Der det er muligheter for å bygge en skytevegg av lameller, ser vi det som den beste løsningen. En sparer tid idet en slipper å henge opp pilfangernett og å bære ut stativer og matter. Det må imidlertid være mulig å komme til lamellene, slik at slitte deler blir skiftet ut og erstattet med nye etter hvert. I tillegg til den permanente veggen, anbefaler vi at det finnes transportable stativer, for nybegynnere og for de som vil perfektjonere stilen. Behovet for slike stativer vil variere og det er derfor ønskelig med et materialrom i tilknytning til treningslokalet.

Hvis en kan velge mellom flere rom, bør en ta hensyn til sikkerheten. Skyteretningen bør være fra inngangspartiet. Andre dører må kunne låses når skyting pågår. Ringeapparat kan monteres for å påkalle oppmerksomheten. Utsatte vinduer sikres med lemmer eller pilfangernett.

I et skreddersydd treningslokale for bueskyting kan det være fristende å montere ekstra god belysning. Vi tenker da på spotlights på skivene og standplassen i tillegg til tilfredstillende almenbelysning. SAS Bueskyttergruppe har tilnærmet slike forhold i sitt lokale på Fornebu. Likevel vil vi fraråde å lage slike "drømmeforhold" da en lett kan bli bortskjemt. Forholdene i de forskjellige stevnelokalene er nemlig ikke særlig gode for bueskyttene om vi tenker på belysningen. Derfor kan vi like godt venne oss til en form for en mer typisk situasjon vi har under stevner.

En skal være oppmerksom på at treningsbaner kan innredes i ledige bygninger som måtte finnes i området, forutsatt at takhøyden og lengden er tilstrekkelig. Det tenkes her på låvebygninger, større garasjer, verkstedbygninger, lagerlokaler, o.lign. Er rommet for stort kan det kanskje deles av for å begrense eventuelle oppvarmingsutgifter.

Gymnastikksaler eller haller som nyttes av skolen om

dagen skal være rengjort til neste dag. Står slike vaktmestertjenester i veien for leieforholdet, bør klubben vurdere om de kan påta seg renholdet etter trening.

Har man fantasi og initiativ, finnes det også muligheter for innetrening.

Innendørs bør de flyttbare mattene være forholdsvis lette, da de skal fraktes ut og inn ved trening.

Er lagerrom og treningsrom i samme plan uten dørstokker kan stativet med fordel utstyret med trinser.

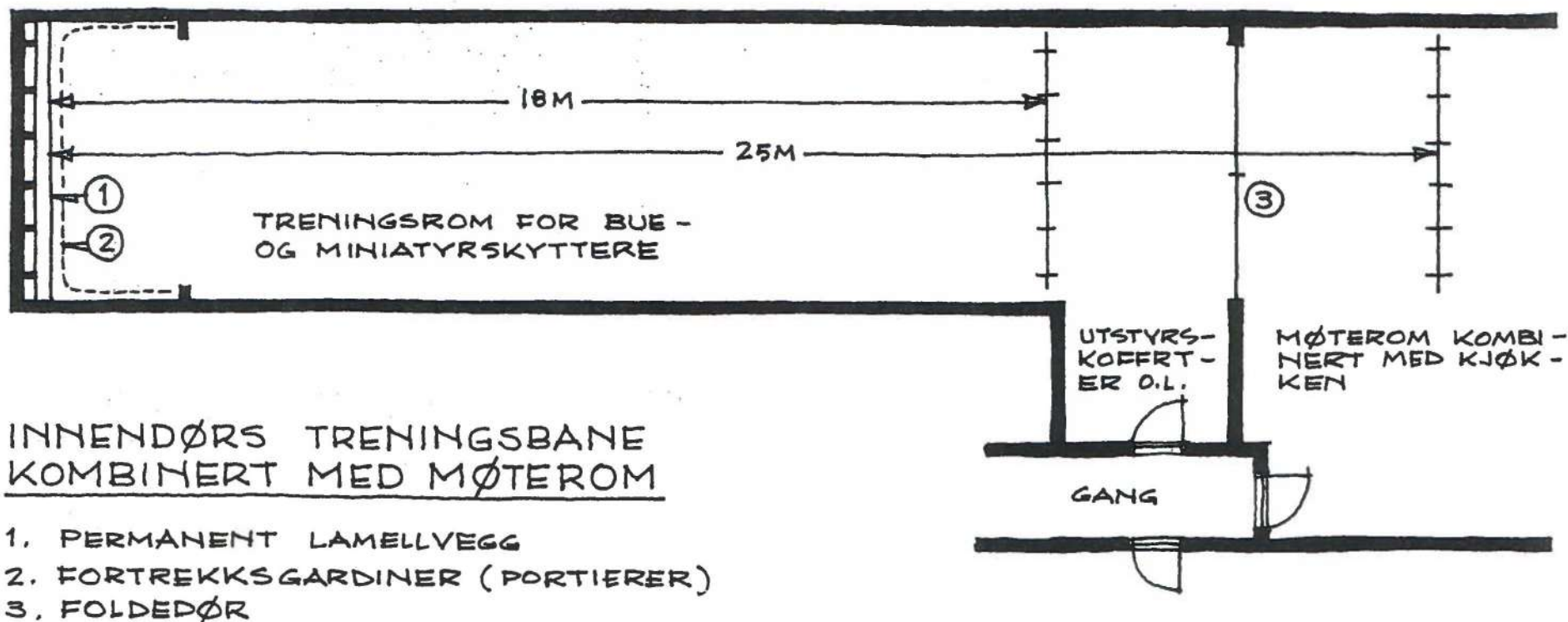
Side 9 og 10 viser eksempler på flyttbare matter. En forutsetning er at det bak mattene henges pilfangernett. Til trening for nybegynnere foreslår vi at det nyttes runde halmmatter.

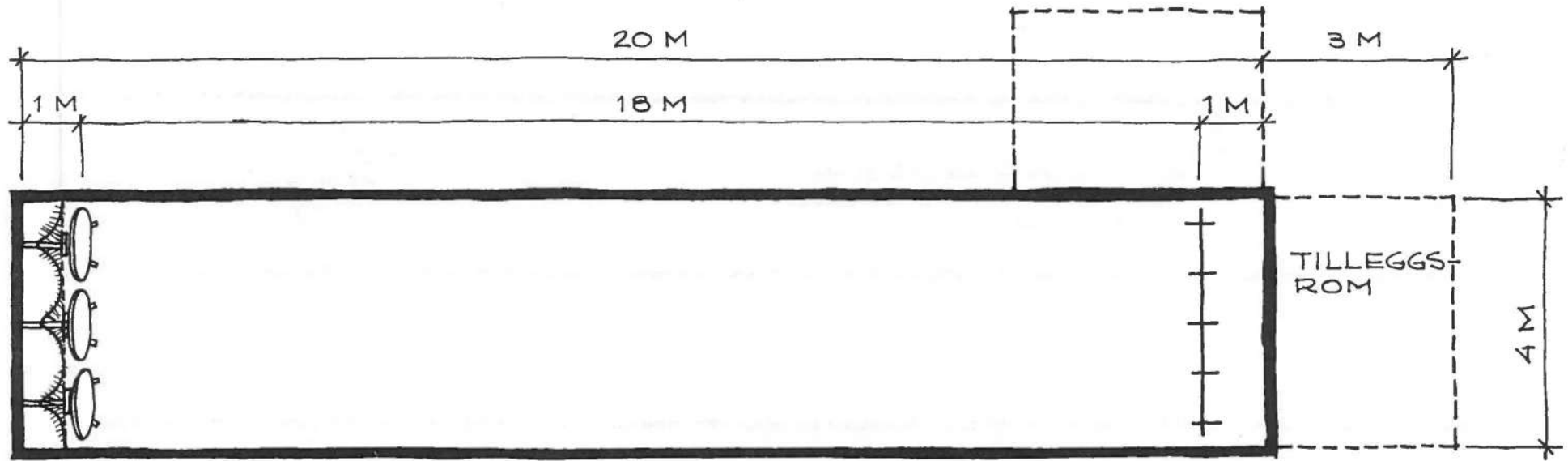
På side 11 og 12 er det eksempler på permanente lamellvegger. På side 11 er lamellene stemplet mot tak og gulv. På side 12 er det en stor frittstående matte der lamellene er holdt sammen med lange bolter.

Pilfangernett kan enten henges opp ved hjelp av vaier eller tau som er strekt stramt mellom to kroker e.l. Vaieren tres gjennom kausene i nettet. Er lengden stor kan vaieren støttes opp med stolper for å redusere nedbøyningen på nettet, se side 13.

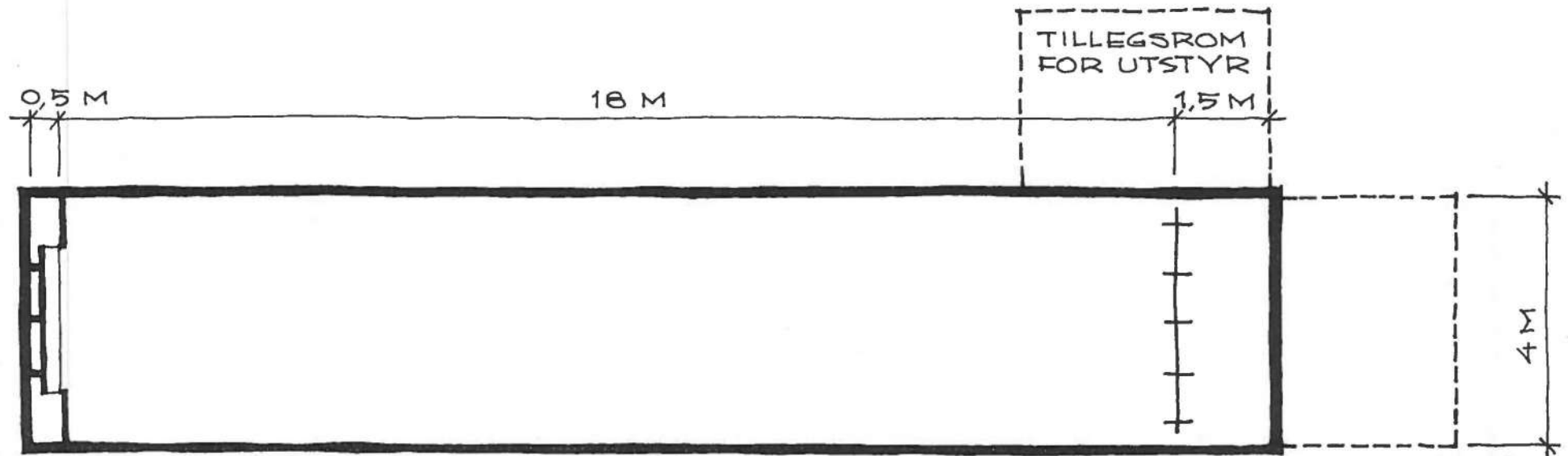
Pilfangernett kan også henges opp på kroker som glir på skinner. Fordelen er at nettet kan skyves til siden, eventuelt også over på sidevegger, se side 13. Til oppheng kan det nyttes samme type glidere som for tyngre portierer.

Tegningen nedenfor viser treningslokalet til Ramnes.

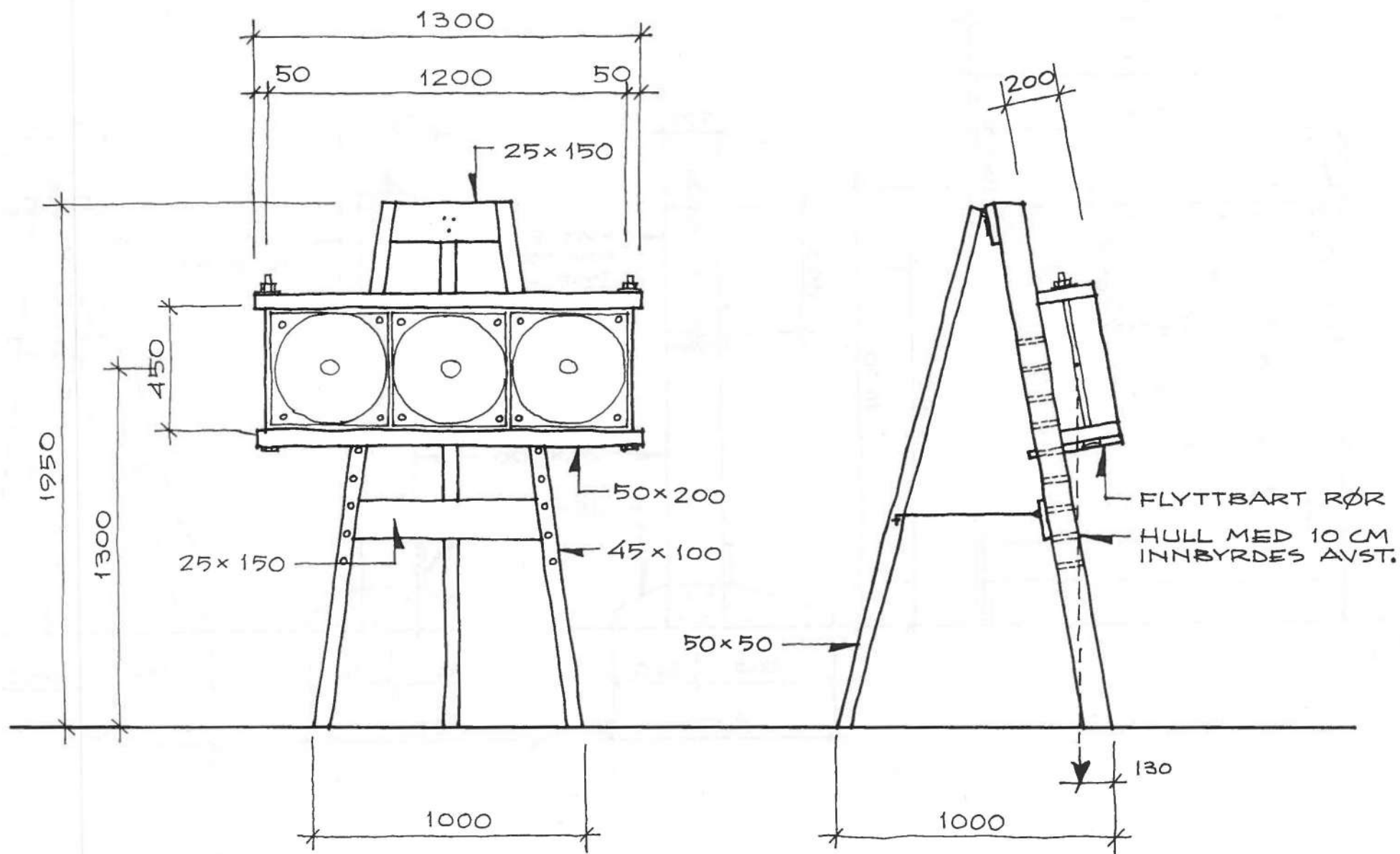
ROM MED FLYTTBARE MATTER/STATIVER

ROM MED FAST LAMELLVEGG

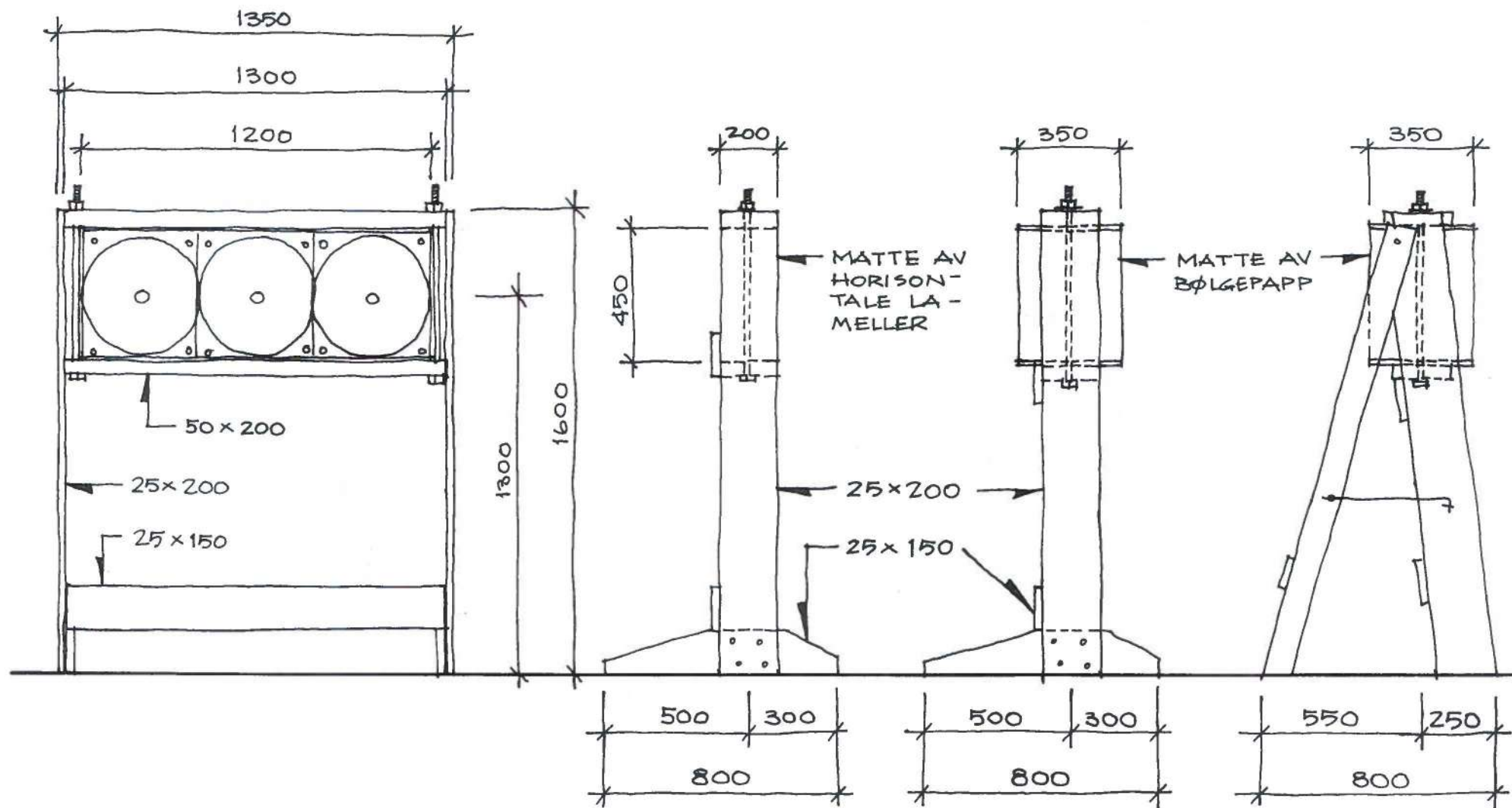
TRENING I SMALE OG KORTE ROM - MÅL 1:100

TRENING I GYM, SAL ELLER SKYTEHALL - MÅL 1:100

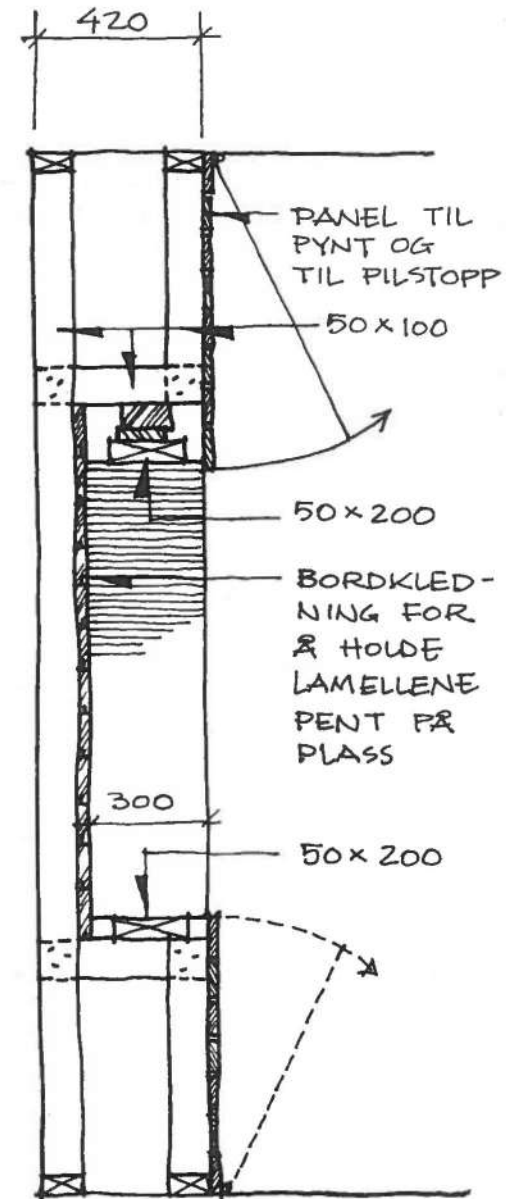
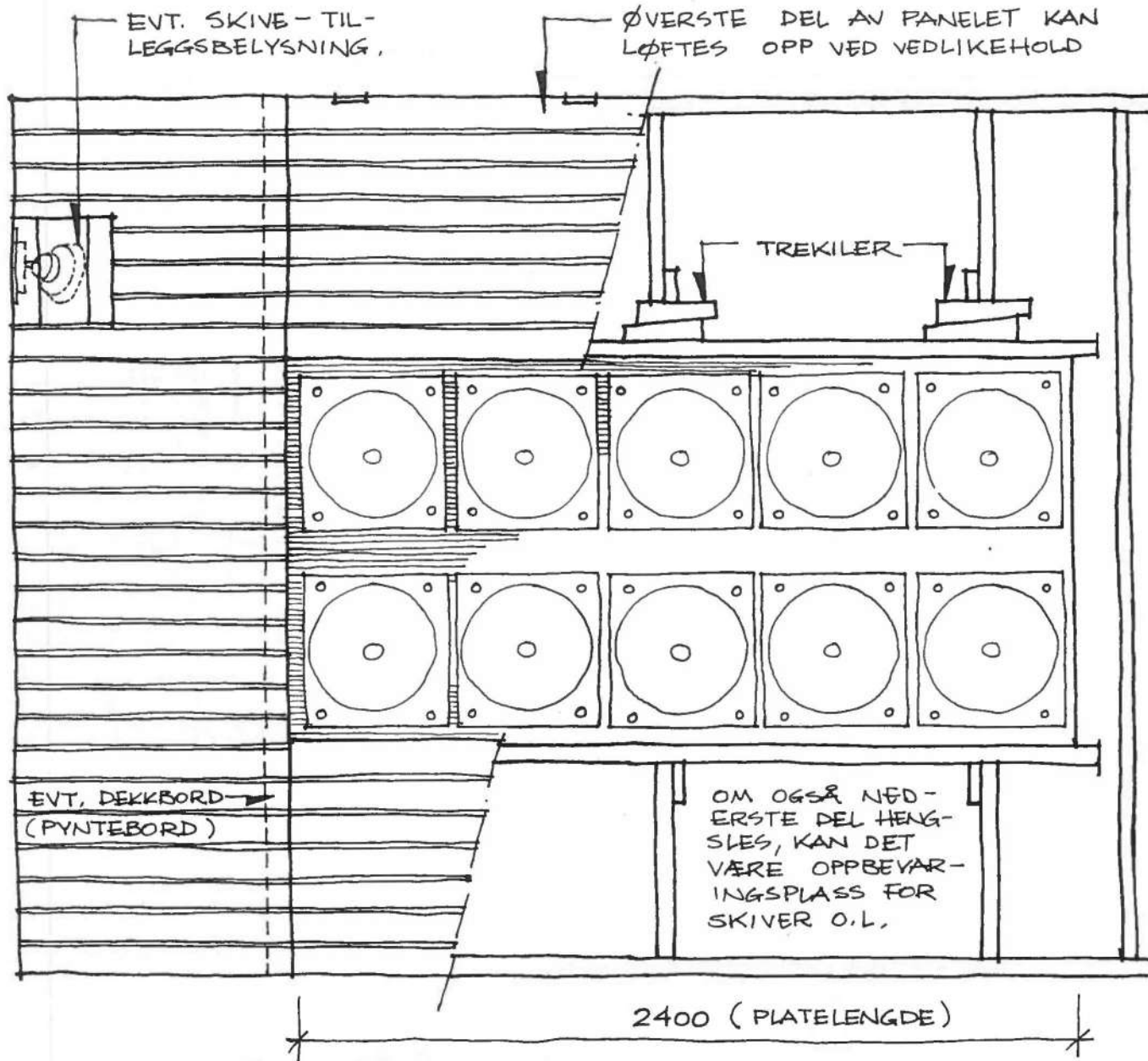
T.O.B.'S TRENINGSSSTATIV - MÅL 1:20

STATIV OG LAMELLMATTER INNENDØRS

MÅL 1:20

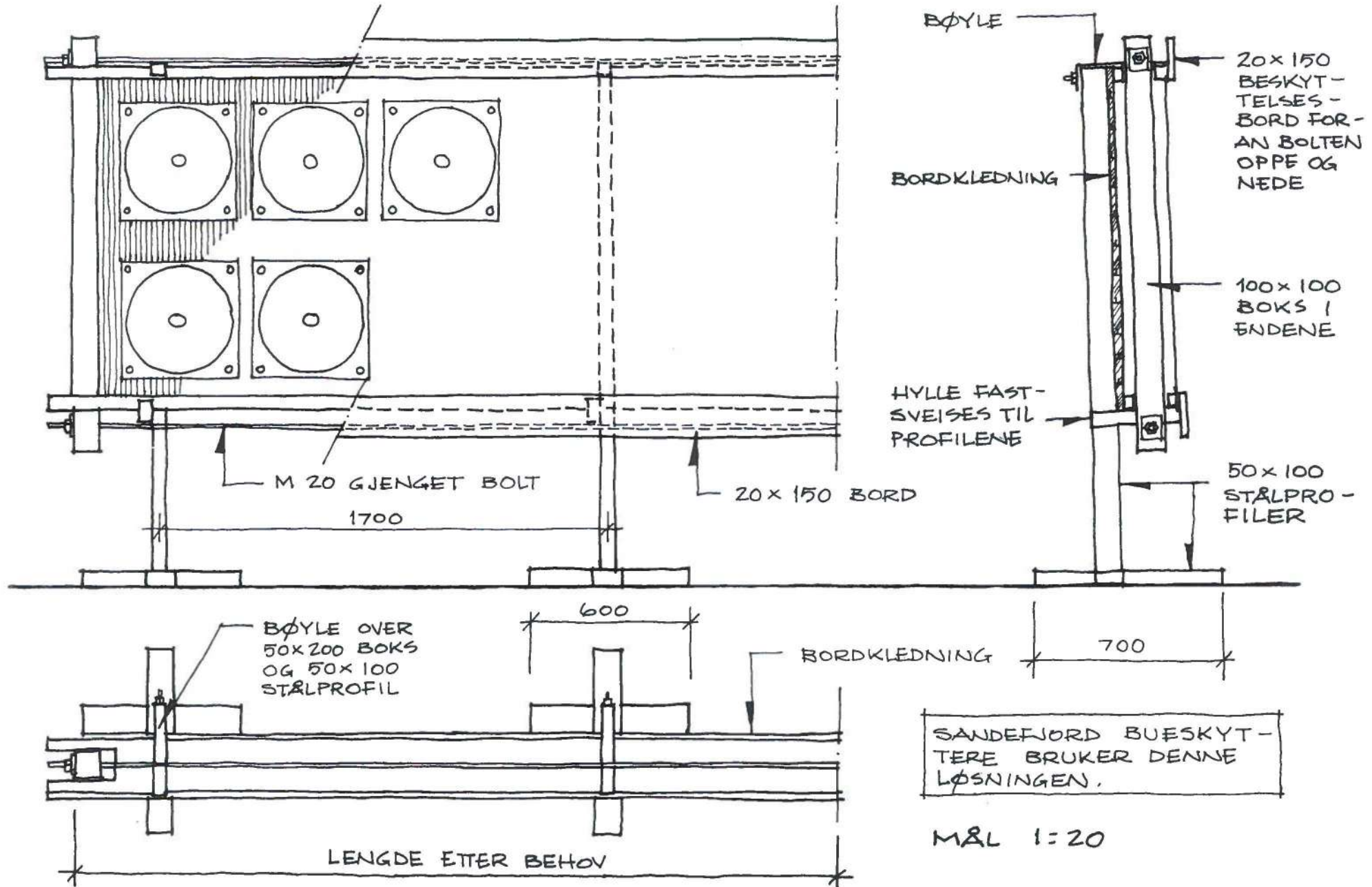
MATTER MED FASTMONTERTE STATIVER.

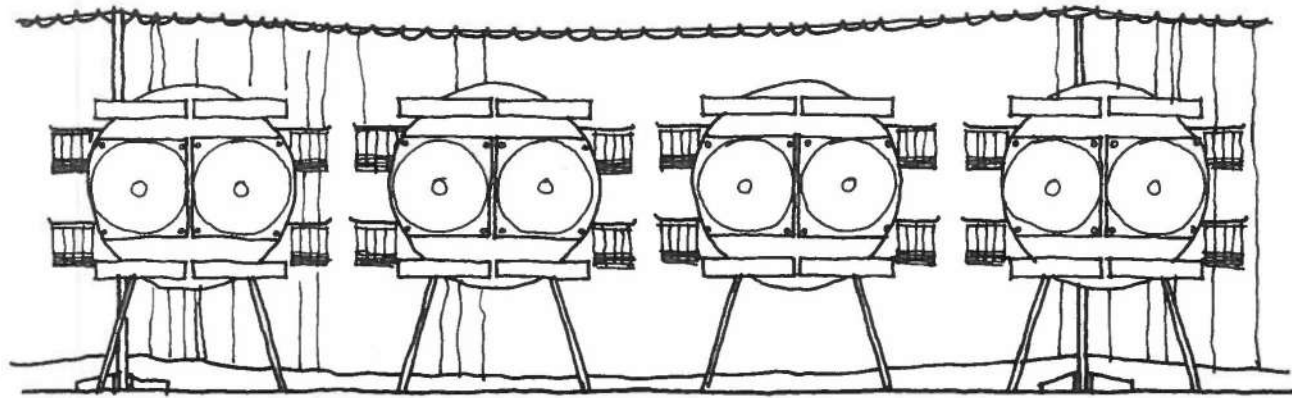
MÅL 1:20

PERMANENT LAMELLVEGG INNENDØRS MED HORIZONTAL LAMELLER.

RAMNES HAR EN LIGNENDE VEGG.

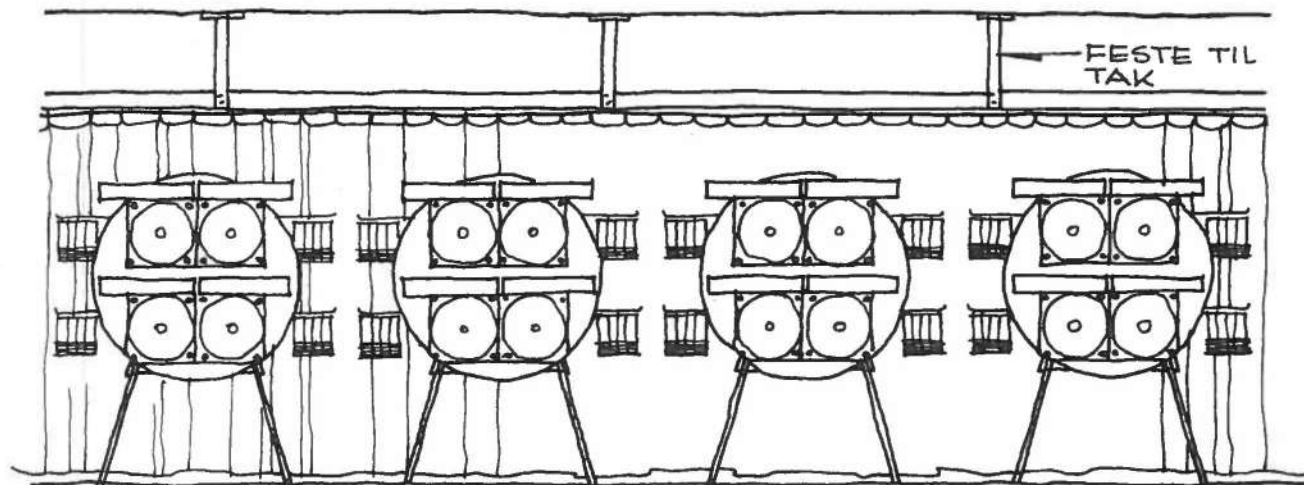

PERMANENT LAMELLVEGG INNENDØRS FOR VERTIKALE LAMELLER.

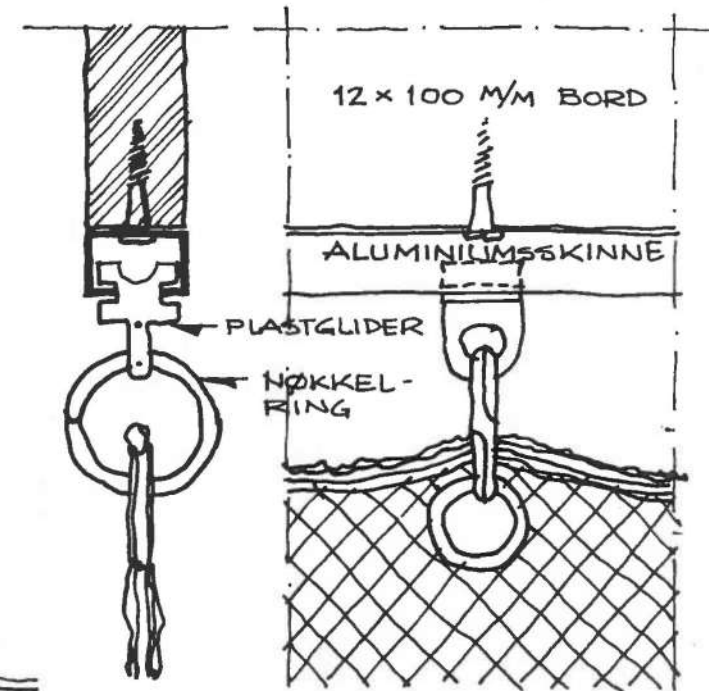

PILFANGERNETT STØTTET OPP MED BOKS
(STOLPER MED FOT)

NB! For at pilfangernett-
et skal virke mest
mulig effektivt, må
det henge med fold-
er. Henger det for
stramt, går pilene
lettere gjennom.

PILFANGERNETT FESTET TIL TAK

PILFANGERNETT SOM ER
FESTET TIL GLIDERE KAN
SKYVES TIL SIDE, EVT.
OVER PÅ SIDEVEGG.

D) SKIVESKYTING UTENDØRS

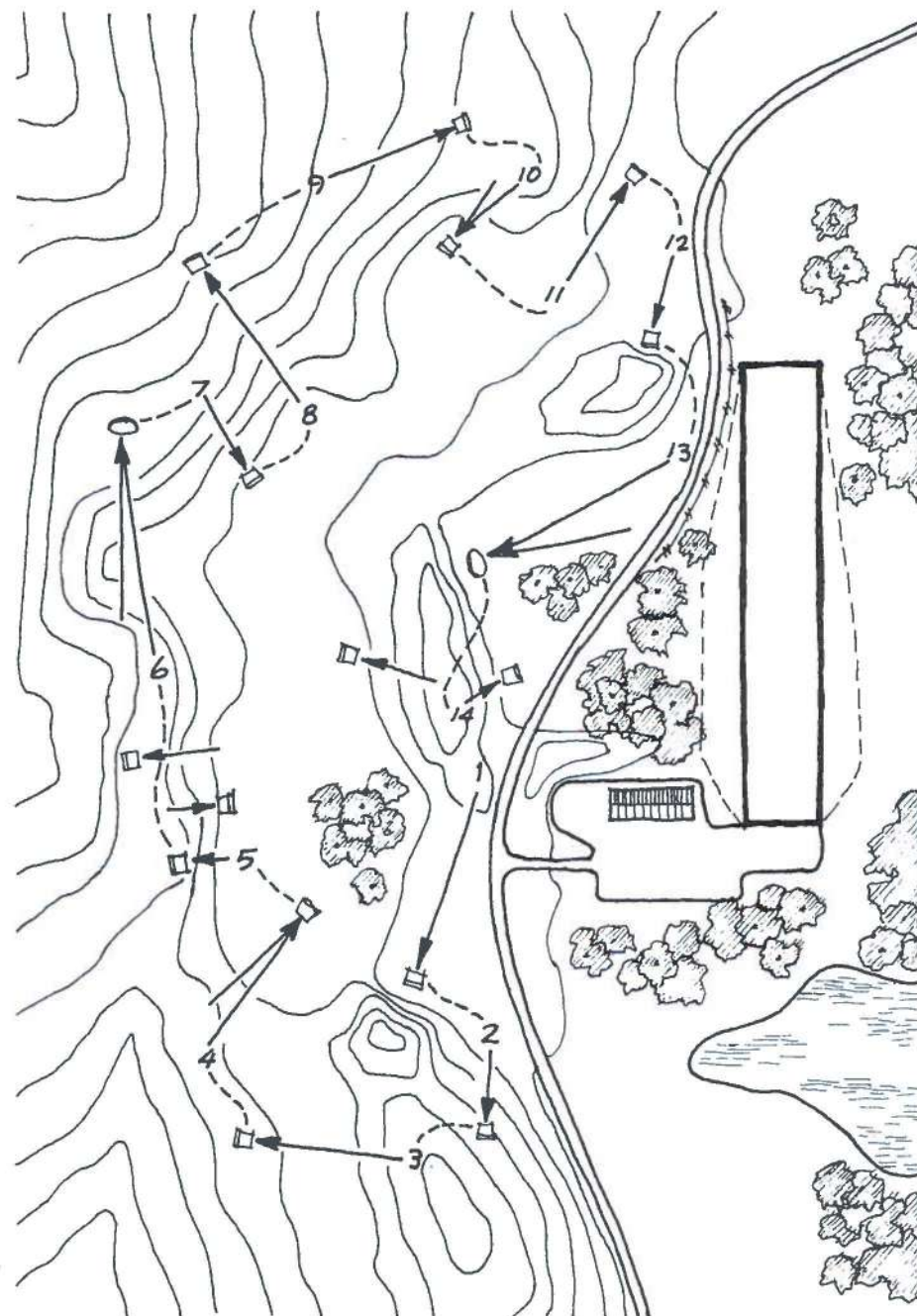
Vi vil gjerne få poengtere at det er en stor fordel å anlegge skivebanen i et område der det samtidig går an å ha jakt/feltbanen. Slik holdes medlemmene bedre sammen i sommerhalvåret. Dessuten er det lettere å følge opp med instruksjon om klubben bare har en trener.

Som prikken over i'en er klubbhuset midtpunktet mellom de to treningsbanene. Det har også betydning at banen legges i naturskjønne omgivelser. Slik forsterkes det psykiske velværet ved idretten vår. Se tegning til høyre.

Skivene bør helst plasseres slik at skytetreningen blir mot nordøst p.g.a. solen. Det er en fordel om banen ikke ligger for godt skjermet for vind. Det er nødvendig å mestre vanskelige forhold. Vi fraråder å bygge skur over standplassen. Tren ute i regnvær og vind.

I startfasen går det bra å trene på et ledig felt for fotballtrening, forutsatt at sikkerheten er god. Eget treningsfelt behøver imidlertid ikke bli særlig kostbart. I dagens mekaniserte jordbruk finnes det mange nedlagte åkerlapper som egner seg utmerket for bueskyting. Er vi heldige, kan vi også komme over nedlagte fotballsletter. I skogsterreng kan det være sletter som med dugnadsinnsats kan utvides til førsteklasses treningsbaner. Vi understreker dessuten dugnadens betydning for å styrke klubbmiljøet. I enkelte tilfeller kan det bli nødvendig å kjøre på fyllmasse, eller bruke tyngre anleggsmaskiner til planeringsarbeidet. Dette kan naturligvis bli kostbart, men kan være aktuelt når klubben ønsker å etablere seg for godt.

På side 16 viser vi en prototyp treningsbane for skive-

skyting på 20 meters bredde. Banen såes til med gress som holdes kortklipt hele sesongen. 20 meters bredde er tilstrekkelig når det gjelder å få plass til de fleste aktuelle avstander. I tillegg til skivematter får også feltmatter plass. Dette er en fin løsning som trener opp avstandsbedømmelsen for feltskyting. I tillegg bør det også være feltskiver på egen jakt/feltbane, naturligvis.

I oppstartingsfasen er det naturlig å begrense matteantallet. Sannsynligvis vil matter på 90, 70, 50 og 30 meter dekke behovet den første tiden. Banen må gjerne være bredere enn den vi viser på tegningen, men 20 meter kan ofte være en aktuell bredde der banen ligger i grenseområdet mellom dyrket åker og skogsterreng. Det er bra om banen er flat, horisontal. I hvert fall i skyteretningen nord/syd. Eventuell skråning på tvers kan rettes opp ved å terrassere standplassen slik Østerås Bueskyttere har gjort. Se side 23.

I tillegg til treningsbanens bredde anbefales det en sikkerhetssone på 10 meter på hver side. Dessuten 30 meter bak 90-meters matten.

Vi snakker om en sikkerhetssone som i størst mulig grad er så oversiktlig at turgående f.eks. blir oppdaget i tide fra skytelinjen. Står det trær eller busker i veien i denne sonen, må det settes opp gjerder og skilt. Helst bør hele banen være inngjerdet. Ligger banen i populære utfartsteder, eller i turområder må behovet for inngjerding vurderes nøye.

Sikkerheten bak 90-meters matten kan også ivaretas på andre måter. En jordhaug ca. 1,5 meter høy kan fylles bak 90-meters matten. Se side 17. Bak haugen må det settes opp et gjerde som hindrer at noen kan komme inn bak matten.

Det kan også henges opp pilfangernett, eller bygges en høy plankevegg bak skivene. Begge bør være 3 meter høye og stå ca. 5 meter bak skivene.

Matter av porøse trefiberplater kan stå ute hele året. Om vinteren dekkes de til med glassfiberarmert plastduk e.lign. Om sommeren kan de gjerne stå helt ubeskyttet.

Nybegynnere bør helst trene på eget område. Et eget areal som ligger i tilknytning til treningsbanen, gjerne en utvidelse av denne i bredden. Da kan det godt brukes halmmatter som fraktes ut fra klubbhuset. Om det ikke finnes plass til slikt areal, kan den foreslåtte matten på 7,5 m brukes til nybegynnere.

Vi har heldigvis flere ektepar som skyter her i landet. For at disse skal kunne ta med seg barna på banen mens de ennå er for små til å skyte, foreslår vi en lekeplass med sandkasse og evt. enkle lekeapparater. Lekeplassen bør ligge i betryggende avstand og retning fra standplassen.

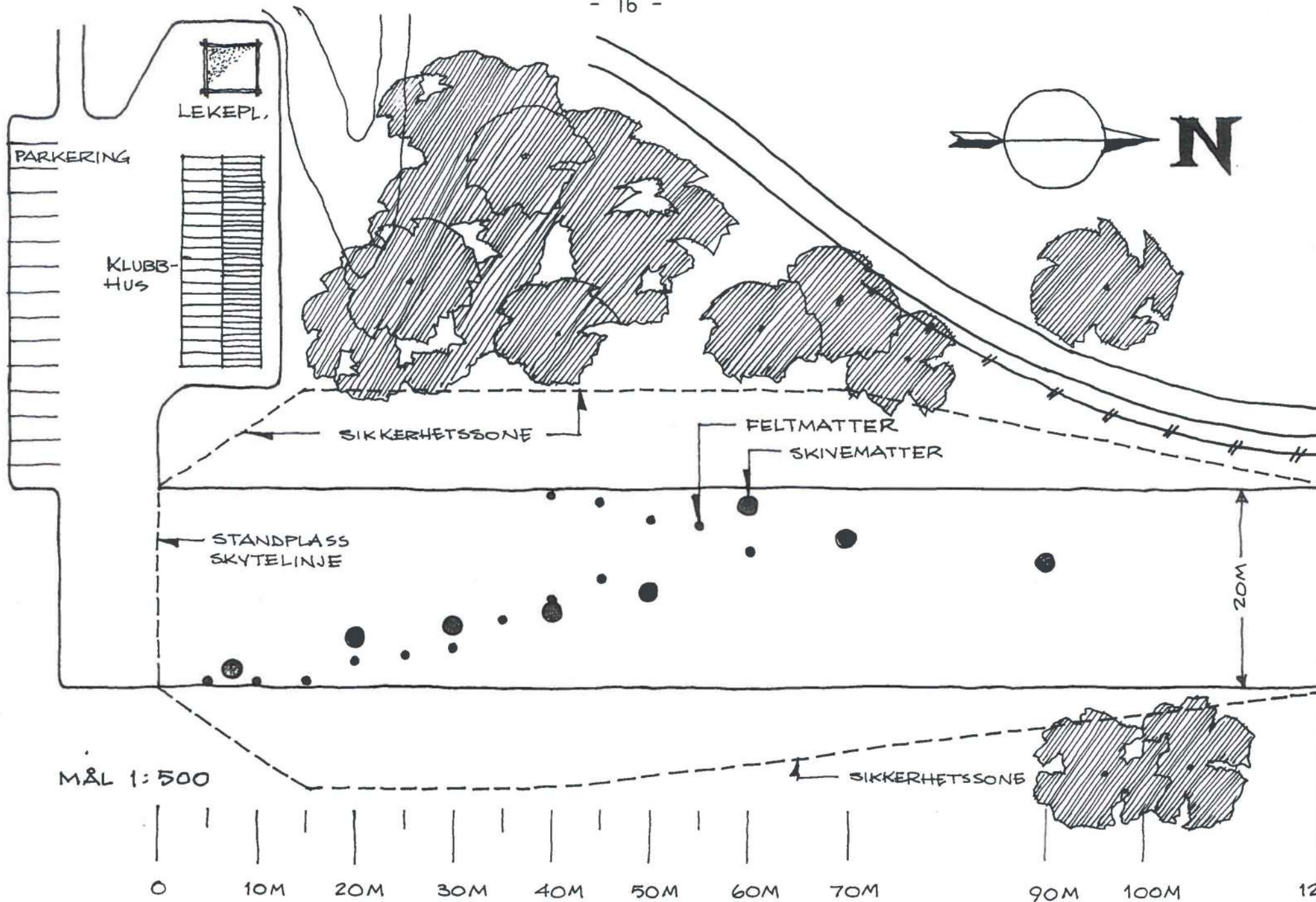
Studér for øvrig tegninger fra en del klubbers treningsbaner.

Som vi ser er det individuelle variasjoner fra klubb til klubb, naturlig nok, men bestanddelene er mer eller mindre de samme.

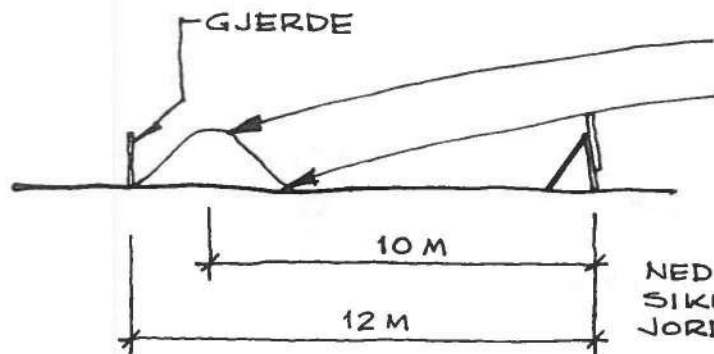
Side 18 viser et eksempel på faste lamellmatter uten-dørs. Hvis det er ønskelig å fjerne stativet midlertidig kan et rør eller en stålprofil graves ned i bakken.

Side 19 viser et eksempel på en flyttbar lamellmatte utendørs, mens side 20 har et stativ som kan legges ned eller demonteres ved f.eks. stevner.

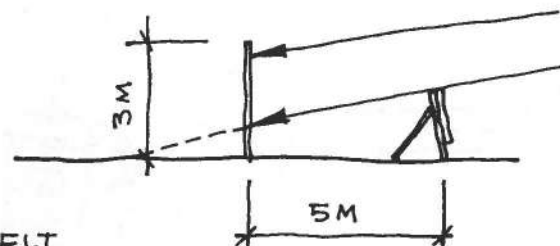
På treningsbaner der det nyttes matter med horisontale lameller, kan det være en fordel hvis mattenes hellingsvinkel er justert i forhold til skyteavstanden. Dette fordi lameller har en tendens til å styre pilene. Pilene bør slå inn med ca. 90° på mattene. Dette betyr at matter med kort skyteavstand bare heller noen få grader, mens 90-meters matten heller opptil 15°.

FORSLAG TIL PROTOTYP TRENINGSBANE FOR SKINESKYTING,

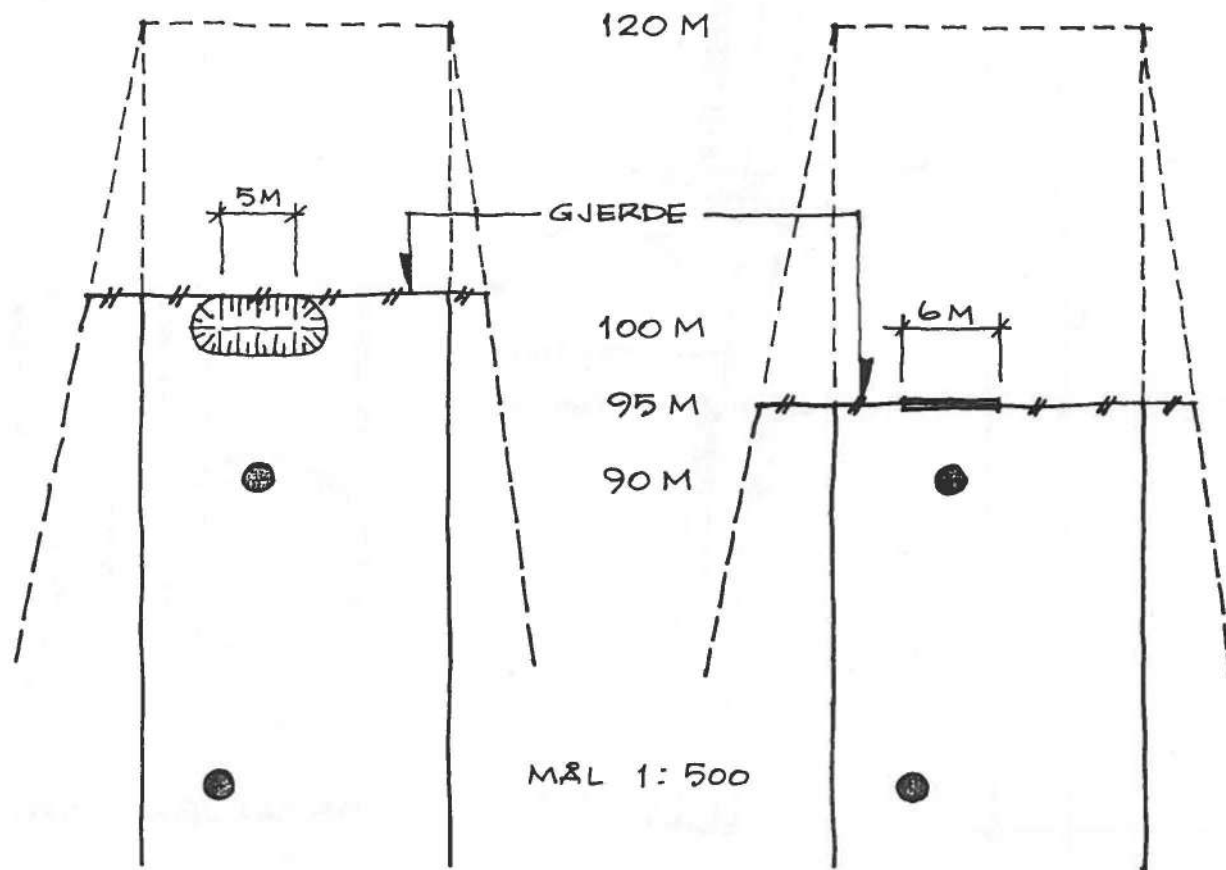
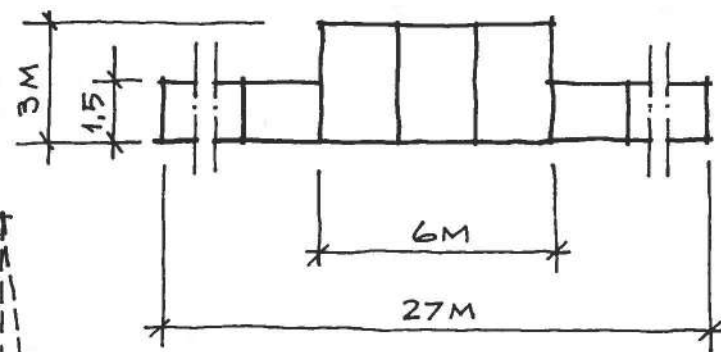

NEDSLAGSFELT SIKRET MED JORDVOLL

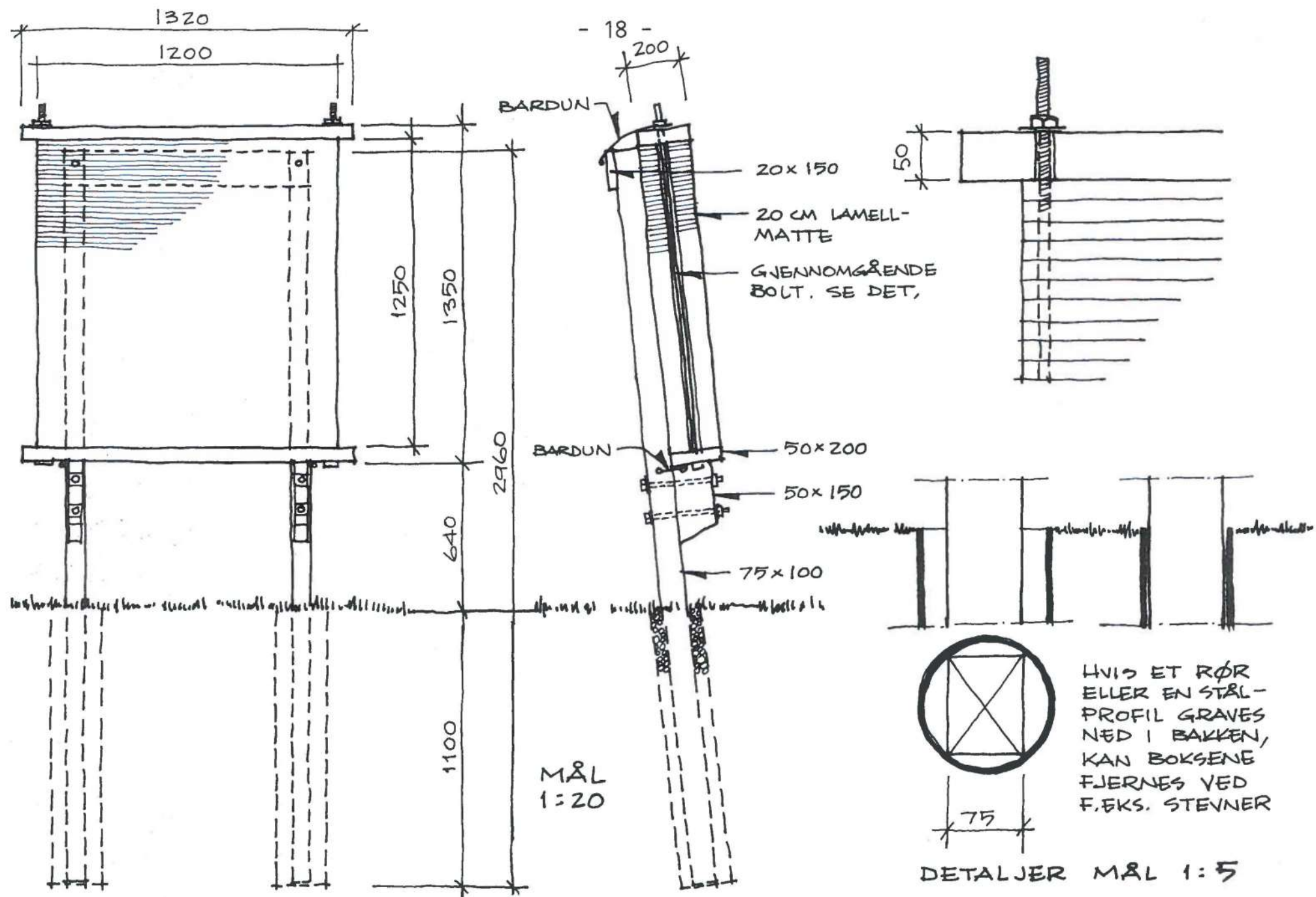

NEDSLAGSFELT SIKRET MED PILFANGERNETT ELLER PLANKEVEGG.

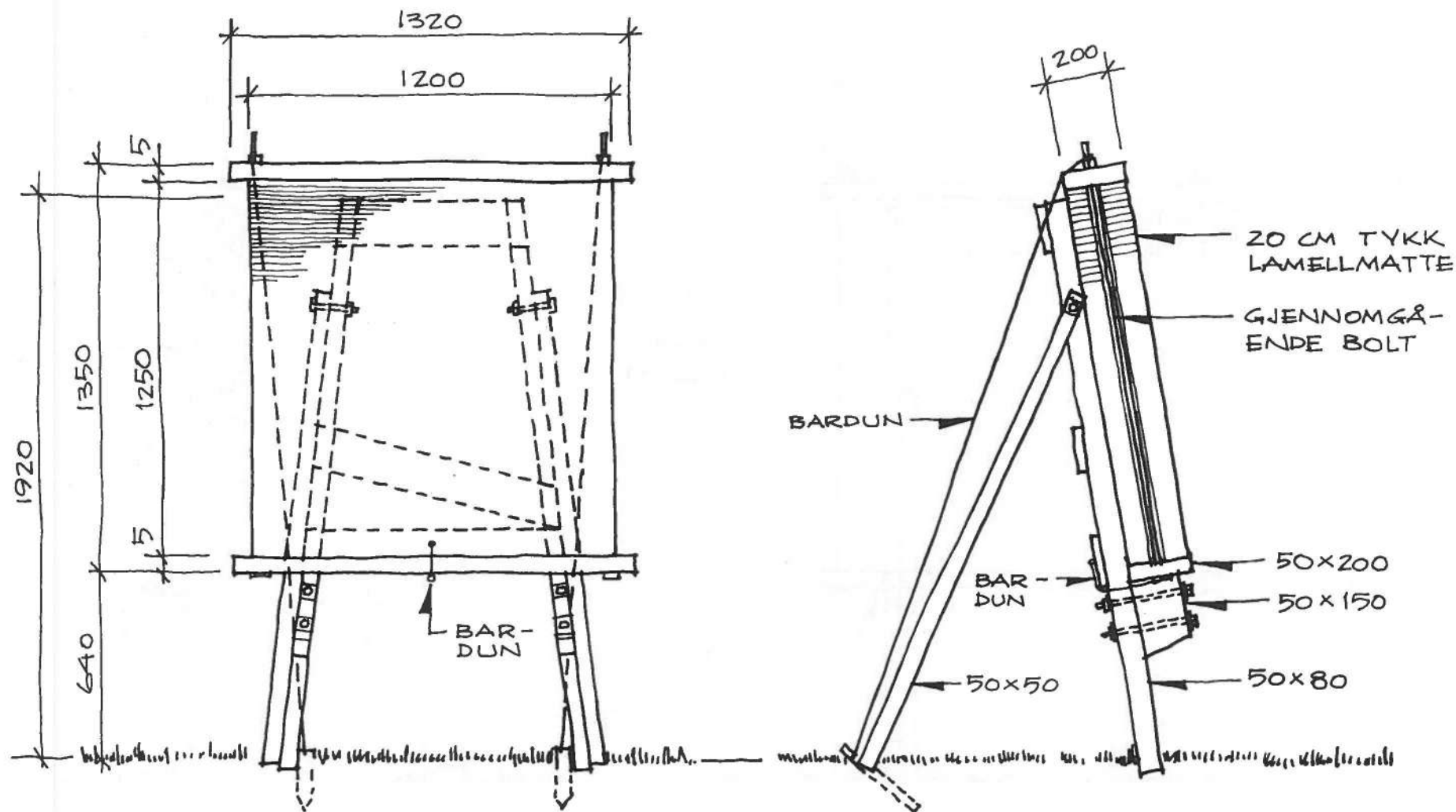
MÅL 1:200

2 EKSEMPLER PÅ SIKRING AV NEDSLAGSFELT BAK 90 M SKIVE PÅ TRENINGSBANEN.

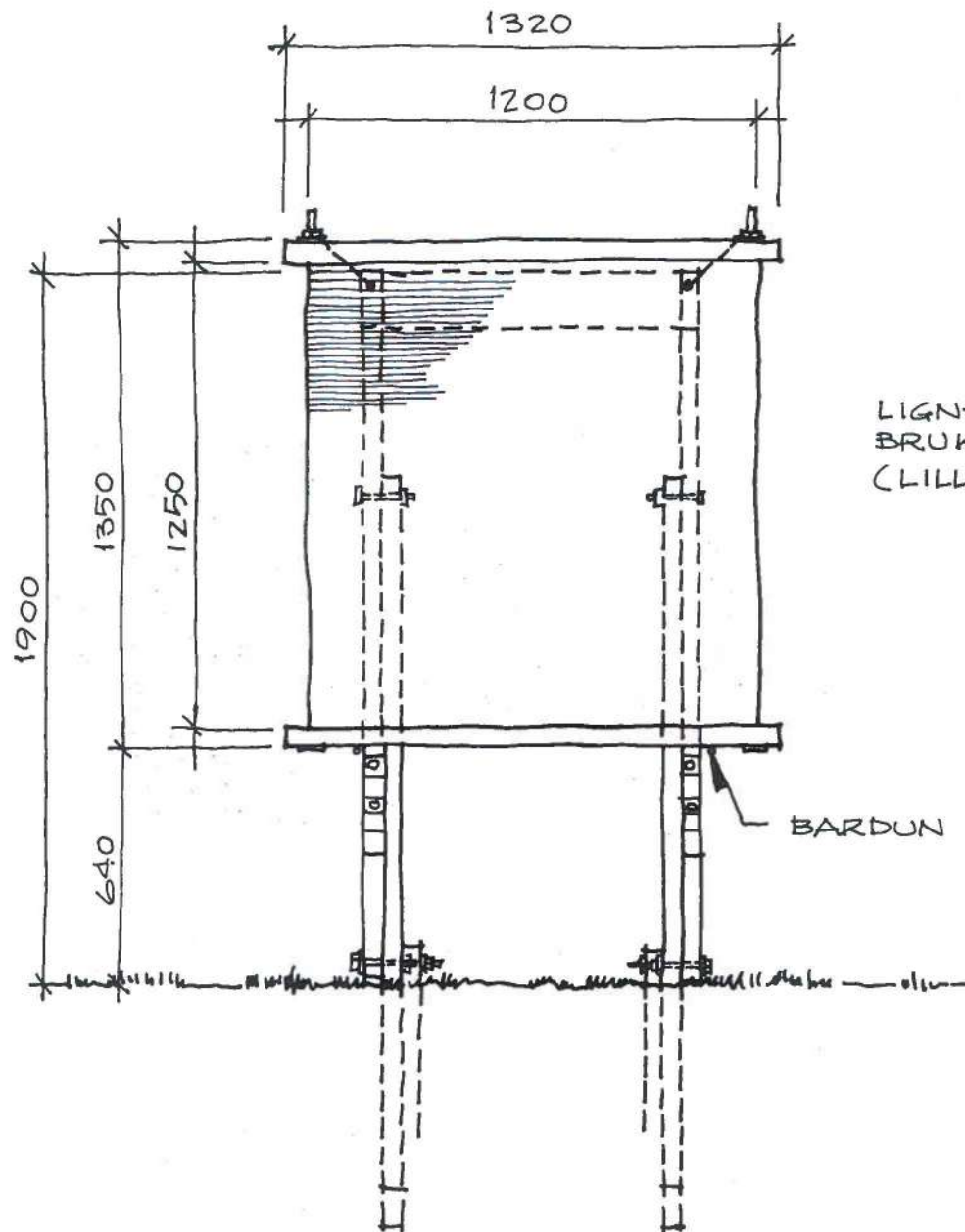

FRITTSTÅENDE STATIV MED LAMELLMATTE TIL TRENINGSBANE
FOR SKIVESKYTING.

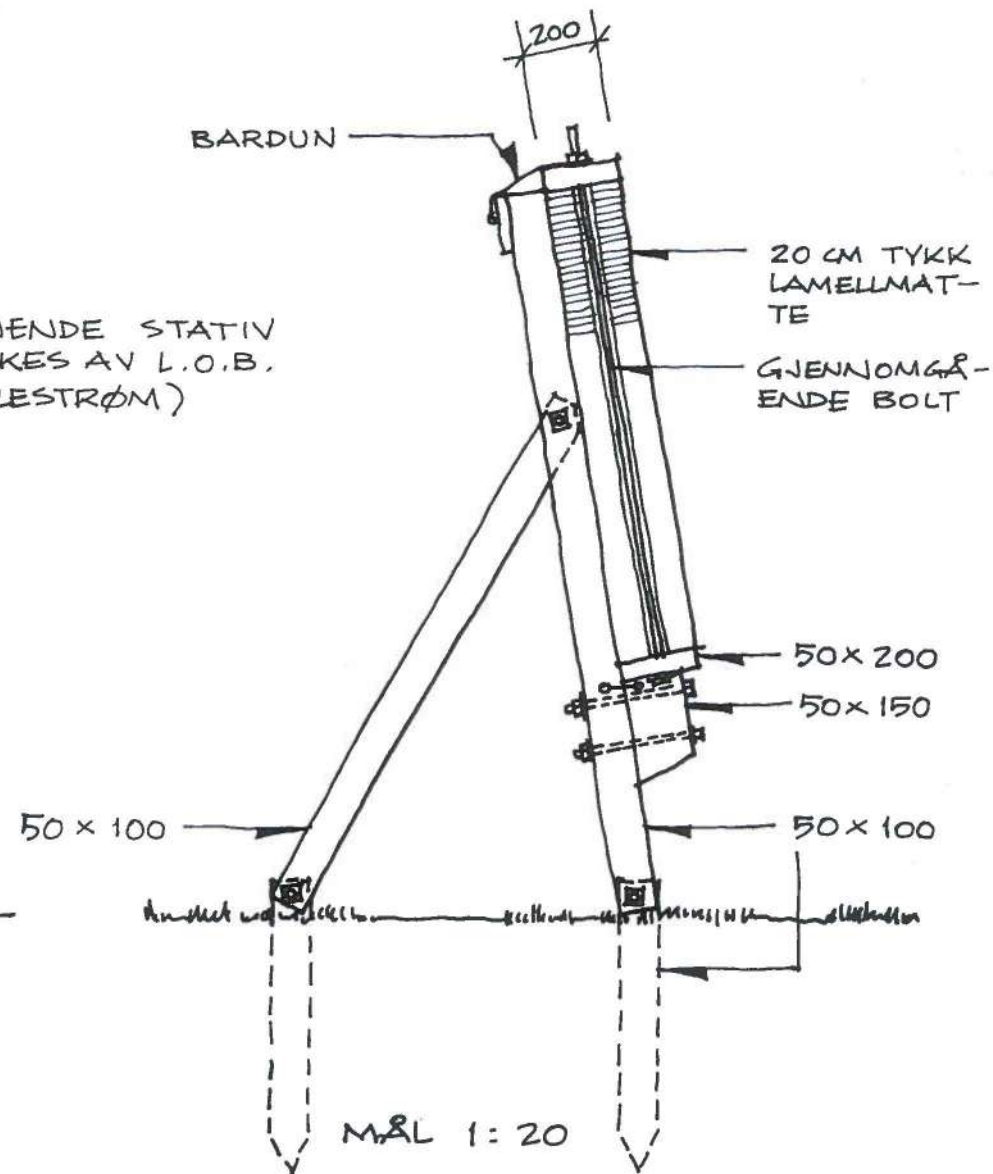

FLYTTBART STATIV FOR TRENINGSBANEN I SKIVESKYTING.

MODELLEN BRUKES AV T.O.B. (TØNSBERG)

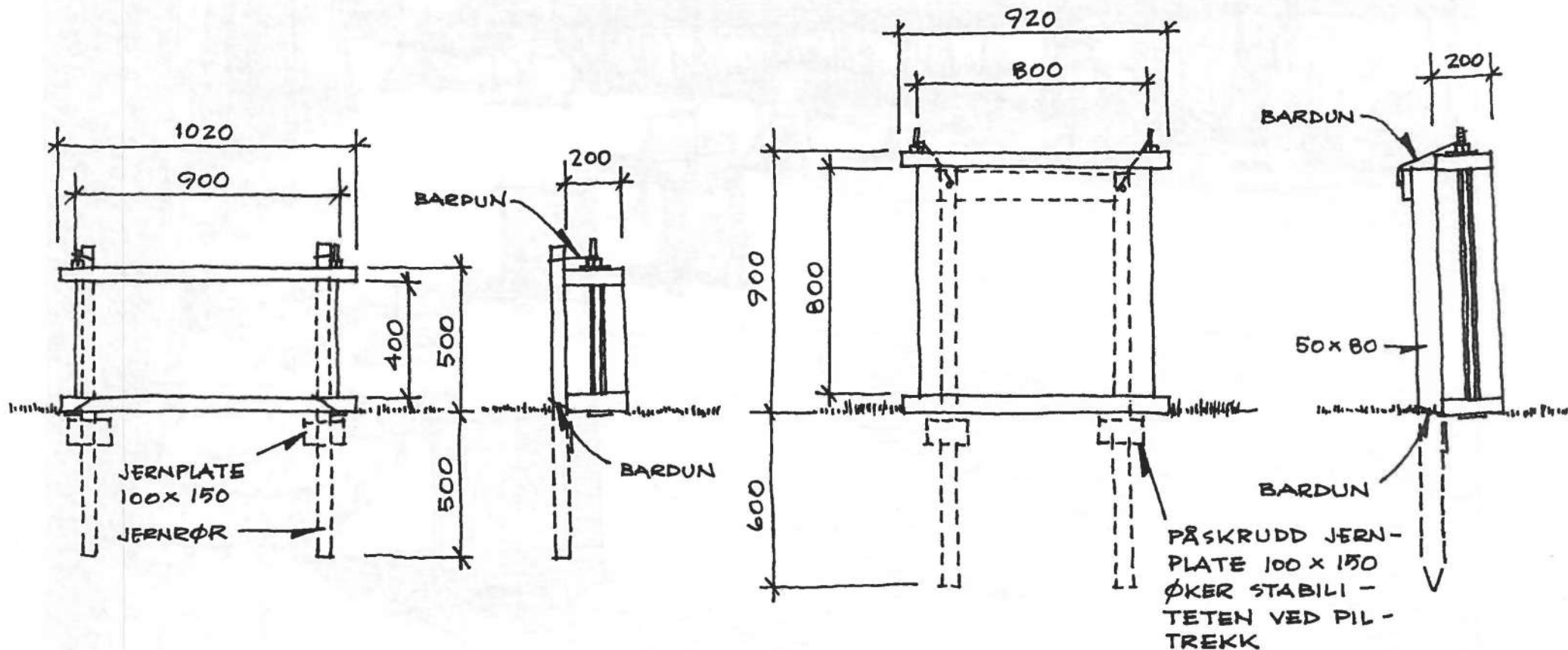
LIGNENDE STATIV
BRUKES AV L.O.B.
(LILLESTRØM)

PERMANENT - MEN KAN DEMONTERES - STATIV FOR TRENINGSBANEN I SKIVESKYTING,

Nedenfor vises 2 eksempler på hvordan permanente feltmatter som står på treningsbanen for skive kan støttes opp. Til matten til venstre er det nytt et jernrør. Til den høyre matten er det nytt et 50 x 80 mm impregnerert boks. På begge er det henholdsvis sveiset, påskrudd en jernplate for å bedre stabiliteten. Meningen

er at jernpælen eller trepælen skal slå ned. Dette forutsetter at underlaget består av løs jord uten sten. Best tidspunkt for nedslåing er om våren straks etter teleløsning, fordi bakken da inneholder mye vann. Det går også an å bore eller grave hull for trepælen. En kan også sikkert komme dypt nok ved hjelp av spett.

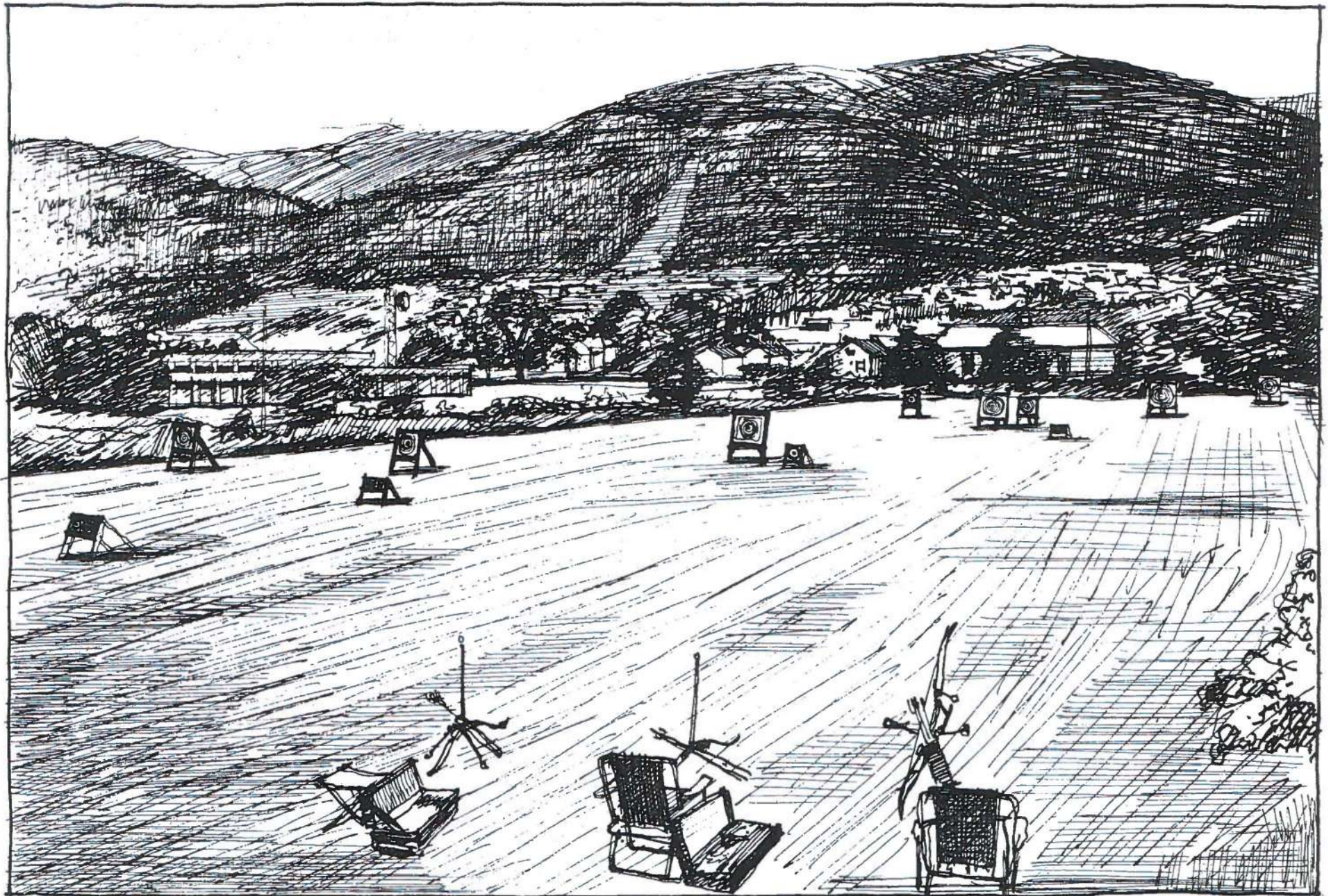
FRITTSTÅENDE FELTMATTER AV LAMELLER
TIL TRENINGSBANEN FOR SKIVESKYTING-M 1:20

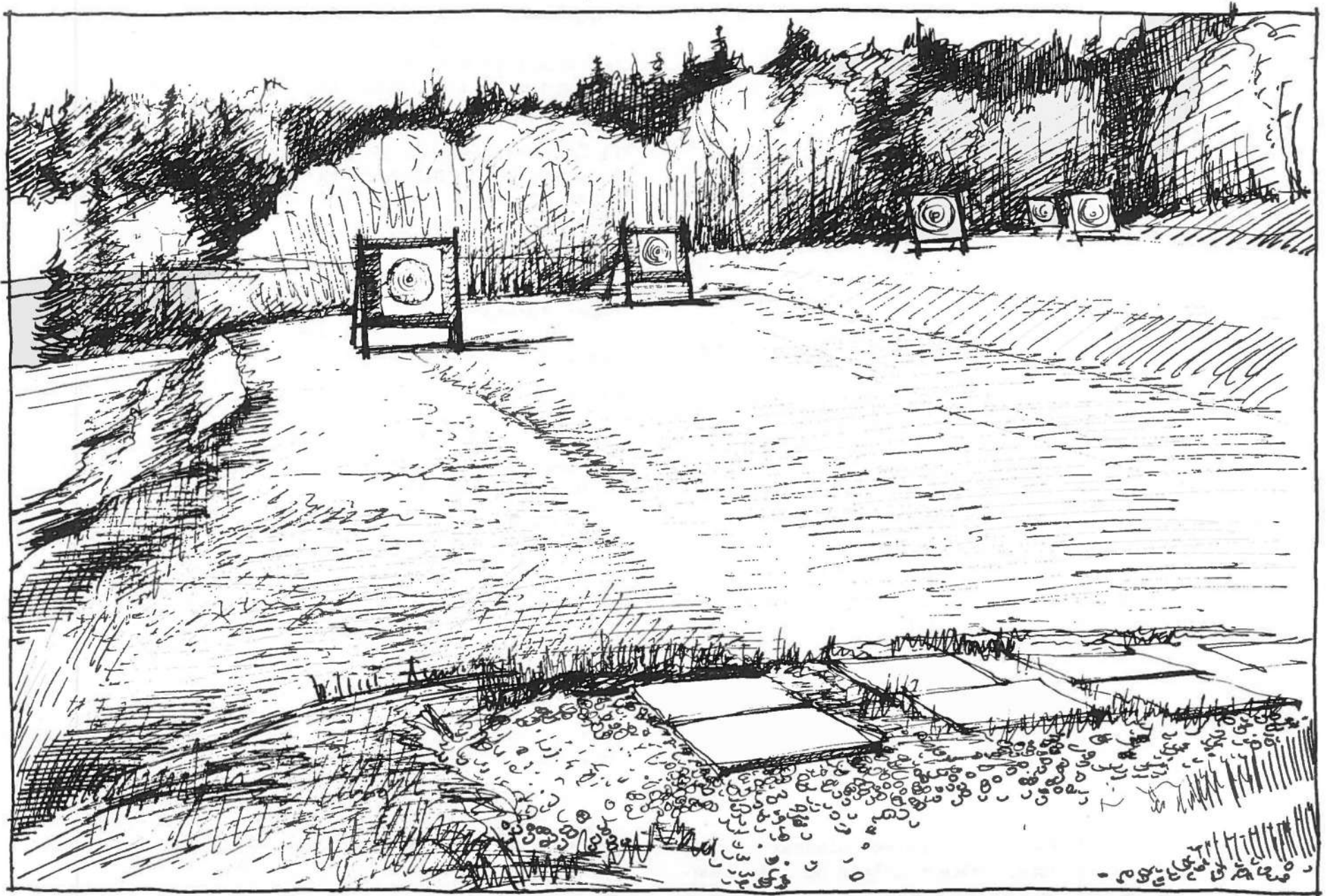
T.O.B. SIN TRENINGSBANE

TRENINGSBANE (IDÉUTKAST)

TRENINGSBANE

TRENINGSBANE

E) JAKT- OG FELTSKYTING

En jakt- og felttreningsbane bør fortrinnsvis ligge i kupert skogsterreng. Det er en fordel hvis terrenget er noe åpent, med bartrær i forskjellige størrelser. Terreng som i hovedsak består av tett løvkratt bør unngås. Noe løvkratt bør det være, da det er fin trening å skyte i trange gater som er ryddet i nettopp løvkratt.

Det er også viktig at terrenget er såpass kupert at det går an å skyte brøtt oppover og nedover. Det er en fordel om terrenget er vekslende. Konkurransesbanene legges i alle typer terreng, også i åpent flatt lende. Det vanligste er at feltrunden i Norgesmesterskap skytes mot matter som står på åpne jorder. Det er derfor viktig at terrenget er variert, slik at treningsbanen ligner de baner en møter i konkurranser.

Når en velger terreng må en ta hensyn til sikkerheten. Banen bør, der det er mulig, legges litt unna byområder eller tilsvarende tettsteder, ikke være belastet med trimløyper, eller bære preg av å være turterreng.

Hvor mange mål en klubb ønsker i treningsbanen kan variere. I klubber der jakt- og feltinteressen er stor kan det være lagt ut flere treningsbaner. Siden en konkurranse vanligvis arrangeres over 2 x 14 mål, foreslår vi at treningsbanen i utgangspunktet består av 7 mål jakt og 7 mål felt.

Jaktmålene og feltmålene kan enten blandes, eller settes ut etter hverandre. Målene settes ut i en rundbane slik at de kan skytes på samtidig uten fare for medskytttere eller andre som måtte ferdes i terrenget.

Fordelen med en slik utplassering er at banen kan nyttes til konkurranser. Det mest aktuelle er kanskje at naboklubber slår seg sammen om å arrangere et treningsstevne. Har naboklubben en tilsvarende treningsbane kan det tilsammen bli skutt mot 28 mål.

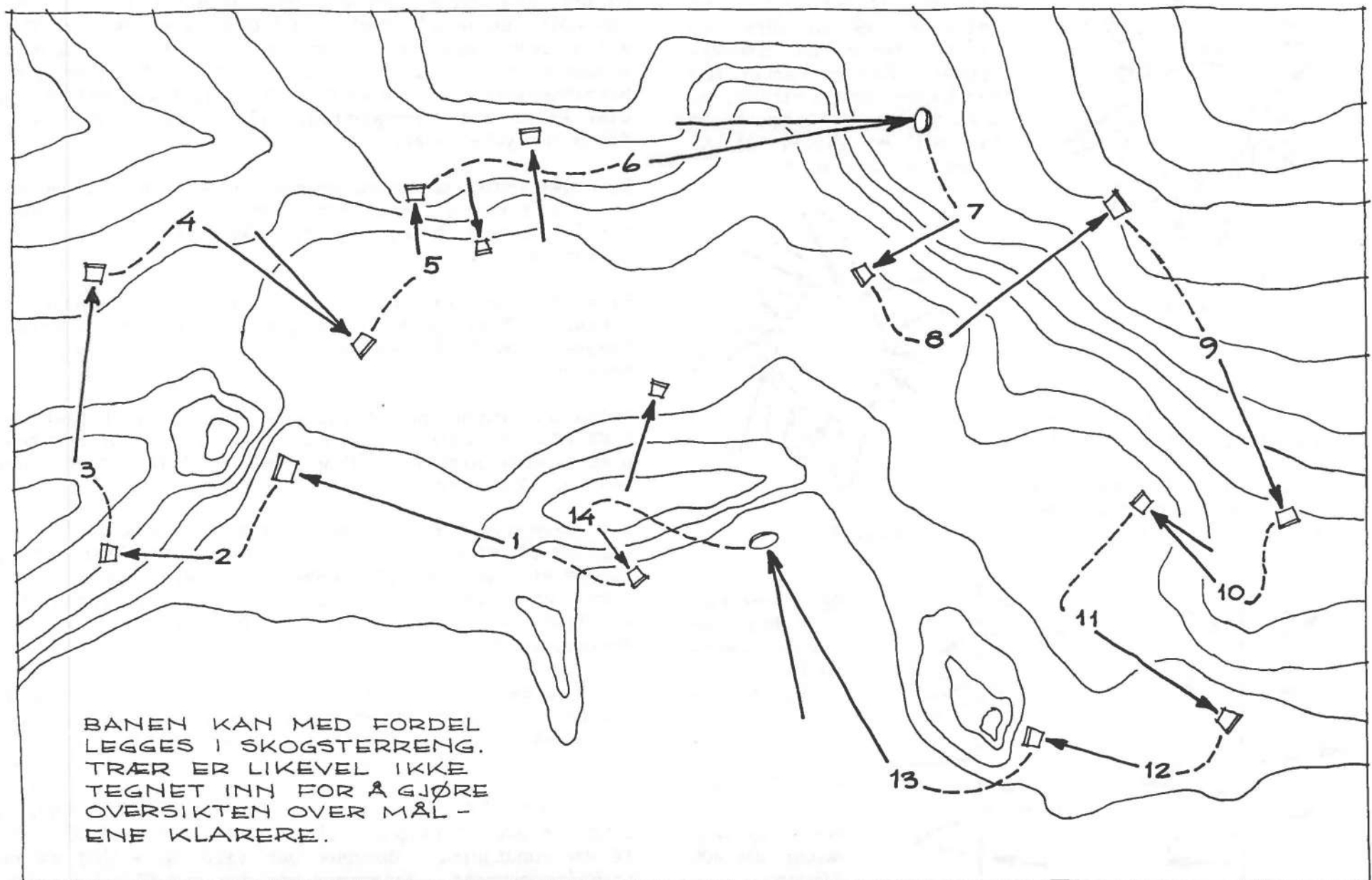
Et annet alternativ er at banen kan inngå i en ordinær konkurranse. Banen bygges om til en ren jaktbane eller en ren feltbane. Feltbanen kan skytes med ukjent eller oppgitt avstand.

Hvis en ønsker å utvide utover 14 mål, kan kanskje treningsbanen forlenges. Hvis en ønsker å fortette banen forutsettes det at terrenget er såpass åpent at de som trener der ser at det skytes mot ekstra utsatt mål. Det forutsettes at den ordinære banen er merket med bånd slik at ukjente skyttere, fra f.eks. naboklubber, kan ferdes trygt samt skyte i en sikker bane.

Side 27 viser et eksempel på en utlagt jakt- og felttreningsbane. Til å illustrere høydeforskjell er det tegnet inn høyde koter. Disse er ikke i noen bestemt målestokk. Mellom mål nr. 5 og mål nr. 6 er det lagt inn ekstra mål. Det samme er gjort mellom mål nr. 13 og mål nr. 14.

En treningsbane bør inneholde alle aktuelle avstander og måltyper. Etter en tid bør skivene byttes ut med andre figurer. Størst effekt får treningsmålet hvis det kan beskytes i fra forskjellige avstander og vinkler. I treningsbanen på side 27, kan mål nr. 4, 6, 10 og 13 beskytes i fra flere vinkler. I tillegg, men ikke vist på tegningen, kan de fleste av mattene i skyteretningen beskytes ifra forskjellige avstander.

Det er en viktig motsetning mellom sikkerheten på den ene siden og PR for bueskyting (TV og Publikum) på den andre. Vi har likevel valgt å fremheve sikkerheten.

TRENINGSBANE I JAKT/FELT

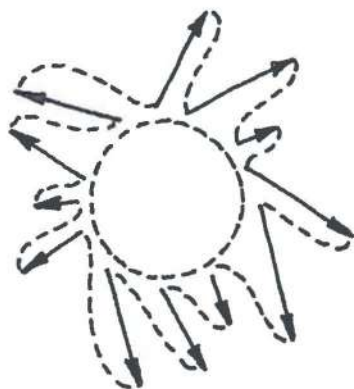

Fig. 1.

Legge man derimot målene slik at det skytes inn mot sirkelen, se fig. 2, eller det skytes mot andre matter, skal en være særs aktsom når en bestemmer stedet for målene.

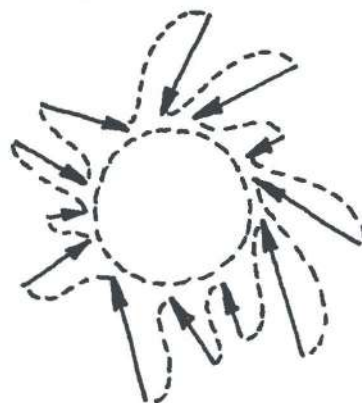

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

Det samme kan sies hvis en skyter langs en linje. Skytes det fra linjen og utover, se fig. 3, er det lettere å legge sikre baner, enn hvis det skytes inn mot linjen. Se fig. 4.

Når en legger jakt- og feltbaner må en først og fremst tenke på sikkerheten. Hvis en tenker seg seg banen som en sirkel, er sikkerheten lettest å få til når en skyter ut av sirkelen, se fig. 1.

En bør også legge vekt på nedslagsfeltet for de piler som måtte bomme på målet. Nedslagsfeltet bør i størst mulig grad være fritt for sten, og heller ikke ha karakter av å være "myrhull" eller "fjellvegger". Sikringsplater i form av hard huntonitt kan settes opp over eller under fangmatten, eller foran store stener for å beskytte pilene.

Det viktigste ved treningsbanen er at klubbens medlemmer får trening i avstandsbedømmelse og skyteteknikk, for å redusere skader på piler når de kommer ut i konkurranser.

Side 29 viser forslag til matter i en treningsbane som består av 7 mål jakt og 7 mål felt. Mattene er påført figurer som forteller på hvilken skyteavstand de er beregnet.

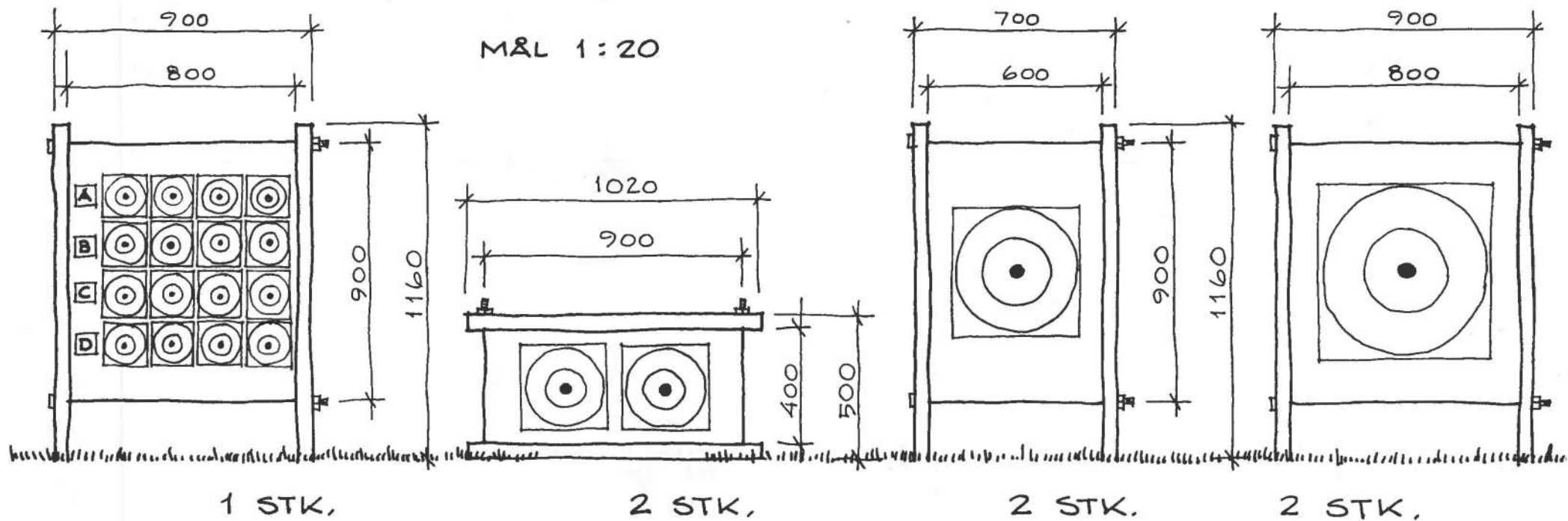
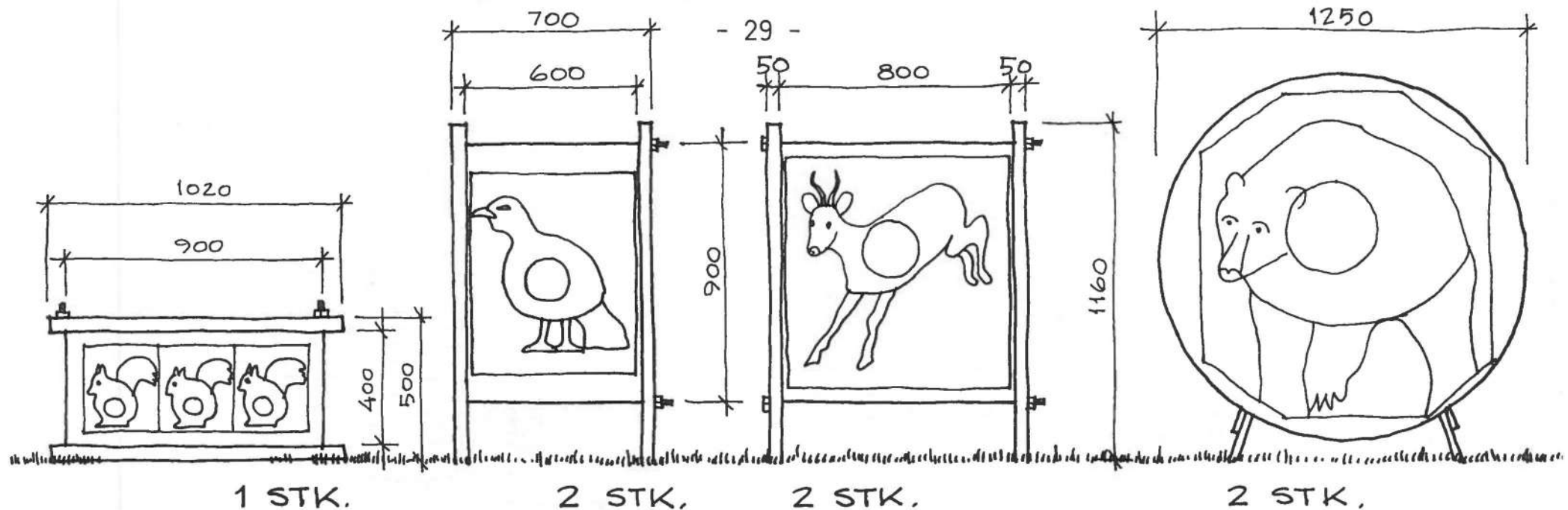
Tilsammen utgjør de 12 lamellmattene en skyteflate på 6,84 m². Lamellene skjæres ut av 20 mm tykke porøse uimpregnerte plater i 200 mm bredde. Tilsammen går det med ca. 24 plater.

Til fangmatter for de jaktmål som har maksimal skyteavstand på 60 m nyttes 2 stk. runde halmmatter som er avskrevet som konkurransematter. Har klubben mange slike kan disse nyttes i stedet for de foreslåtte lamellmatter, fortrinnsvis på de mål som har lang skyteavstand.

Til å presse lamellene sammen nyttes bokser og lange bolter. Boltene ene ende gjenges 150 mm. Den andre enden påsveises en plate eller et flattjern. Til lamellmattene går det med:

10 bolter 1000 mm lange, 8 bolter 800 mm lange og 6 bolter 600 mm lange. Tilsammen går det med 20 meter 12 mm rundtjern. Boksene bør være 50 x 200 mm og trykkimpregnerte. Tilsammen går det med 30 meter boks.

I tillegg, men ikke vist på tegningen, kan lamell-

OVERSIKT OVER
ANTALL MATTER TIL PERMANENT TRENINGSBANE JAKT/FELT.

mattene utstyres med en form for tak for å beskytte skiven (blinken) mot regn.

Til å støtte lamellmattene nyttes det raier som finnes i skogen. Som stativ til halmmattene nyttes enkle stativer sammenspiikret av bord eller mindre boks, eller av raier.

Når boltene blir trekt til, kan mattene bli krumme. Det samme kan skje når mattene blir våte.

Fig. 5 og fig. 6 viser 2 forskjellige måter som mattene kan monteres på. Fig. 5 viser matte med bolter som er felt inn i lamellene. Sporet som er 30 mm dypt kan enten sages eller freses ut.

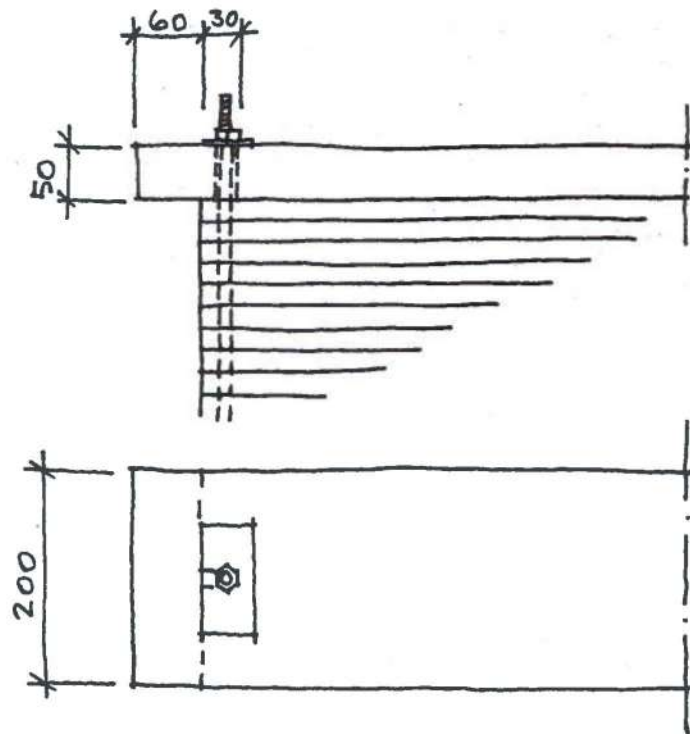

Fig. 5.

Fig. 6 viser boltene på utsiden av lamellene. For å unngå krumming på matter som er 600 mm og 800 mm brede bør det på begge sider, foran og bak, spikres på bord som er 20 x 60 mm.

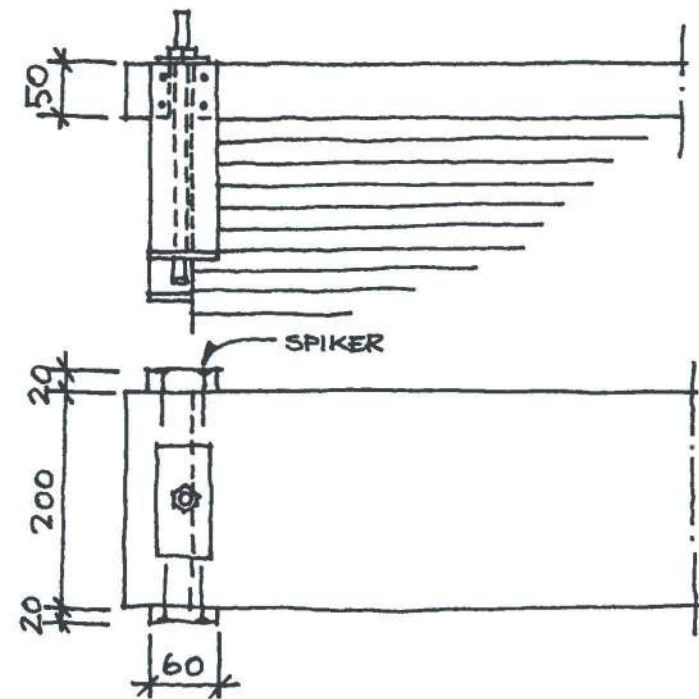

Fig. 6.

For de minste mattene er krummingen så liten at disse ikke trenger spesiell støtteanordning. Imidlertid er det en fordel om disse monteres på samme måte som de øvrige mattene. Ved en eventuell uttørring vil lamellene fortsatt ligge på rett plass inntil boltene blir trekt til igjen.

kan de nyttes til den permanente jakt- og felttreningssbanen. Når mattene blir stående ute i regnvær får de igjen noe av sin opprinnelige fasthet.

Når vann trenger inn til halmen i stramitmatter vil halmen svulle og mattene sprekke. Mattene bør bare nyttes til konkurranser, og beskyttes med pløst hvis de blir stående ute en tid.

F) TRENINGSMATTER GENERELT

Lamellmatter har stor slitestyrke og anbefales som treningsmatter. Når matten skal vedlikeholdes, er det god økonomi å bruke om igjen den delen av lamellen som ikke er skutt i stykker. Bitene tilpasses mattens bredde. Når den sammen med nye lameller legges med omlegg, blir den så god som ny.

Innedørs kan en i stedet for lameller av trefiberplater nytte bølgepapp, se fig. 7. Brukt emballasje kappes opp i 30 - 35 cm brede skiver. Til å fordele trykket bør det over og under være finérplater i tillegg til vanlig boks.

Andre materialer som kan være aktuelt er matter av skumplast kombinert med gummiplater. Da dette fortiden er under utprøving er det for tidlig å si noe om holdbarheten i forhold til kostnader.

Anleggsutvalget fraråder at det nyttas asfaltimpregnerte lameller i treningsmattene. Årsaken er at pilene er meget vanskelig å få trekt ut. Noe lettere blir det hvis man nytter spillolje i mattene. En fare er at skytterne lett kan få griset til klærne når de trekker ut pilene.

Hvis man tar skikkelig vare på halmmattene har de et stort anvendelsesområde. Har konkurransesstativene hyl-ler som kan bære 2 matter, se side 47, kan 2 tvilsomme matter settes utenpå hverandre.

Etter at de er utskutt som konkurransematter, nyttes de til treningsmatter for nybegynnere både inne og ute.

Når mattene er utskutt som treningsmatter for skive,

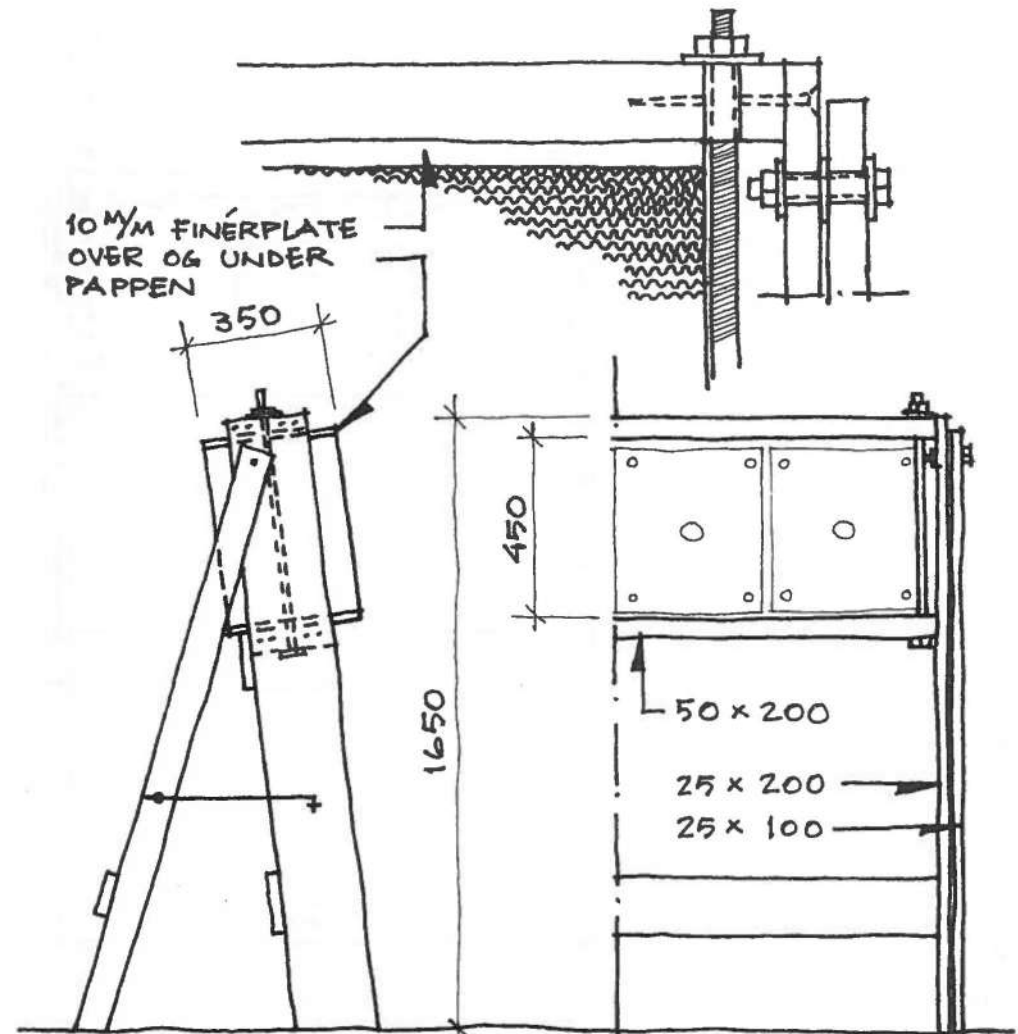
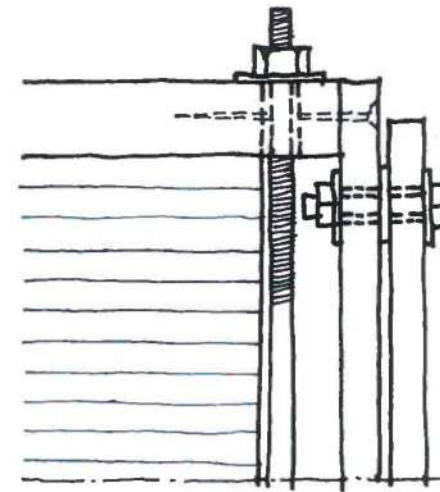
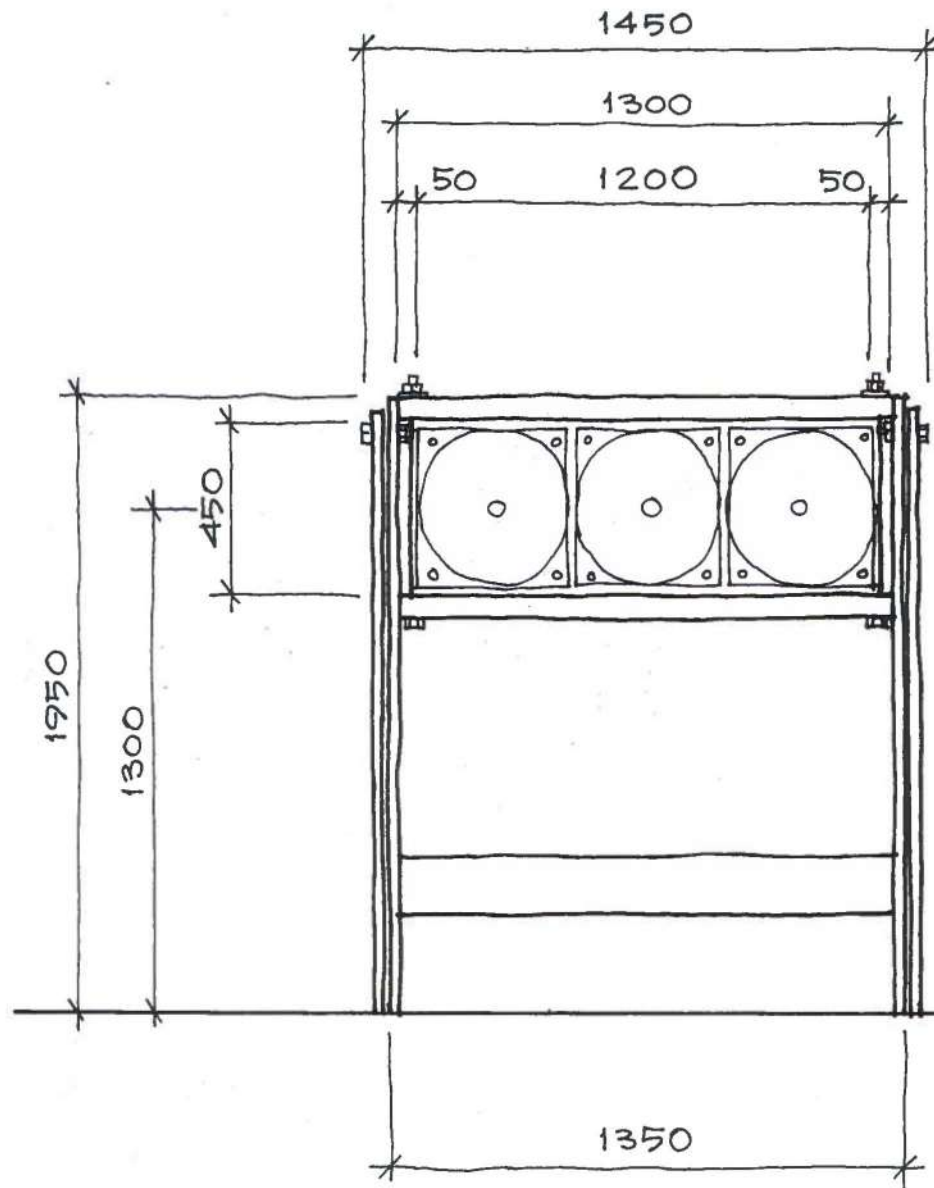
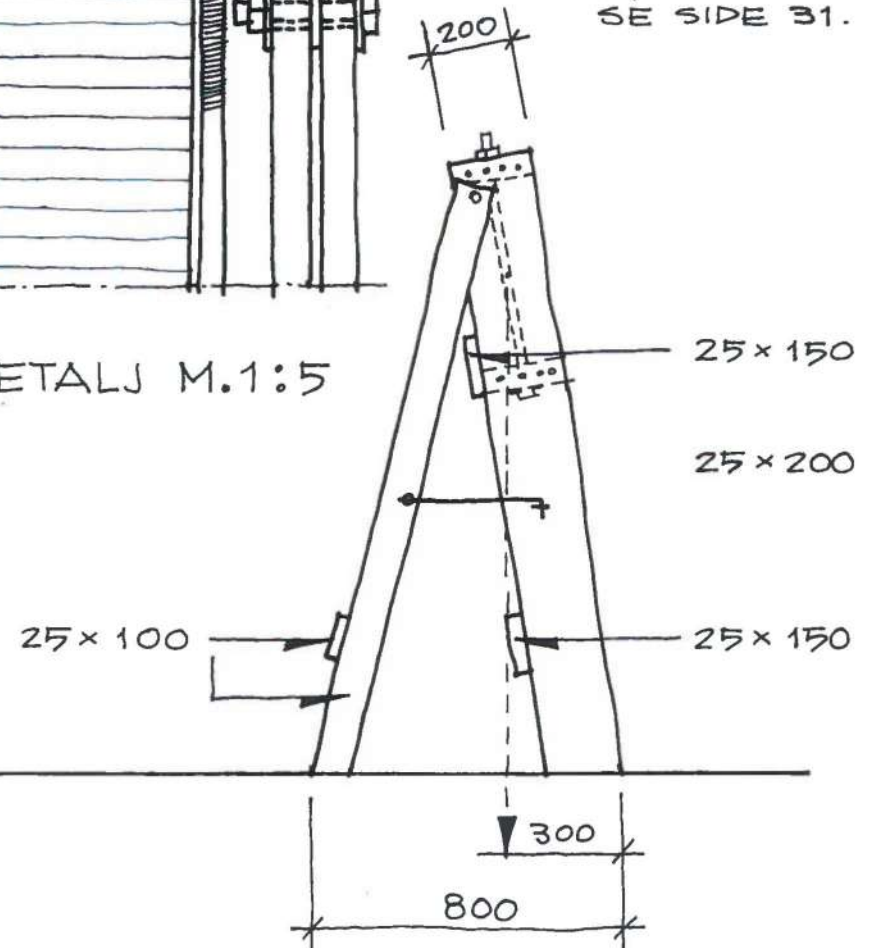

Fig. 7.

DETALJ M.1:5

SAMME STA-
TIV KAN UT-
FØRES FOR
BØLGE PAPP
SE SIDE 31.

MÅL 1:20

INNENDØRS STATIV FOR LAMELLMATTER

Hvis en skal beskytte vinduene med nett bør avstanden mellom nett og vindu være ca. 2 m. Dette fordi piler med futuraspisser har lett for å gå igjennom nettet og blir hengende i fjærene.

Hvis en benytter hard huntonitt må avstanden være minst 80 cm, fordi en del av pilen vil gå igjennom platen. Hvis en nytter lemmer av bord, eller tilsvarende massivt materiale, kan disse stå inntil vinduene.

Er det vinduer bak skytelinjen eller på sideveggene kan dette gi bedre lys på skivene. Slike vinduer bør stå høyt på vegg for at sollys ikke skal blende skytterne.

Der vegg bak skivene består av betong, murstein eller av et annet hardt materiale, bør det henges opp pilfangernett bak skivene. Hvis vegg er kledd med trepanel vil pilene bli lite skadet. Har panelet kvister vil treffpunktet bli lite synlig. For å begrense skaden på vegg og piler bør det henges opp pilfangernett, spesielt bak mattene for nybegynnere.

På tegningene som følger heftet er avstanden mellom pilfangernett og vegg vist med 70 cm. Avstanden bør være større, men anses tilstrekkelig til å dempe det meste av pilens energi, slik at hverken pil eller vegg blir nevneverdig skadet.

Den plassen skytterne disponerer bak skytelinjen varierer, og er avhengig av hallkonstruksjonen, og i noen grad av hvordan stativene som bærer mattene er konstruert. Hvis det skytes på tvers i en idrettshall som har minimumsmålne for en håndballbane, kan den disponible plassen i skyteretningen være under 22 m. Stativer som har lange støtteben kommer langt ut fra vegg. Kan bena kortes inn tjener en tilsvarende plass bak skytelinjen.

Best plass får skytterne i de haller som har tribuneanlegg i gulvplan bak skytelinjen. Er sittebenkene

2. KONKURRANSEBANER FOR SKIVESKYTING

A) APPROBERTE STEVNER INNENDØRS

Til konkurransebaner innendørs er det vanlig å benytte idrettshaller eller gymnastikksaler. Deltagerantallet, som varierer med landsdelen og stevnetype, er bestemmende for hvor stort lokalet må være. Ved mindre lokale stevner på 18 meter kan større gymnastikksaler benyttes. Har en klubb treningslokaler med tilstrekkelig bredde kan kanskje stevner arrangeres i disse. Det vanligste for Østlandsområdet er å benytte idrettshaller som minimum er på ca. 22 x 43 m, eller store idrettshaller som kan være opptil 50 x 90 m.

Et krav til alle konkurransebaner er at de skal gi skytterne like skyteforhold. Hvis det benyttes flere rom må skyttere fra samme klasse skyte sammen. Høyden under taket må minimum være på 2,70 m. Belysningen i rommet, og lyset mot skivene må være lik for alle skyttere, og tilstrekkelig til at de kan konkurrere under like forhold.

Når en velger konkurransebane, eller velger skyteretning innendørs, skal en være oppmerksom på flere ting. Hvis det er vinduer i lokalet og skivene blir stående under disse, kan sterkt sollys som blir reflektert fra is og snø ha en blendende virkning på skytterne. Står vinduene lavt på vegg kan piler som bommer skade rutene.

uten ryggstøe kan utstyrskofferter og annet utstyr plasseres på de nederste benkeradene. Er den disponible plassen bak skytelinjen for liten kan dette gå ut over skytterenes trivsel.

Reglene sier at det skal være en ventelinje 3 meter bak skytelinjen. I vanlige håndballhaller er det ikke plass til dette når en skyter på tvers i hallen. I haller der dette ikke kan gjennomføres er det gitt dispensasjon i fra 3-meters regelen.

Innendørs der det er ønskelig med en sperrelinje mot publikum anbefales det at denne er 5 meter bak ventelinjen. Der det er behov markeres sperrelinjen med et tau. Dette kan bli nødvendig ved norgesmesterskap eller ved andre større stevner.

Der det skytes både på 25 meter og 18 meters avstand anbefales det av hensyn til publikum at mattene flyttes fremfor skytelinjen.

Kapasiteten på en konkurranseløp inne i innendørs er avhengig av skytelinjens lengde. FITA har fastlagt at minste avstand mellom skytterne ikke må være under 80 cm. Hvis en kan disponere en hall-lengde på 43 meter fullt ut, er det plass til 52 skyttere samtidig. I tillegg til lydsignaler skal skytetiden varsles med visuelle (synlige) signaler. Hvis det nyttes flagg til dette må en ta hensyn til sikkerheten til de personer som betjener flaggene. Det bør være et flagg på hver side.

I steden for flagg anbefales det innendørs å benytte lyssignaler som styres av en person som befinner seg bak skytelinjen. Hvis lyssignalene kan plasseres på veggen eller i taket over mattene er dette en god løsning. Signalene kan også plasseres inntil sideveggene noe foran mattene. Den disponible plassen blir da ca. 41 meter og en får plass til 50 skyttere samtidig, eller 100 skyttere ved puljeskyting. Når en nytter lyssignaler må en passe på at lyset ikke blander skytterne. Erfaringer viser at det er tilstrekkelig med

15 W lyspærer i konstruksjoner som tilsvarer vanlige trafikkfyr, også i haller med skytelinje opptil 90 m. Det er også vanlig å markere hvilken pulje, AB eller CD, som står for tur til å skyte. Til dette nyttes vendbare skilt, eller aller best, ved hjelp av lyssignaler styrt bak skytelinjen.

I steden for lyssignaler kan det nyttes digitalur for varsling av skytetiden. Sifrene skal være minst 30 cm høye og skal være tydelig lesbart på 180 meters avstand. Plassering er som for lyssignaler.

Når det nyttes elektrisk utstyr for varsling av skytetiden skal flagg være tilstede som reserve i tilfelle feil på det elektriske anlegget.

På mattene innendørs, til å vise hva hver enkelt har skutt, er det vanligvis montert tallsett sammen med navnplate for hver skytter. Et eksempel på oppbevaringskasse for navnplater er vist på side 36.

Tallsettene som de fleste nytter i dag er vist på side 37. Til pinner til å stikke inn i matten kan det nyttes 3 mm sveisetråd for gass-sveising. Dette er kobberbelagt ståltråd.

Når en nytter runde halmmatter og 3 siffer i tallsettene, vil dette oppta en bredde på ca. 1,70 meter. Hvis en nytter 4 siffer i tallsettene blir bredden ca. 1,80 meter. Se side 38.

Der det er 1,60 meter mellom mattesentrene anbefaler vi at tallsettene monteres under mattene, se side 39. Dette mener vi gir bedre oversikt enn om tallsettene tres inn i hverandre. Tallene tres på en 5 mm tykk stålstang som festes til stativbenene. Stangens lengde er avhengig av stativets konstruksjon. Har en plass nok anbefales det å nytte 1,80 meter mellom mattene og 0,90 meter mellom skytterne.

B) SKYTING PÅ 18 METER

Når det skytes på 18 meter innendørs mot 40 cm skiver er det vanlig at det skytes i puljer, med 2 og 2 skyttere pr. matte. På matten monteres 4 skiver, 2 og 2 i hver høyde, slik at skytterne får hver sin skive. Er det innvitert til mini-junior skyter denne klassen på 12 m avstand.

Vedr. montasje av skiver, tallsett og navnplater se side 38.

C) SKYTING PÅ 25 METER

Forskjellen på konkurransebanene ved skyting på 25 m, mot skyting på 18 meter, er montasje av skiver på navnplater på mattene, og at en trenger større lengde på lokalet i skyteretningen. Hvis det konkurreres i en håndballhall (22 x 43 m) må det skytes på langs i hallen. Med lysanlegg på begge sider blir den disponible plassen ca. 20 meter, eller at 24 skyttere kan skyte i hver pulje. Skytes det i en storhall er det naturlig å skyte på tvers av hallen.

Også på 25 meter skyter vanligvis 4 skyttere mot samme matte. På mattene er det montert 2 stk. 60 cm skiver i samme høyde. Dette vil si at 2 skyttere skyter mot samme skive. På 25 meter skyter mini-junior på 16 meters avstand.

D) NORGESMESTERSKAP

Norgesmesterskap innendørs arrangeres over dobbelt norsk innendørsrunde på 18 meter. Videre sier reglene at arrangøren må disponere en hall på minimum 22 x 44 m. Imidlertid viser det seg at det bare er store idretts-haller som er aktuelle til norgesmesterskap nå for tiden. En skal heller ikke se bort fra at NM-runden kan bli endret, da det ved EM innendørs skytes både på 25 og 18 meters avstand.

Ved de siste års norgesmesterskap har det vært påmeldt ca. 170 skyttere. Til dette kreves det en skytelinje på 68 meter, og at det skytes i 2 puljer. Pr. 31.12.82 var det 14 idrettshaller i landet som har denne lengden. De største hallene er:

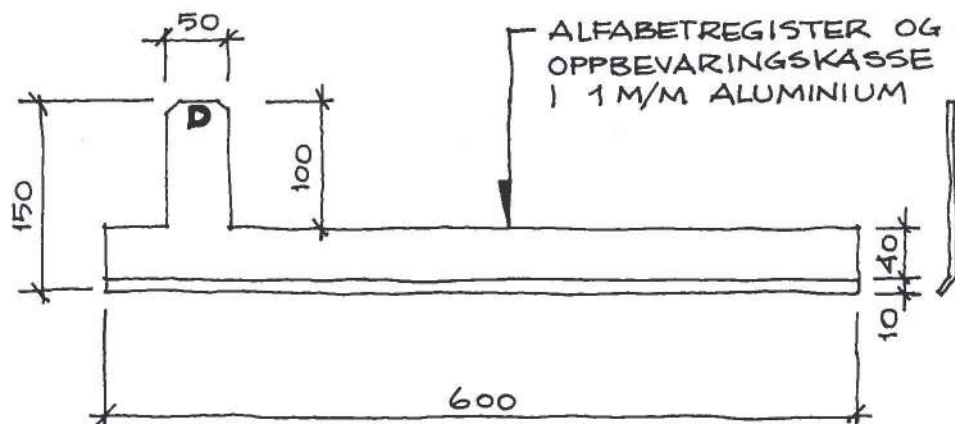
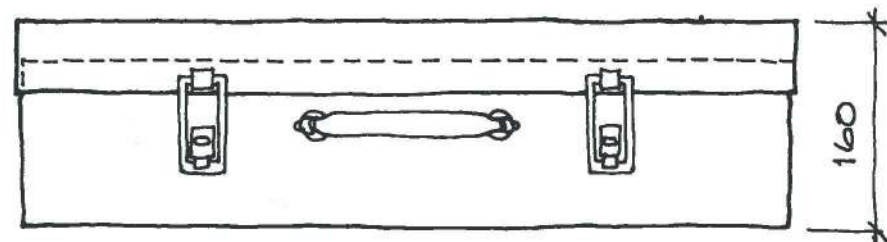
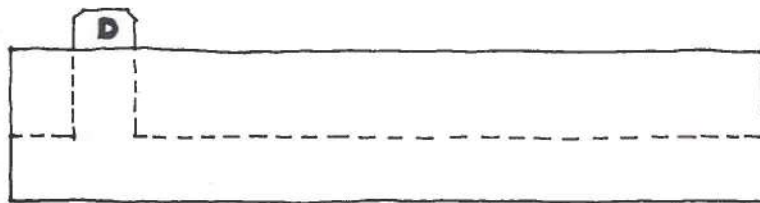
Stavanger Idrettshall, Stavanger	92 x 51 meter
Drammenshallen, Drammen	90 x 50 meter
Slagenshallen, Tønsberg	80 x 50 meter
Ekeberghallen, Oslo	75 x 45 meter

De øvrige 10 haller er 70 meter lange, og fra 44 til 51 meter brede.

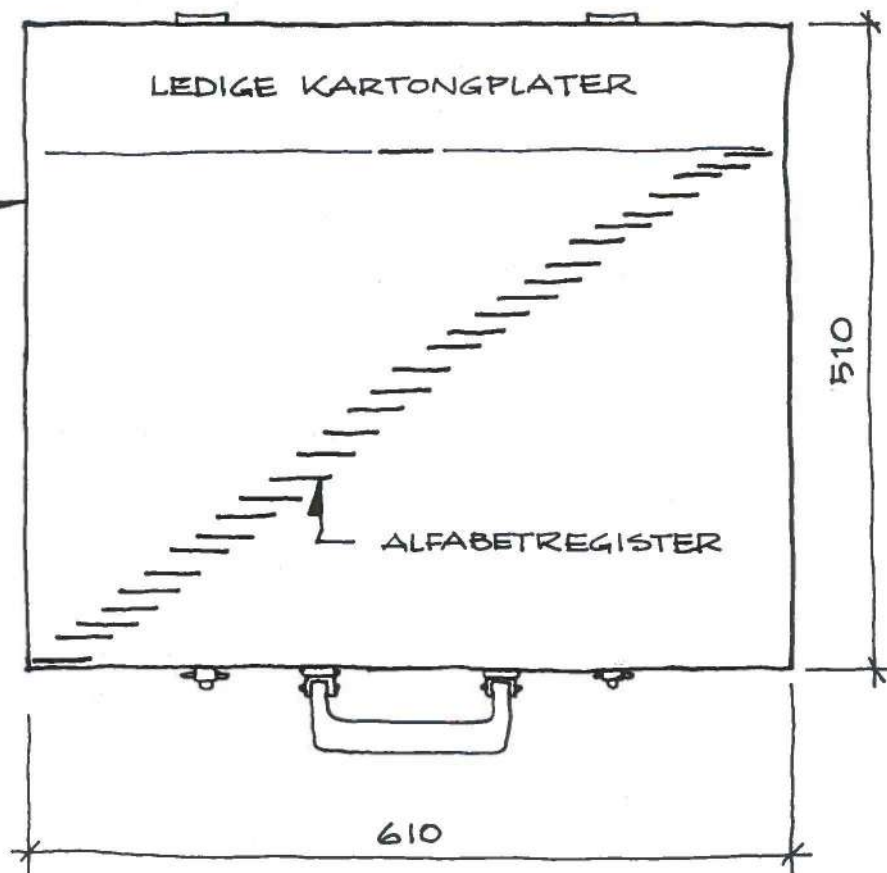
Hvis deltagerantallet overstiger idrettshallens kapasitet må det innføres deltagerbegrensning. Et annet alternativ er å benytte flere haller, men en forutsetning er at skyttere i samme klasse skyter sammen.

En slik ordning må godkjennes av forbundsstyret.

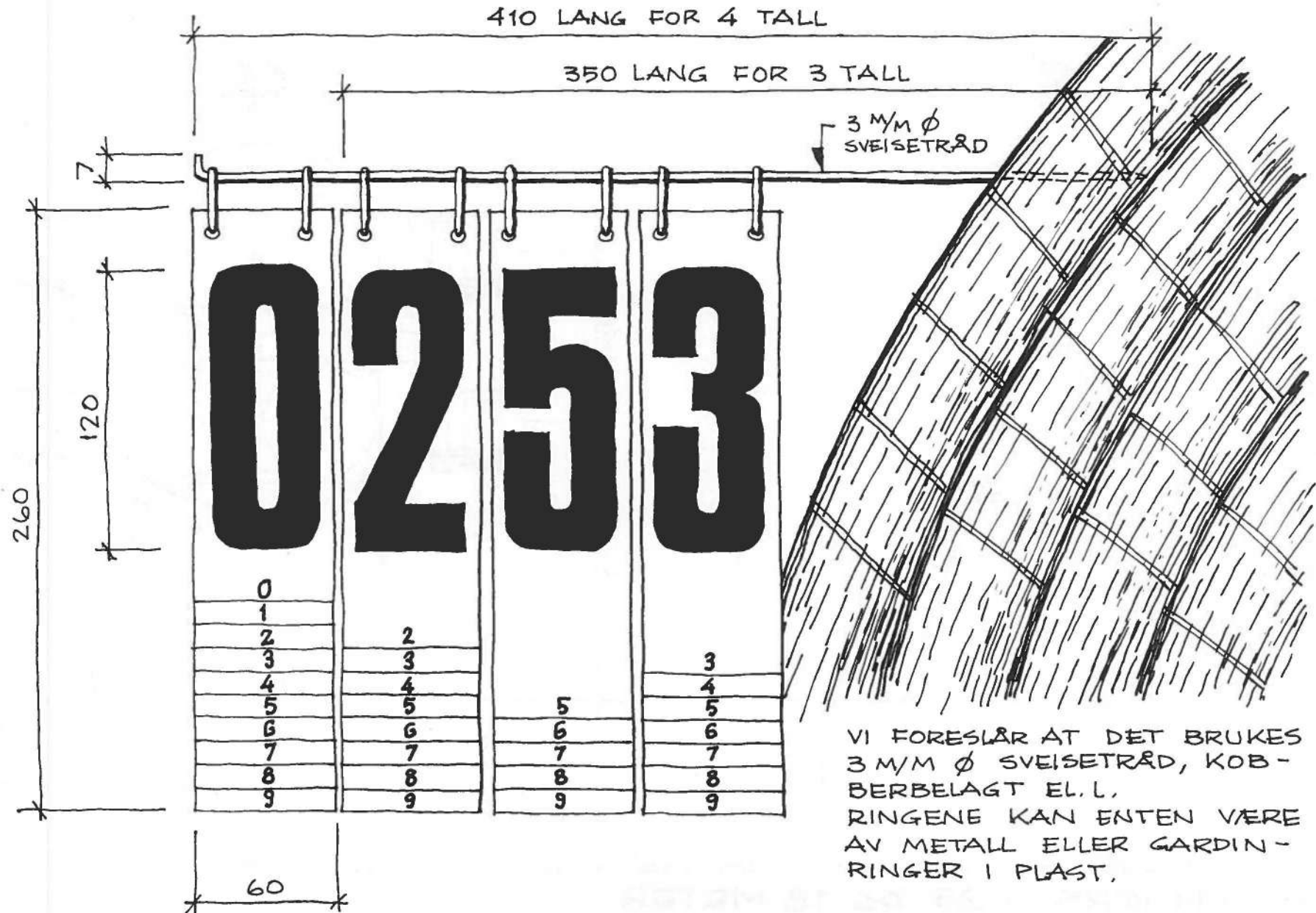
Innendørs skal det være en ventelinje 3 meter bak skytelinjen. Skyttere som ikke skyter og alt utstyr som ikke er i bruk skal bak ventelinjen.

NAVNEPLATENE I KARTONG BRUKES OM IGJEN FRA STEVNE TIL STEVNE, T.O.B. BRUKER BL. A, DENNE MODELLEN.

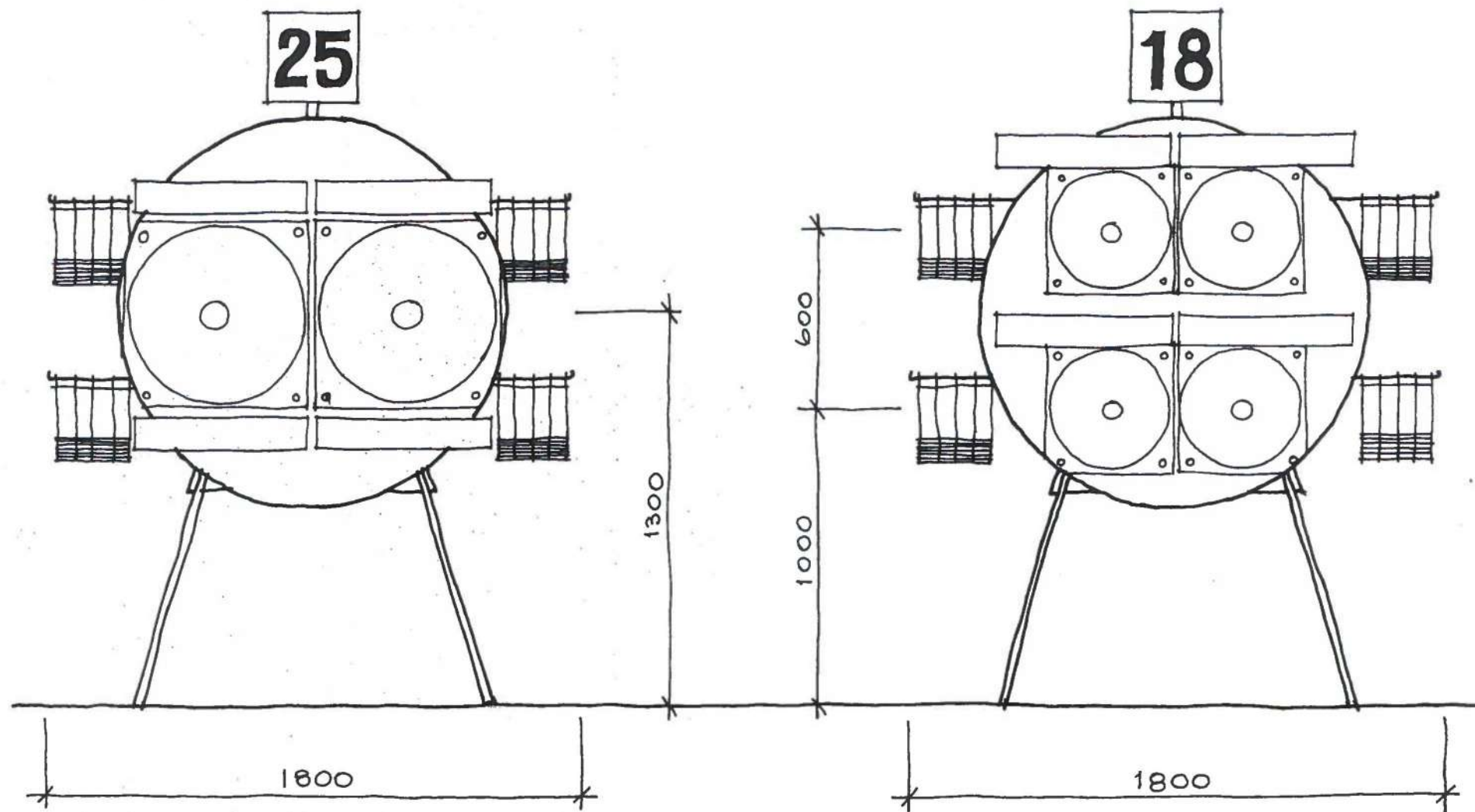

NAVNEPLATER M/ KASSE TIL INNENDØRSSTEVNER.

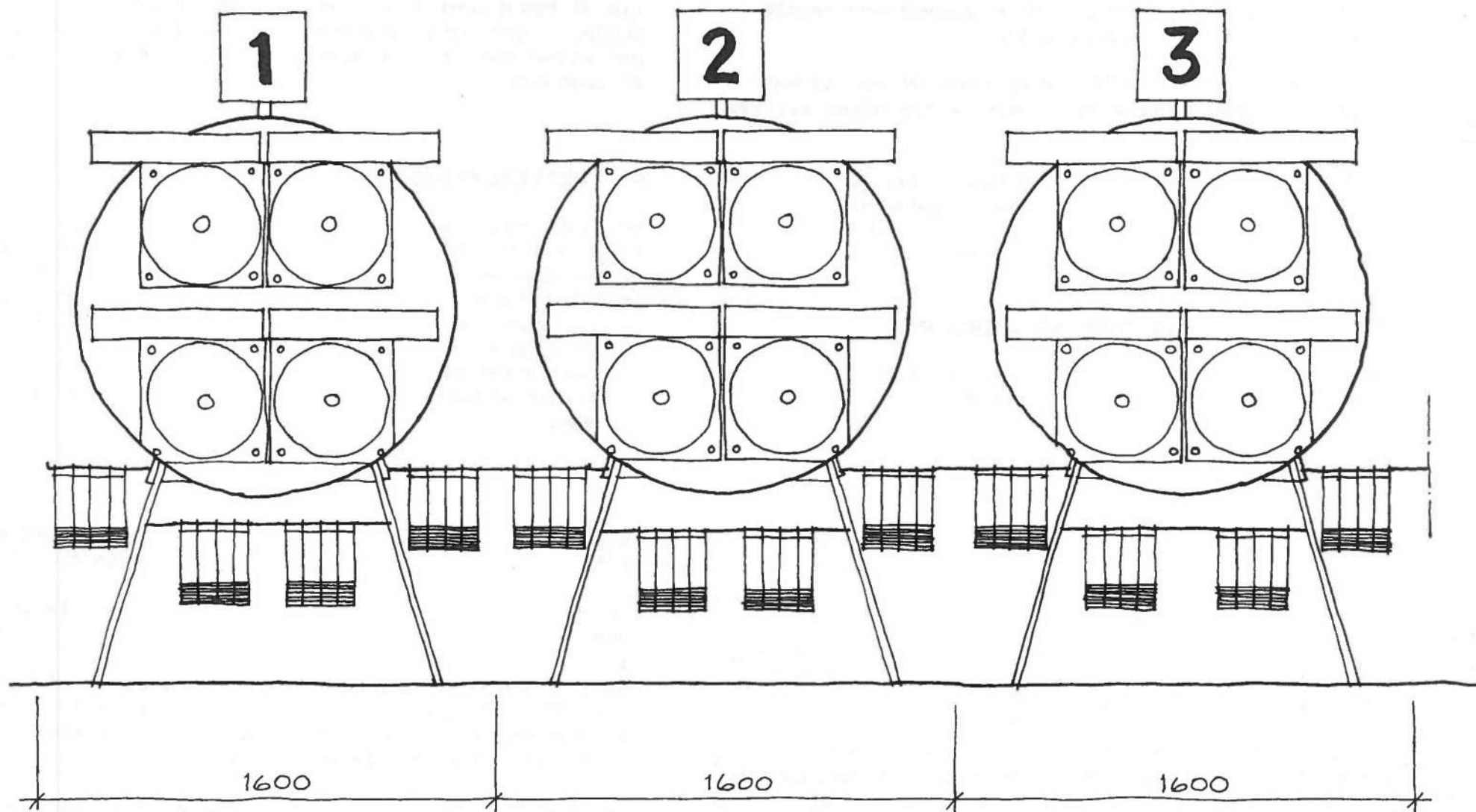
VI FORESLÅR AT DET BRUKES
3 M/M Ø SVEISETRÅD, KOB-
BERBELAGT EL.L.
RINGENE KAN ENTEN VÆRE
AV METALL ELLER GARDIN-
RINGER I PLAST.

TALLSETT TIL RESULTATSERVICE INNENDØRS.

MONTASJE AV SKIVER, NAVNESKILT OG TALLSETT
INNENDØRS - 25 OG 18 METER

MÅL 1:20

FORSLAG TIL OPPHENG AV TALLSETT - 4 TALL PR. SETT.
80 CM MELLOM HVER SKYTTER MÅL 1:20

Ved NM er det naturlig å sette opp en sperrelinje markert med tau mot publikum. Anleggskomitéen foreslår at denne er 5 meter bak ventelinjen.

Ved skyting i store haller disponerer en ca. 43 meter i skyteretningen. Dette er tilstrekkelig plass til riktig oppmerking av banen.

Ved utlegg av banen må det tas hensyn til lysforholdene på skivene. Mattene som står nær veggene har lett for å bli mørke fordi veggen demper lyset. Det samme skjer hvis det er luftkanaler langs veggene.

E) SKIVESKYTING INNE PÅ ANDRE RUNDER

Andre runder som kan skytes innendørs, er de rundene som skytes på skive ute om sommeren.

Disse er:

FITA-runden	med 144 piler
Scandiarunden	med 90 piler
720 - runde	med 72 piler
Norsk kortrunde	med 90 piler

Vær oppmerksom på at slike runder ikke blir approbert for rekordskyting, men det er ikke noe til hinder for at stevnet kommer med på terminlisten.

FITA-runden er noe nyttet, men fordi hallene ikke er lange nok skyter herrene 90 meteren med redusert avstand. Arrangøren må disponere en stor hall for å arrangere slike stevner. Med en skytelinje på 48 meter er det plass til 60 skyttere samtidig.

En skal også være oppmerksom på piler som måtte bomme på mattene. Om vinteren er skytterne uvante med avstandene og i tillegg har mange byttet utstyr og har av

den grunn ikke riktige siktemerker. Det er derfor viktig at bakgrunnen tåler bompiler og at piler ikke blir skadet. Oppheng av pilfangernett eller annet som stopper pilen kan være av stor betydning for et vellykket arrangement.

F) SKIVESKYTING UTENDØRS

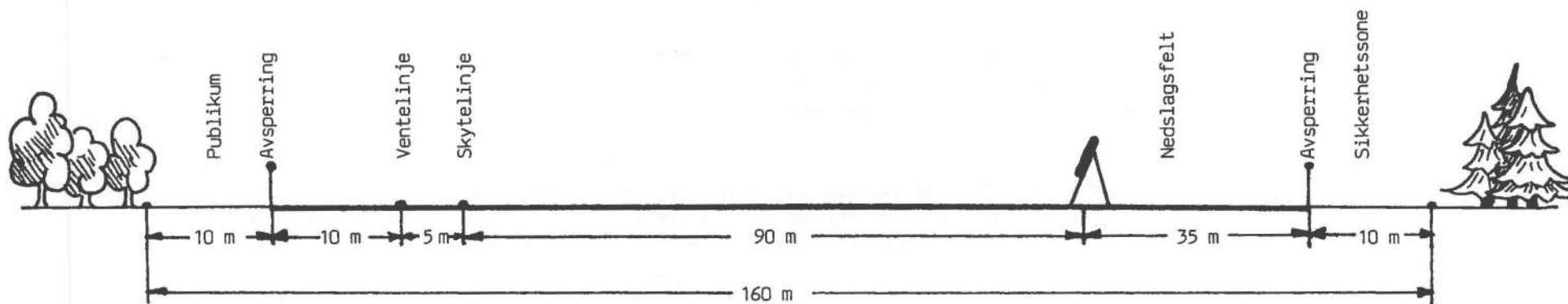
Det vanligste ved konkurranser på skive utendørs er å benytte fotballbaner ved bueskytterstevner. Utendørs er det også andre alternativer til egnede baner. I tillegg til fotballbaner kan en også nytte sletter, fri-luftsområder, messeområder og beitemarker. I tillegg er det klubber som har treningsbaner som er så store at det kan arrangeres mindre stevner. Det er viktig at banen har kortklippet gress og er fri for sten ved skivene.

G) APPROBERTE STEVNER

Det som er avgjørende for konkurransebanens størrelse er hvilken runde som skal skytes og deltagerantallet.

Fem meter bak skytelinjen skal det være en ventelinje. Rundt banen skal det settes opp et stengsel for å hindre uvedkommende å komme inn i skytefeltet og i eventuelle bompilers nedslagsfelt. Stengselet skal stå minst 10 meter til siden for banen, samt så langt bak skivelinjen at den hindrer uvedkommende å komme inn i skytefeltet eller skytterens synsfelt.

Med skytefelt menes alle bompilers tenkbare nedslagsfelt. Piler som skrenser på baneutstyret kan få en vipp å gå langt forbi målet. Det samme kan skje hvis skytteren har stilt siktet på feil avstand, eller har lagt pilen oppå plungeren.

Der banen ikke er avstengt fra før, bør det i skyte-
retningen helst være over 160 meter. Det forutsettes
her at gressbakken er av slik beskaffenhet at pilskrens
unngås.

Når rundens lengste avstand er skutt bør en av sikker-
hetsgrunner flytte stativene, fremfor skytelinjen,
hvis ikke andre lokale forhold skulle tilsi noe annet.

Når skyteavstanden blir kortere, blir pilbanen flatere.
En pil som bommer eller skrenser på baneutstyr eller på
bakken, vil gå lengre enn ved skyting på 90 meter.

Av sikkerhetsgrunner bør det, som før nevnt, helst være
gressbakke der bompiler faller ned. Hvis pilene faller
ned på hardtrampet grus er det fare for at pilen vil
skrense. Det er ikke uvanlig at piler i slike til-
feller kan skrense opptil 70 meter i vilkårlig retning.

Banen bør være mest mulig plan, og mest mulig åpen slik
at den gir skytterne så like forhold som mulig. Er
banen omkranset av trær, tribuneanlegg eller hus som
kan skjerme for vind, skal de som skyter i samme klasse
har like forhold. I tillegg, på grunn av sollyset, bør
skyteretningen være mot nordvest.

Banen bør være så stor at det ikke er flere enn 3 skyt-
tere pr. matte. Skytternes plass på skytelinjen må

ikke være mindre enn 0,80 meter. Hvis det må være 4
skyttere pr. matte skytes det i puljer 2 + 2. Stevnet
vil ta lengre tid, og bør unngås når det skytes FITA-
runde.

I tillegg til skytefeltet må det være tilstrekkelig med
parkeringsmuligheter. Området må ha en tilknytning
til toalettanlegg og muligheter for strøm.

Høytaleranlegg, musikkanlegg, eventuelt lysanlegg,
salgsboder e.l. trenger strøm. Undersøk strømbehovet
og om sikringene har tilstrekkelig kapasitet.

I tillegg til optiske synlige signaler styres skyt-
tingen ved hjelp av fløyte eller kompressorhorn. Som op-
tisk signal er det vanlig å benytte flagg eller lys-
signaler. Hvis det nyttes flagg skal det være et flagg
på hver side av banen. De som betjener flaggene skal
være minimum 10 meter til side for banen, og plasseres
slik i forhold til skivene at alle ser flaggene.

En svakhet med flagg er at de som betjener dem ikke er
synkrone. Personen som assisterer skyteleder er des-
verre ikke alltid påpasselig med å få opp flagget i
rett tid. Når en bruker lyssignaler elimineres dette,
samtidig som en frigjør en person fra arrangementet.
Det skal være et lys på hver side av banen, og om nød-
vendig et lys i skillet mellom herrene og damene. Lys-

ene skal plasseres slik at alle skytterne ser minst et lys tydelig. Husk at mini-junior skyter på avstand ned til 20 meter. Når signallys nyttes ute, bør det brukes spesialpærer for trafikklys på 70 Watt.

En annen måte å vise skytetiden på er ved hjelp av digitalur. Sifrene skal være minst 30 cm høye og må være tydelig lesbare på 180 meters avstand. Antall og plassering som for lyssignaler.

Når det nyttes elektrisk utstyr skal flagg være tilstede i tilfelle feil på anlegget.

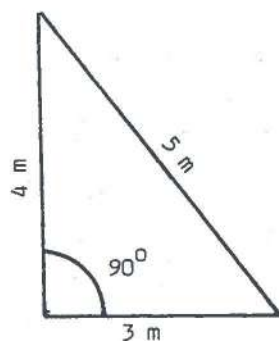

Fig. 8.

Skyteretningen mot skivene skal være 90° på skytelinjen. Når en skal måle opp banen er følgende greit å vite:

På en trekant der sidene er henholdsvis 5 meter, 4 meter og 3 meter lange, vil alltid 2 av sidene danne en vinkel på 90° . Se fig. 8.

H) NORGESMESTERSKAP

Ved norgesmesterskap på skive skytes det fortiden en enkel FITA-runde på 1 dag. Reglene sier at banen skal være så stor at alle kan skyte samtidig på samme areal. Deltagerantallet ved de siste års norgesmesterskap har variert, avhengig av i hvilken landsdel NM'et har gått. Flest deltagere var det 1981 da Norgesmesterskapet ble arrangert av Sp.kl. Vidar med 142 påmeldte.

For å kunne påta seg et slikt arrangement må en disponere et areal på ca. 3 mål, pluss parkeringsareal. Til hver skytter bør det settes av min. 0,8 meter. Mellom

herreskivene og dame/junior skivene skal det være en åpning på minimum 5 meter. Med 10 meter sikkerhetssone på hver side blir dette tilsammen ca. 130 meter.

Hvor lang banen må være i skyteretningen er avhengig av hva slags terreng det er bak mattene. Skytes det mot beferdet område bør banen være minst 160 meter lang. Det samme gjelder hvis det skytes mot terreng som har busker og trær som hindrer skyttere og skyteleder i å se uvedkommende som er på vei mot mattene.

Hvis det derimot skytes mot områder som er fri for ferdsel, som jorder, åkrer e.l., kan lengden i skyteretningen reduseres til ca. 125 meter. Hvis lengden er mindre vil piler som bommer på 90-meters avstanden falle f.eks. ned i kornåkre eller annen uhøstet mark.

Da det er vanskelig å finne egnede arealer bør søkere av NM undersøke nøye om det finnes slike arealer i området. Aktuelle steder kan være messeområder, stevne-plasser, campingareal, spesielle idrettsarenaer eller store sletter. En kan også undersøke om gårdbrukere i området kan ha ledige gressarealer i det aktuelle tidsrum, og om de er villige til å stille disse til disposisjon. I tillegg til førnevnte parkeringsareal må området ha muligheter for toalett og tilknytning til strøm.

Før en bestemmer seg bør en planlegge skiveoppstillingen på arealet. Banen bør være mest mulig åpen og ha god avstand fra store bygninger eller skogholt som kan ha en skjermende virkning på vind. Hvis deltagerantallet overstiger arealets kapasitet må det innføres deltagerbegrensning. Arealet bør i utgangspunktet være så stort at de fleste får delta.

Til varsling av skytetiden bør det nyttes kompressorhorn og lyssignaler, eventuelt digitalur. Bruk av flagg anses som upresist fordi skytelederassistenten ikke alltid er synkron.

1) STATIVER

Ved valg av stativ bør en ta hensyn til stativets stødighet og holdbarhet.

Som konkurransestativ for skiveskyting har anleggsutvalget valgt å presentere stativer med 2 eller 1 støtteben, se side 44 og side 45, og stativer som er sammenleggbare, se side 46 og side 47.

Stativene på side 44 og side 45 er alle enkle å lage. Ved transport og lagring bindes støttebenet inn til det nederste tverrbordet. Etter en tids bruk, og ved uttørring, har stativene dessverre vist seg å bli noe slarkete.

Stativet på side 46, som er sammenleggbart, består av 3 ben. Sammenføyningen er en lang bolt som har vingemuttere i begge ender. Tilskjæring og sammenføyning øverst krever bare enkelt verktøy.

Stativet på side 47 er også sammenleggbart, men er noe mer komplisert å lage. På dette stativet er det nummerskiltet som holder stativbenene i rett stilling.

Hvis en har vanskeligheter med lagerplass er stativene på side 46 og på side 47 å foretrekke.

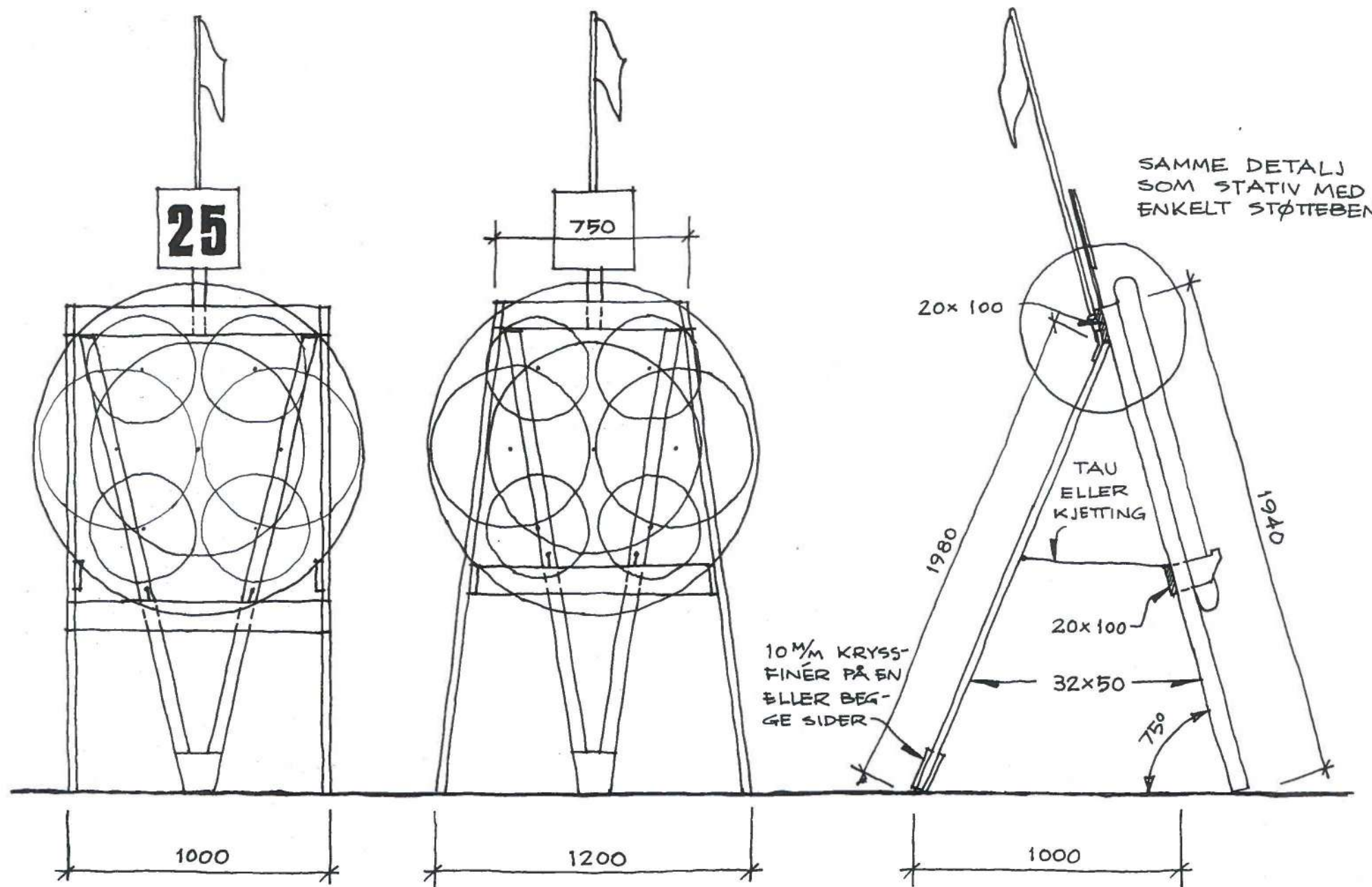
På alle tegningene er skivenes sentrumspunkt og ytre diameter vist for 40, 60, og 80 cm skiven. For å få minst mulig slitasje på stativene ved konkurranser bør en ta hensyn til pilens treffpunkt. Best i så måte er stativet til venstre på side 44. Hvis klubben ikke arrangerer konkurranser på 25 meter er stativet til høyre på side 44 og stativet på side 45 også gode løsninger.

Hvis en ser på side 46 og side 47 så har disse sin svakhet i at stativene er utsatt for piltreff på alle avstander.

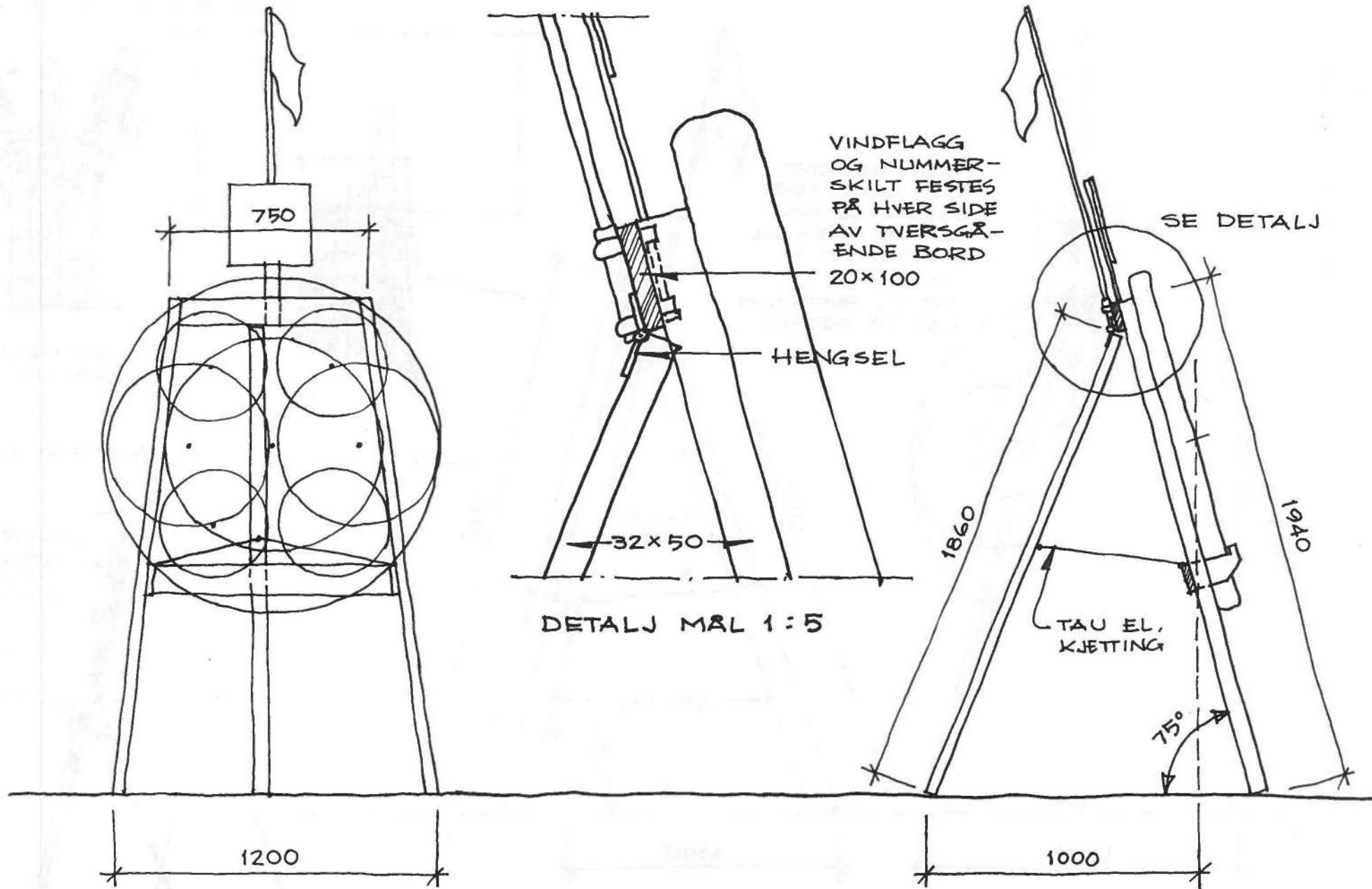
Av tegningene går det frem at nummerskiltet kan festes på forskjellige måter. Anleggsutvalget går inn for at nummerskiltet skal stå over matten. Ved tilkalling av dommer er det lettere å se hvilken skive han skal til. Er nummerskiltet under matten vil skyttere som skårer dekke for skiltet. På side 46 er feste av nummerskiltet vist på 2 forskjellige måter. Bøyle ned i matten kan nyttes for alle stativtyper.

Fordelen med stativer med dobbelte hyller er at 2 tvilsomme matter kan settes utenpå hverandre og utgjøre 1 matte, se side 47.

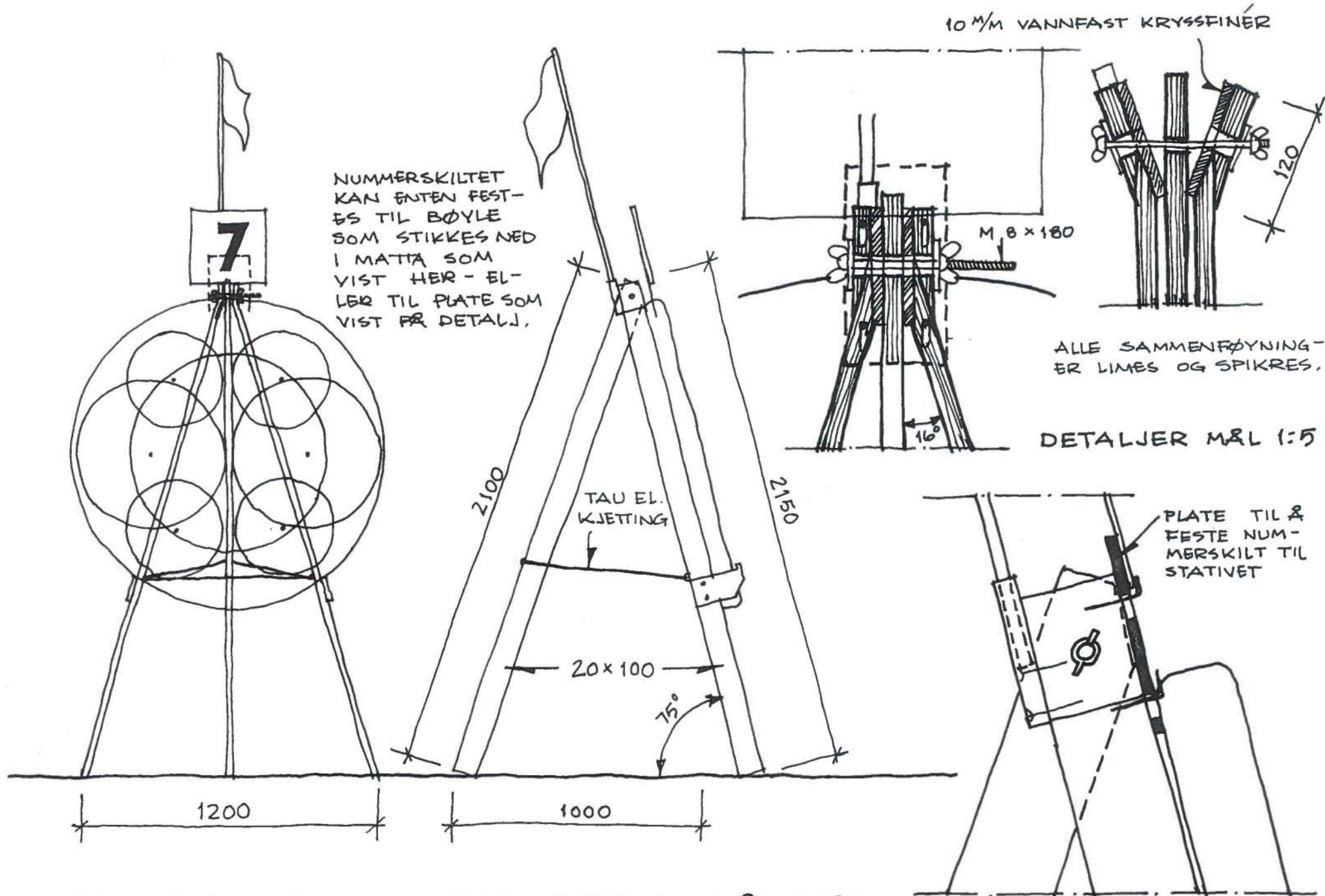
Hvis det under konkurranse innendørs skulle vise seg at en matte får gjennomskyting gjøres følgende: Matten med skiver, tallsett, navneplater osv. tas ned. Stativet byttes ut med et som har dobbelte hyller, og settes mattebredden lengre tilbake. Reservematte settes på innerst. Den opprinnelige ferdigriggete matten settes utenpå. Er stativ og reservematte tilstede tar ombyggingen få sekunder. Et stativ med 2 hyller kan selvfølgelig også nyttes til bare 1 matte.

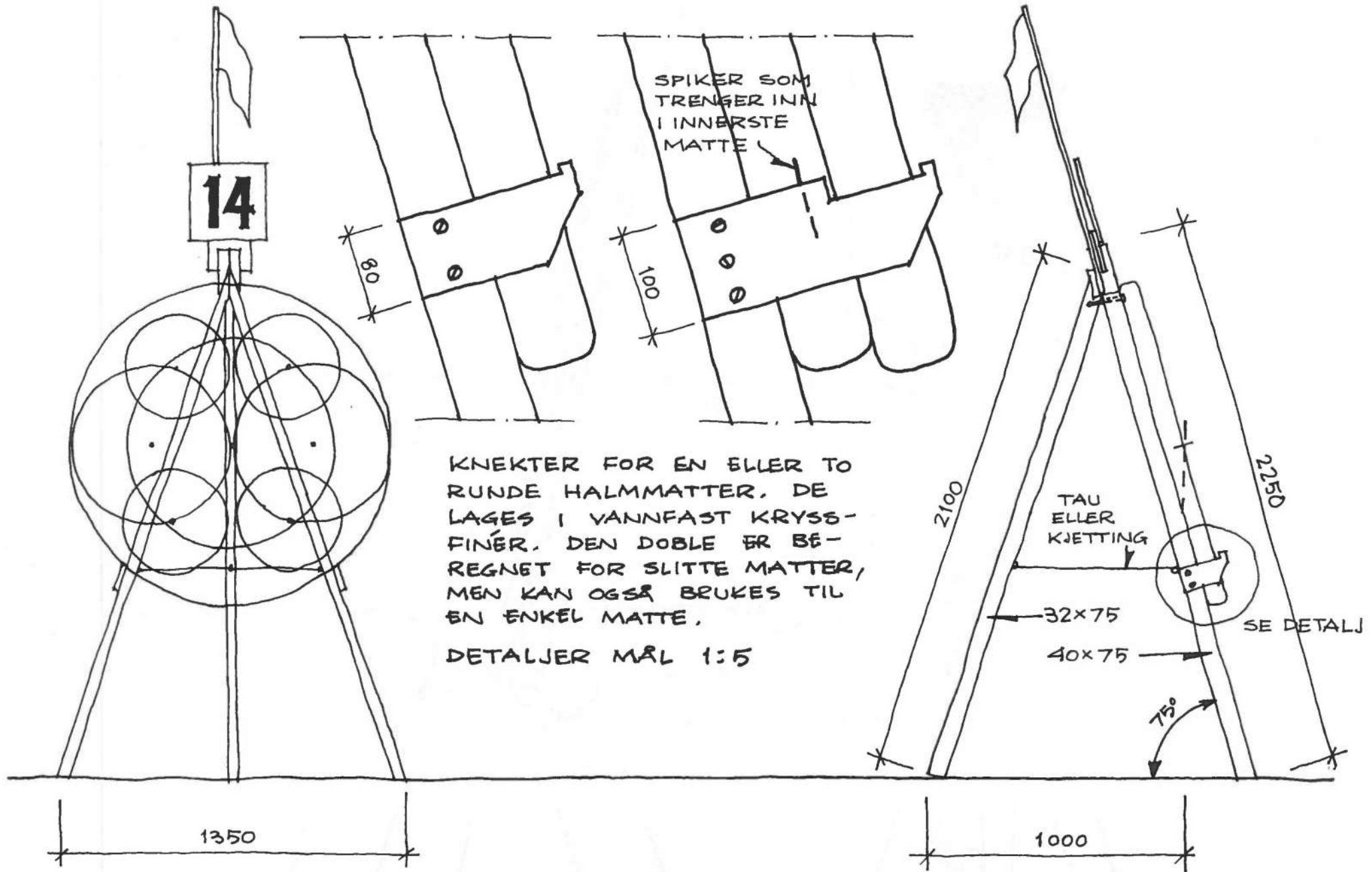

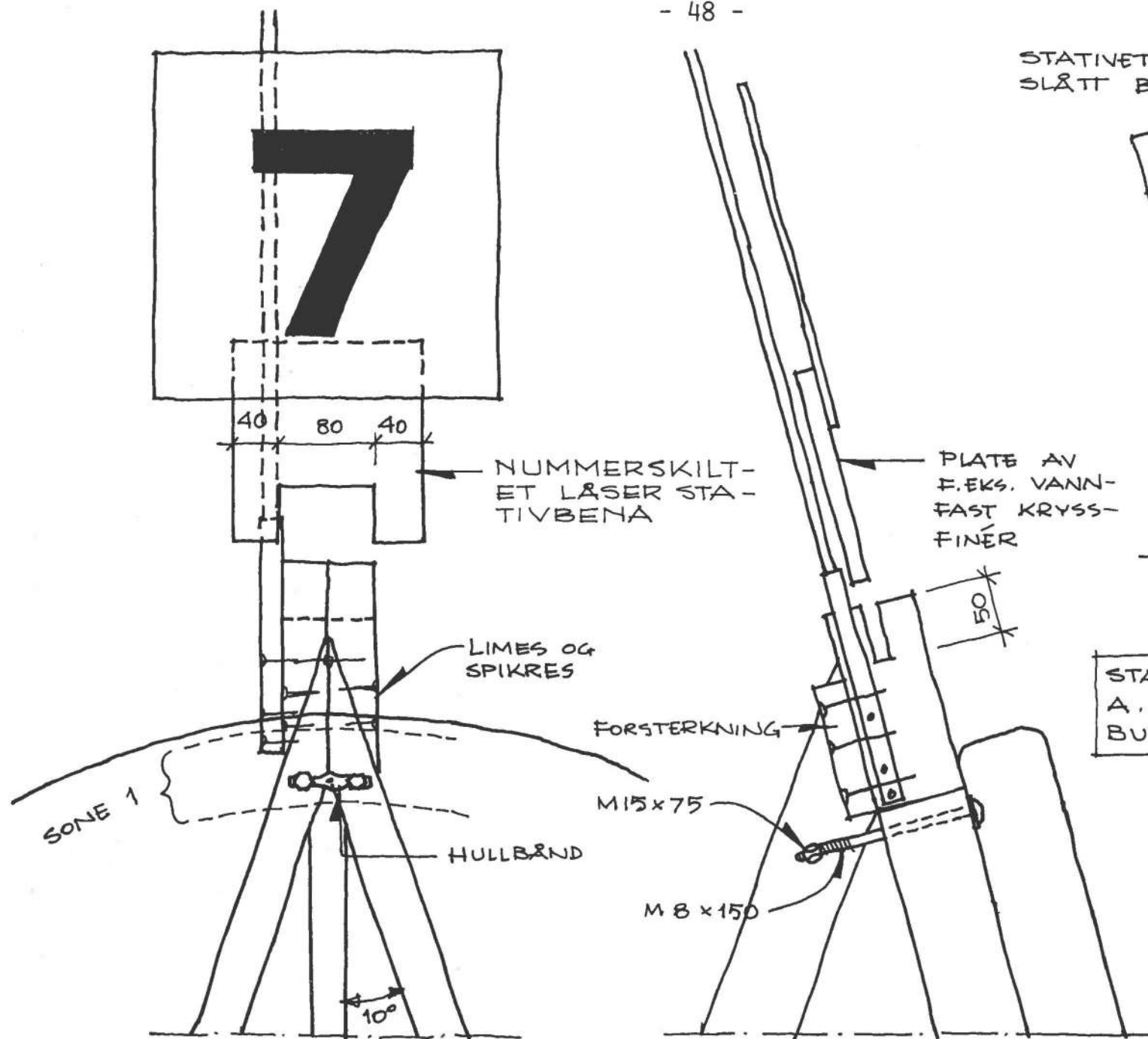
STATIV MED DOBBELT STØTTEBEN - MÅL 1:20

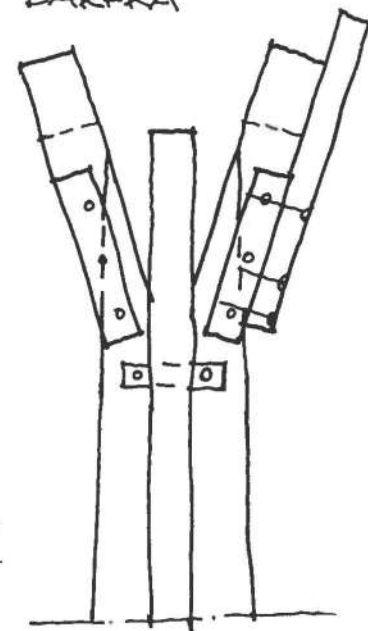
STATIV MED ENKELT STØTTEBEN - MÅL 1:20

STATIVET SETT SAMMEN-SLÅTT BAKFRA

STATIVET NYTTES BL. A. AV SANDEFJORD BUESKYTTERE,

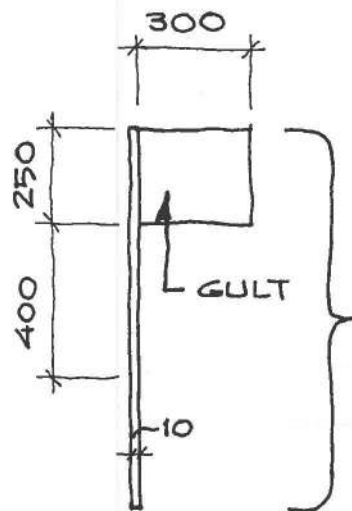
J) FLAGG/MERKEMATERIELL

Til skivestevner inre og ute trengs det en del utstyr til merking av banen.

Forslag til skilt er vist på side 50. Skiltene males gule og sorte. Skilt nr. 1, 3, 5, osv. skal ha sort tekst på gul bakgrunn. Skilt nr. 2, 4, 6, osv. skal ha gul tekst på sort bakgrunn.

Stativskiltene festeanordning er som før nevnt avhengig av stativtypen. Forslag til oppbevaring av nummerskilt er vist på side 51.

Fig. 9 og fig. 10 viser målene på henholdsvis vindflagg og dommerflagg. Fig. 11 viser målene på skytelederflagg. Stoffet bør være av lett materiale som f.eks. nylon.

VINDFLAGG

FLAGGSTANGENS LENGDE ER AVHENGIG AV NUMMERSKILTETS PLASSERING OG STATIVETS KONSTRUKSJON. FLAGGETS NEDERSTE FESTE SKAL VÆRE 40 CM OVER HENHOLDSVIS NUMMERSKILT ELLER MATTE.

Fig. 9

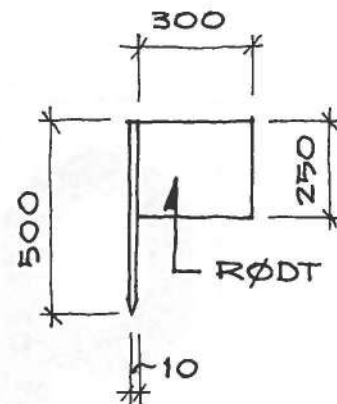

Fig. 10

DOMMERFLAGG

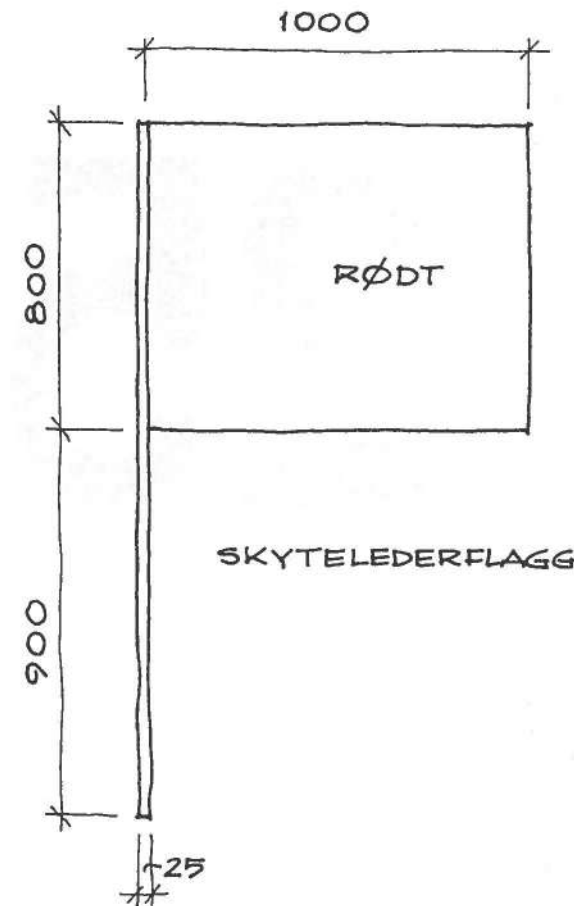
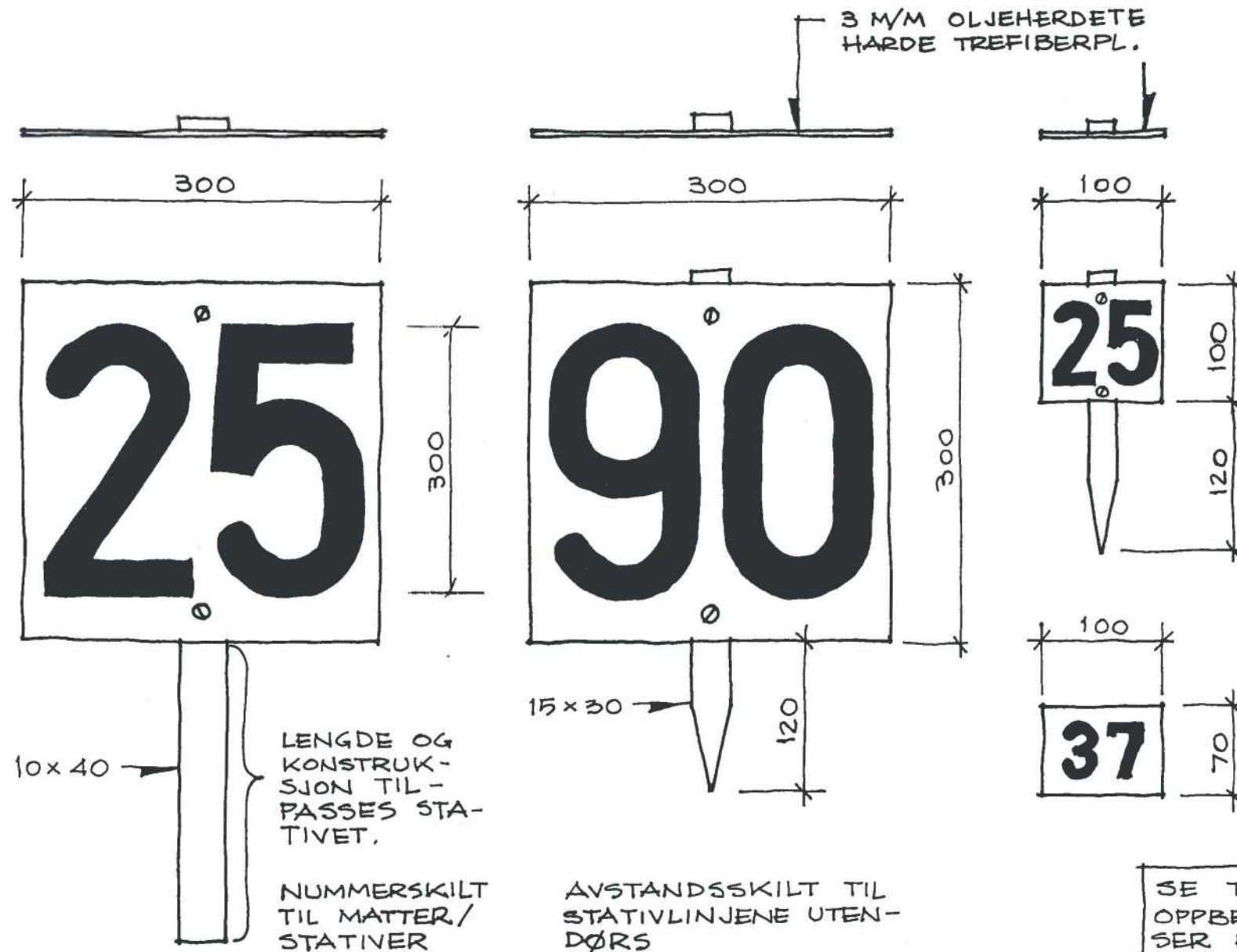

Fig. 11

SKYTELEDERFLAGG

ALLE SAM-MENFØYNING-ER LIMES OG SKRUES SAM-MEN.

NUMMERSKILT TIL SKYTE-LINJEN UTEN-DØRS.

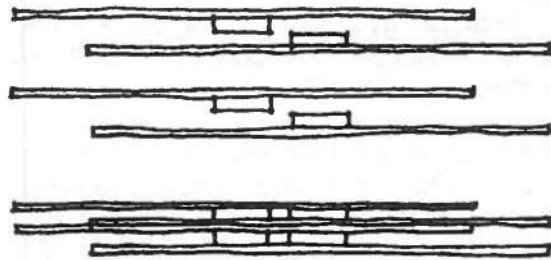
BEN AV 10x20 M/M EIKELIST.

NUMMERSKILT AV PAPP TIL SKYTELINJEN INNENDØRS.

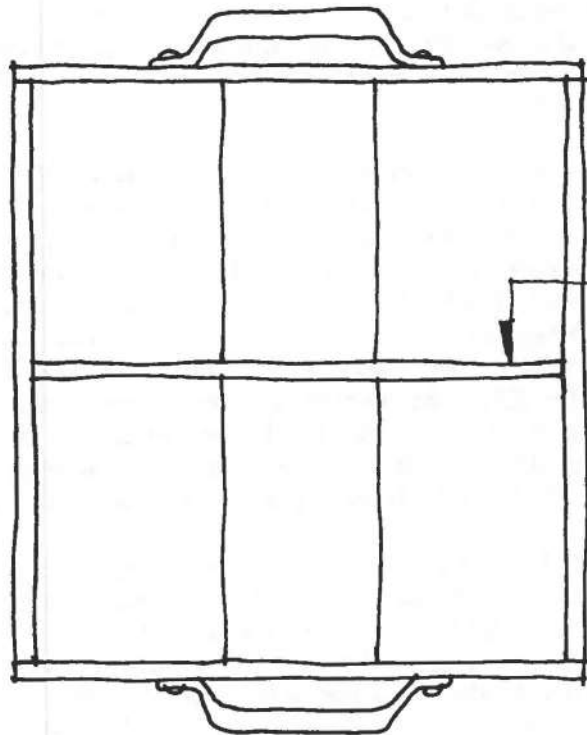
SE TEGNING AV OPPBEVARINGSKAS-SER FOR SKILTENE.

MERKING AV SKIVEBANER UTE OG INNE.

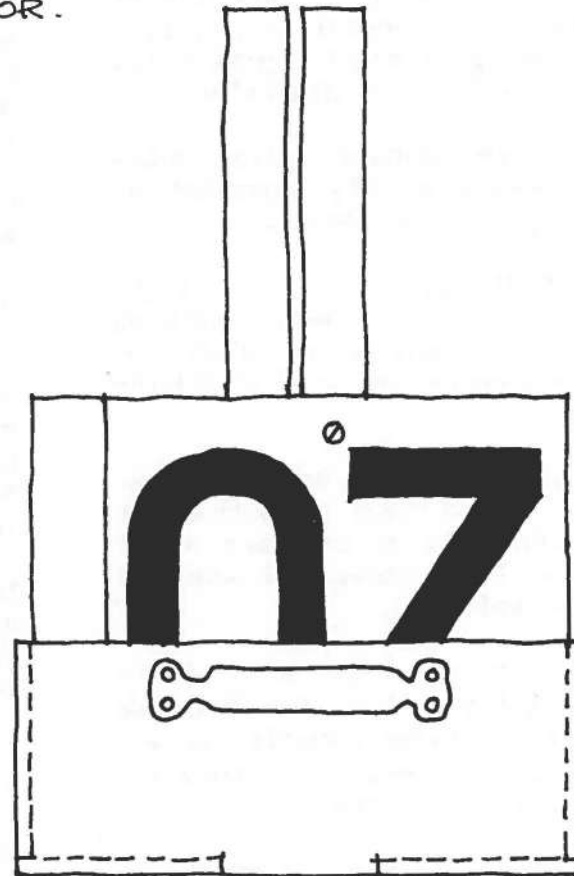
MÅL 1:5

SKILTENE STABLES
TO OG TO MOT HVER-
ANDRE FOR Å TA
MINST MULIG PLESS
I KASSA. SE EKS.
NEDENFOR.

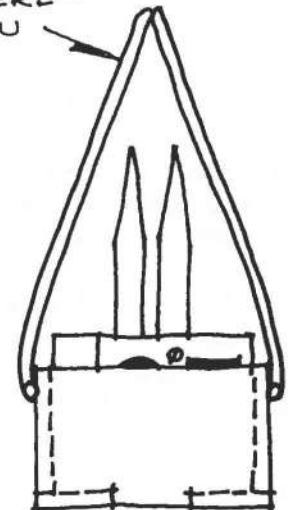
STØTTE-
PLATE

KASSENE ER UTEN
MÅL, DA DE MÅ TIL-
PASSES SKILTENES
ANTALL OG KON-
STRUKSJON

KASSENE ER VIST
MED ÅPENT FELT
(SPALTE) I BUN-
NEN. DETTE ER FOR
Å GI PLESS TIL
LEKTETOPPEN SOM
STIKKER HØYERE OPP
EN NUMMERPLATEN.

BÆRE-
TAU

OPPBEVARINGSKASSER FOR NUMMERSKILT
TIL SKIVESKYTING.

K) LYSSIGNALANLEGG/DIGITALUR

Skytingen kan ledes på flere måter. Det viser seg at flere og flere klubber etter hvert anskaffer seg lys-signalanlegg. Etter det anleggsutvalget kjenner til har ingen hittil gått til anskaffelse av digitalur.

Lyssignalanlegg kan enten styres manuelt eller auto-matisk. Digitalur må tilknyttet en styringsenhet da uret må kunne startes og stoppes etter behov.

F.K. Smith i Bergen har tilbudt klubbene en styrings-enhet beregnet på automatisk styring av både lysanlegg og digitalur. Enheten er bygd opp om et mikrokompjutersystem som kan omprogrammeres hvis skyteprosedyren endres. Se forbundsmelding 7/83.

For å få undersøkt markedsprisen har vi bedt Trafikk-sikring A/S i Oslo å komme med tilbud på automatisk styring av trafikkfyr. Trafikksikring opplyser at et system bygd opp om digitale ISE-kretser vil koste i overkant av kr. 30.000,- i anskaffelse.

Helt automatisk kan slike anlegg vanskelig bli. Auto-matikken må hele tiden forhåndinnstilles for å gi de rette signalene. Når lysanlegg styres manuelt, kreves det mye konsentrasjon fra skytelederen. Automatisk styring vil vesentlig lette dette arbeidet.

Billigst i anskaffelse har hittil vist seg å være lys-signalanlegg eller trafikkfyr. Trafikksikring opplyser at et 3-hodet trafikkfyr av metall, med 21 cm brede glass, koster ca. kr. 1.700,-. Samme, men laget av plastmateriale koster ca. 1.400,-. Hvis bredden på glassene økes til 30 cm blir prisen ca. 3.400,- for et 3-hodet fyr. 1983-prisene er med moms.

Fra tid til annet forandres lyskryss. Hvis en er hel-dig kan en kanskje skaffe seg brukte trafikkfyr til en rimelig pris, kanskje gratis. Lyssignalanlegg kan også lages av fingerferdige medlemmer. Skal anlegget brukes ute må konstruksjonen tåle uvær.

Når lystablåer som tilsvarer trafikkfyr styres manuelt, kan lydsignalene innendørs gis med fløytesignaler eller elektronisk gjennom idrettsanleggets høyttaleranlegg. Utendørs kan det i tillegg til ovennevnte, når det er mange deltagere og langskytelinje, med fordel brukes kompressorhorn eller bilhorn.

En manuell styringsenhet kan f. eks. se ut som vist på side 53. På baksiden er det 4 kontakter for strøm-utgang. For å få plass til dette må baksiden være 100 mm høy og 400 mm bred.

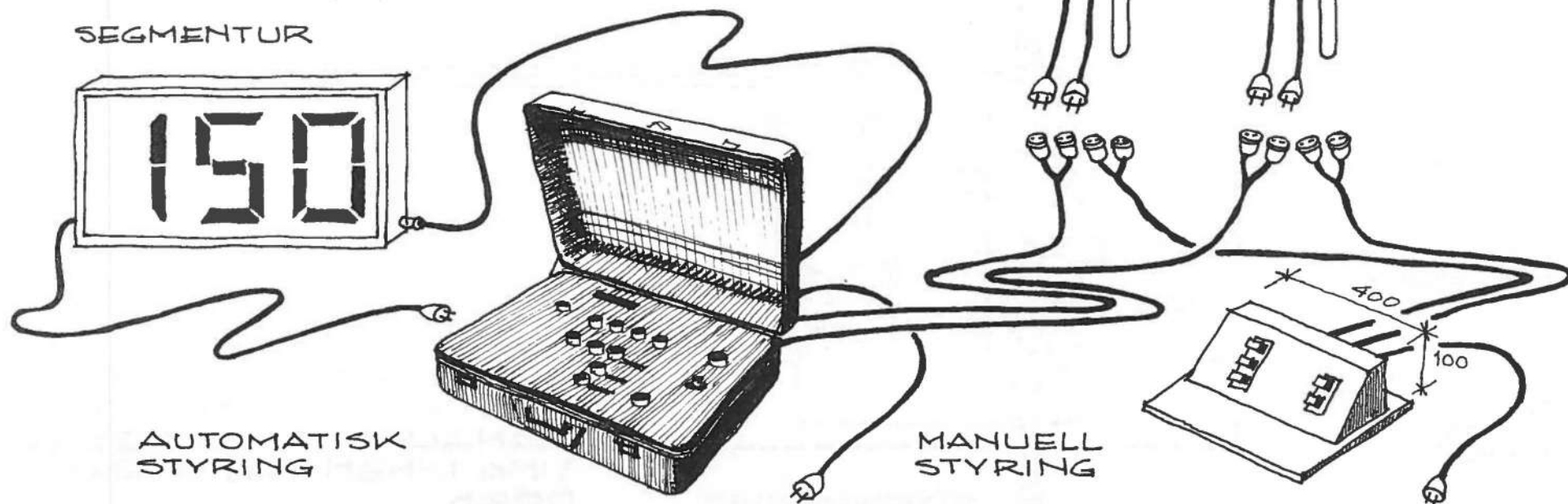
Lyssignalene styres ved hjelp av trykknappbrytere med holdefunksjon. Det er en bryter til hver farge. Innen-dørs til å vise hvilken pulje som skal skyte, kan brytere for henholdsvis AB og CD bygges inn i enheten. Har klubben et ledig trafikkfyr kan dette bygges om. Det røde glasset byttes ut med et matt glass eller plast-plate og påføres AB. Det nederste grønne glasset byt-tes ut og påføres CD. Bryterne i hver serie bør være slik at inntrykk av knapp løser ut den knappen som er trykt inn. For de som selv vil bygge et anlegg for manuell styring er et koblingsskjema vist på side 54.

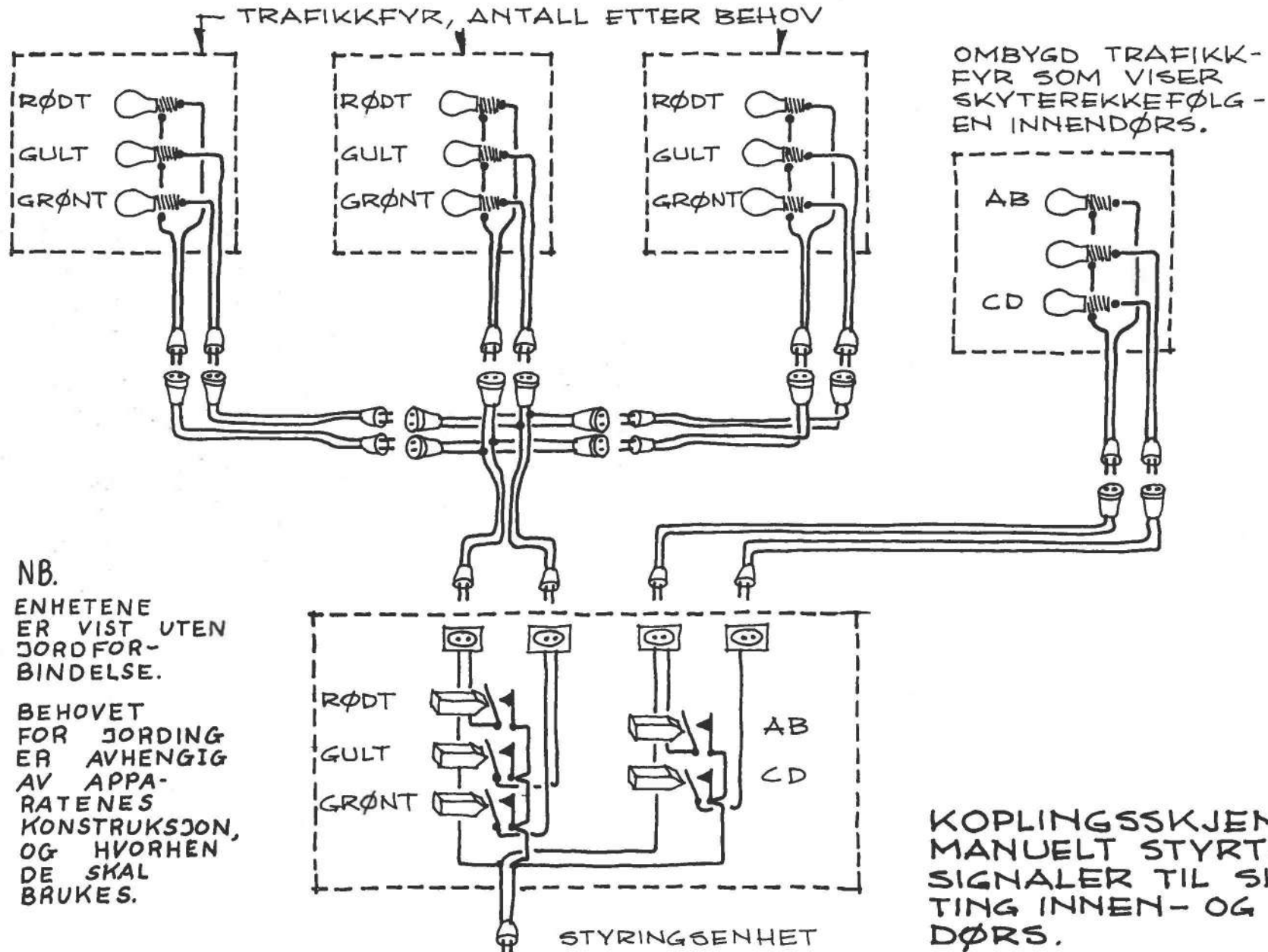
Tidligere i heftet er det skrevet at digitalur skal ha sifre som er minst 30 cm høye og være tydelig lesbart på 180 meters avstand. Dette er krav som er stilt i FITA's regler. Vi har undersøkt med noen forhandlere, men har støtt på visse praktiske og økonomiske problemer. Etter hva vi forstår er det på det norske markedet ingen fer-digproduserte ur som tilfredstiller FITA's krav, untatt for stadioanlegg som har lystavler. Hvis ur skal lages til vårt formål må en regne med visse utviklingskost-nader.

Til urtablåer nyttes 2 prinsipper. Det ene er som før nevnt lystavler der lyspærer former sifrene. Disse kan lages i forskjellige størrelser. Det andre er ur som har sifre bygd opp av segmenter. Se nedenfor. Segmentene styres ved hjelp av magneter og er selvlysende, fluoriserende.

Fra SEIKO Optura A/S, som har kontor i Tønsberg, har vi innhentet tilbud på enheter bygd på segmentprinsippet. En urenhet med 3 siffer, 30 cm høye, koster med moms kr. 16.000,- i anskaffelse. Er sifrene 20 cm høye vil enheten koste ca. kr. 14.000,-. Urenheten må tilknyttes en styringsenhet da det må kunne startes og stoppes etter behov. De skal fungere etter nedtellingsprinsippet og startes fra 150, 100 og 50 for henholdsvis 3, 2 og 1 pil. En styringsenhet beregnet bare for digitalur skal SEIKO Optura ha kr. 1.000,- for å lage.

Lyssignalanlegg og digitalur kan nyttes kombinert eller enkeltvis.

3. KONKURRANSEBANER FOR JAKT- OG FELTSKYTING

I jakt og felt skytes det 2 forskjellige runder. Den ene er norsk eller nordisk jakt/feltrunde. Den andre er FITA's internasjonale jakt/feltrunde som oftes benevnes som hunter/field eller field/hunter.

A) APPROBERTE STEVNER

En norsk eller nordisk runde arrangeres vanligvis over 2 x 14, eller 2 x 15 mål. Enten jakt og felt, eller ren jakt. Det er vanlig med 3 skyttere i patruljene, og 1 skyteplass ved standplassene.

Når det gjelder oppbyggingen av baner for denne runden henvises det til heftet "Banelegging og arrangements-teknikk jakt og felt". Siste utgave av heftet er formet etter bestemmelsene i 1979-utgaven av våre norske jakt- og feltregler. Jakt- og feltreglene må nøye gjennomgås. Er det forskjell, er det reglene som må følges.

FITA's jakt/feltskyting (field/hunter) er ikke skutt så mye her i landet som den norske runden. Av den grunn er det hittil ikke blitt laget noe hefte over baneoppbyggingen for dette. Som en informasjon til skytterne er noe beskrevet i "Praktisk innføring i jakt og felt", fra side 33.

Field/hunter arrangeres over 2 x 14 mål. I denne runden er baneoppbyggingen mer bundet enn for jakt og felt. På fieldbanen har hvert mål bestemte skyteavstander. På hunterbanen skal hvert mål ha 4 skyteplasser innenfor et bestemt meterintervall. Dette betyr at en må ha et terreng hvor dette lar seg gjennomføre.

For de som skal legge slike baner er det en fordel hvis de har en god jakt/feltbakgrunn. Helst bør de ha skutt et field/hunterstevne. Det anbefales at field/hunter-reglene leses nøye. Grunnlaget for baneoppbyggingen finner man her. En fordel for baneleggeren er det hvis det for hvert mål tegnes en enkel skisse over oppbyggingen av målet med skivemontasje og meteravstand.

B) NORGESMESTERSKAP

Ved norgesmesterskap er det den norske runden som nyttes, og det skytes mot 20 mål jakt og 20 mål felt. Deltagerantallet ved NM har variert mellom 60 og 90 deltagere.

Når det ved NM skal skytes mot 40 mål, må det tas hensyn til tiden det tar å avvikle stevnet. For at denne ikke skal bli for lang må standplassene bygges opp slik at flere kan skyte samtidig. Dette kan ordres på flere måter.

Arrangøren av NM i 1982 valgte å ha 2 skyteplasser pr. standplass både i jaktbanen og i feltbanen, og med 4 skyttere i hver patrulje. Deltagerantallet tillot at alle kunne skyte i samme bane samtidig.

Et annet alternativ er å ha 3 skyttere i hver patrulje. Målene i jaktbanen settes ut med 1 skyteplass, mens målene i feltbanen settes ut med 3 skyteplasser. Dette fordi det tar lengre tid å skyte feltbanen enn jakt-

banen. Skytterne deles i 2 grupper slik at både jakt-banen og feltbanen skytes samtidig.
For øvrig henvises det til heftet "Banelegging og arrangementsteknikk jakt og felt".

C) STATIVTYPER

Til konkurransebaner for jakt og felt velger vi å vise 2 typer stativer. Det ene er sammenleggbart og kan høydereguleres, se side 57. Det andre er et ramme-stativ som er spikret fast til skytematten, se side 58.

Det sammenleggbare stativet på side 57 er vist i 2 størrelser. Det store stativet bærer store stråmit-matter og store runde halmmatter. Det mindre stativet er beregnet til små stråmitmatter.

Når en på slike stativer nytter små 5 cm tykke stråmitmatter, er det en fordel hvis mattene er doble. Små matter har gjerne kort skyteavstand. Er matten bred med liten høyde har den lett for å brette hvis fiber-retningen er feil vei. For at matten skal stå støtt er en avhengig av at den hviler en hvis tyngde på stativet. Hvis matten er for lett er den vanskelig å bardunere. Anslag av piler som treffer på siden kan slå matten ut av stilling.

Rammestativet på side 58 har fast høyde. Er det mye lyng og kratt bør høyden på bena være 50 cm. Er det tilnærmet beitemark eller skogsbunn er 10 cm en bedre høyde. Siden stativene har fast høyde bør de tilpasses det terrenget de skal brukes i.

D) MERKEMATERIELL

Til merking av banene foreslår vi at det nyttes skilter som er laget av 7 mm vannfast kryssfinér, se side 59.

Skiltene males slik at hver bane får sin egen farge. Tallene og bokstavene kan enten males for hånd, eller påføres ved hjelp av sjablong. Det finnes i handelen selvklebende tall og bokstaver av plast i forskjellige størrelser. Disse er dyre, men til gjengjeld lette å sette på skiltene.

Til en 14 måls jaktbane trengs det:

14 nummerskilt, fra 1 - 14
10 y.jr.-skilt. Tilsammen 24 skilt.

Til en 14 måls feltbane trengs det:

14 nummerskilt, fra 1 - 14,
7 A-skilt, 7 B-skilt, 7 C-skilt og 7 D-skilt
6 AB-skilt, 6 CD-skilt og
24 y.jr.- skilt. Tilsammen 78 skilt.

I tallet er det innebygd noen reserveskilt. Dette tillater noe variasjon i baneoppbyggingen. Et A-skilt og et B-skilt ved siden av hverandre utgjør et AB-skilt.

Til en 14 måls hunterbane trengs det i tillegg til nummerskilt:

14 1.P-skilt (standplass for 1. pil)
14 2.P-skilt, 14 3.P-skilt og
14 4.P-skilt. Tilsammen 56 skilt.

Til en 14 måls fioldbane trengs det i tillegg til nummerskilt:

22 skilt som angir antall piler som skal skytes og meteravstand for hver standplass.

- 57 -

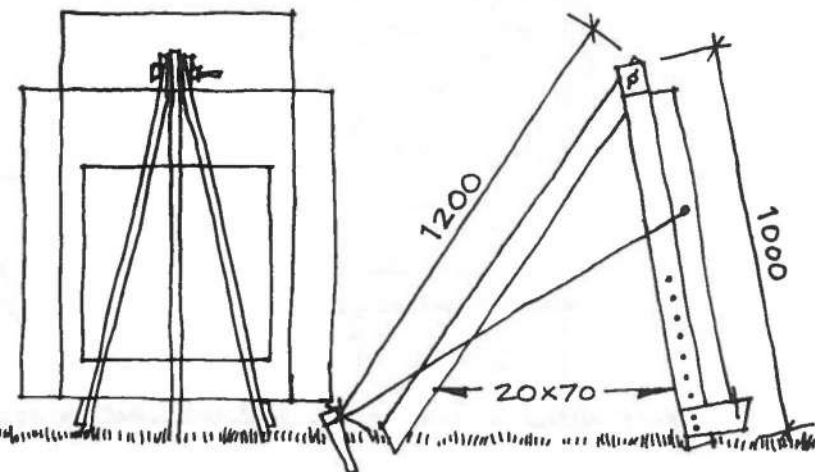
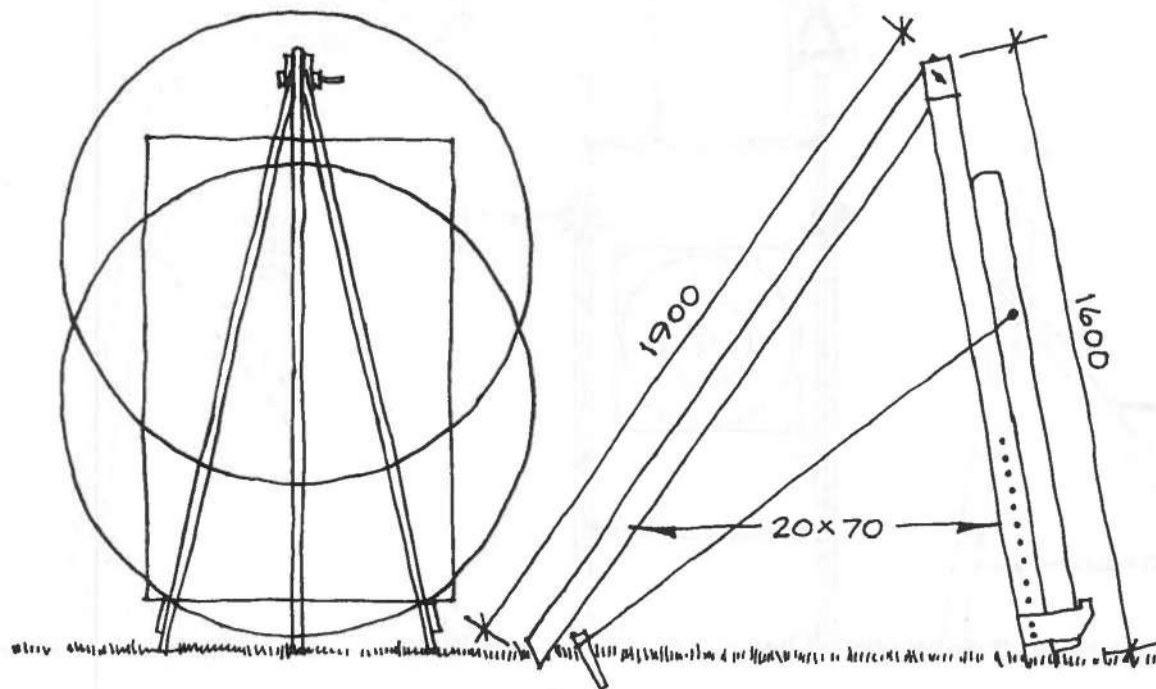
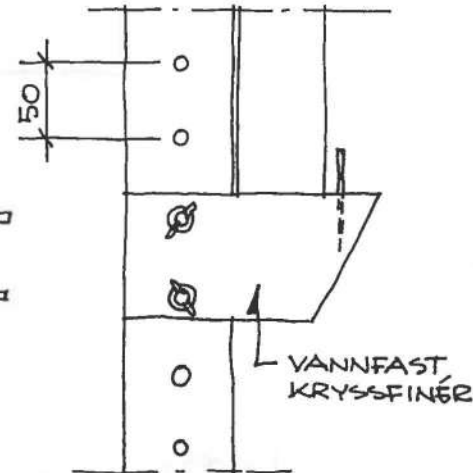
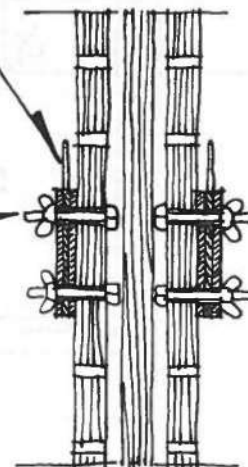
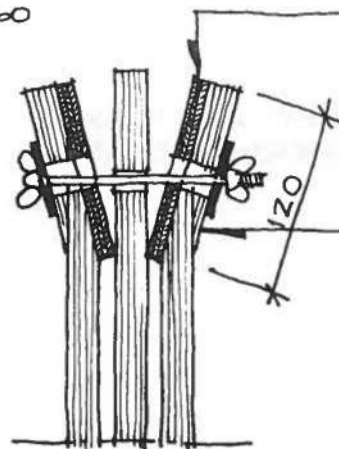
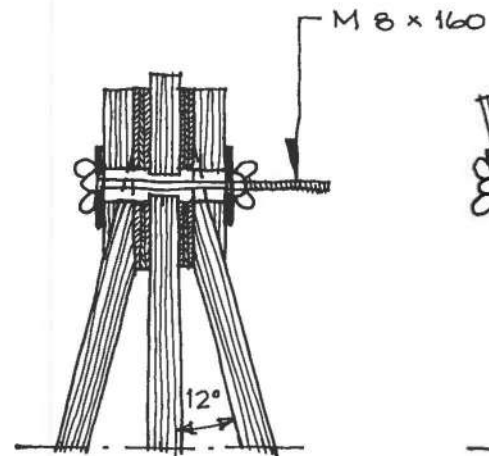
10 M/M VANNFAST
KRYSSFINÉR

SPIKER FOR Å HOL-
DE MATTA PÅ Plass

ALLE SAMMEN-
FØYNINGER LIMES
OG SPIKRES

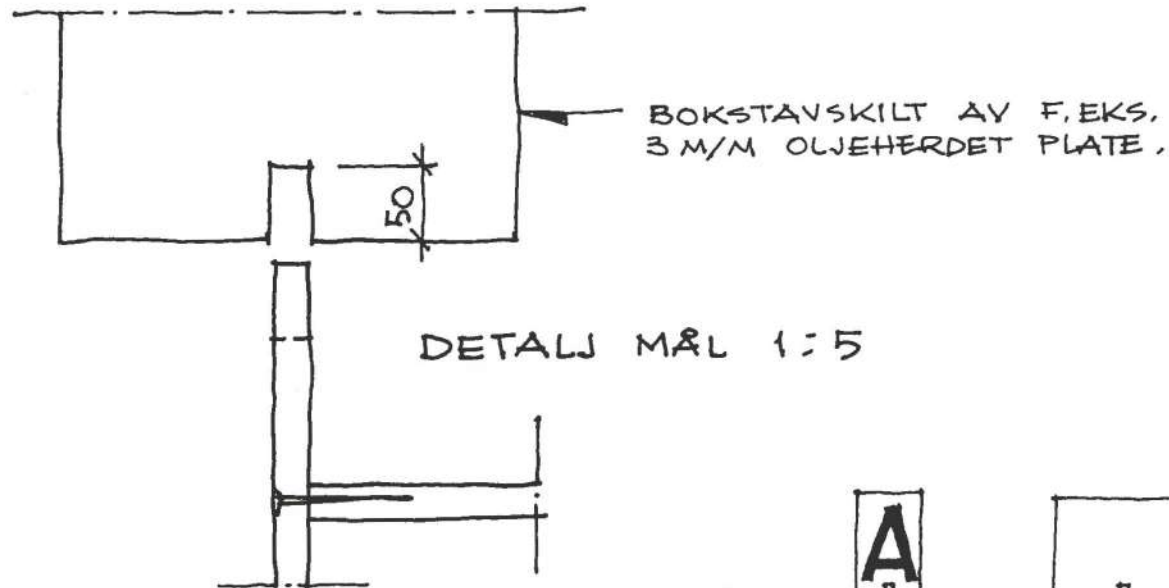
GALVANISERT BOLT
MESSING VINGE-
MUTTER

DETALJER MÅL 1:5

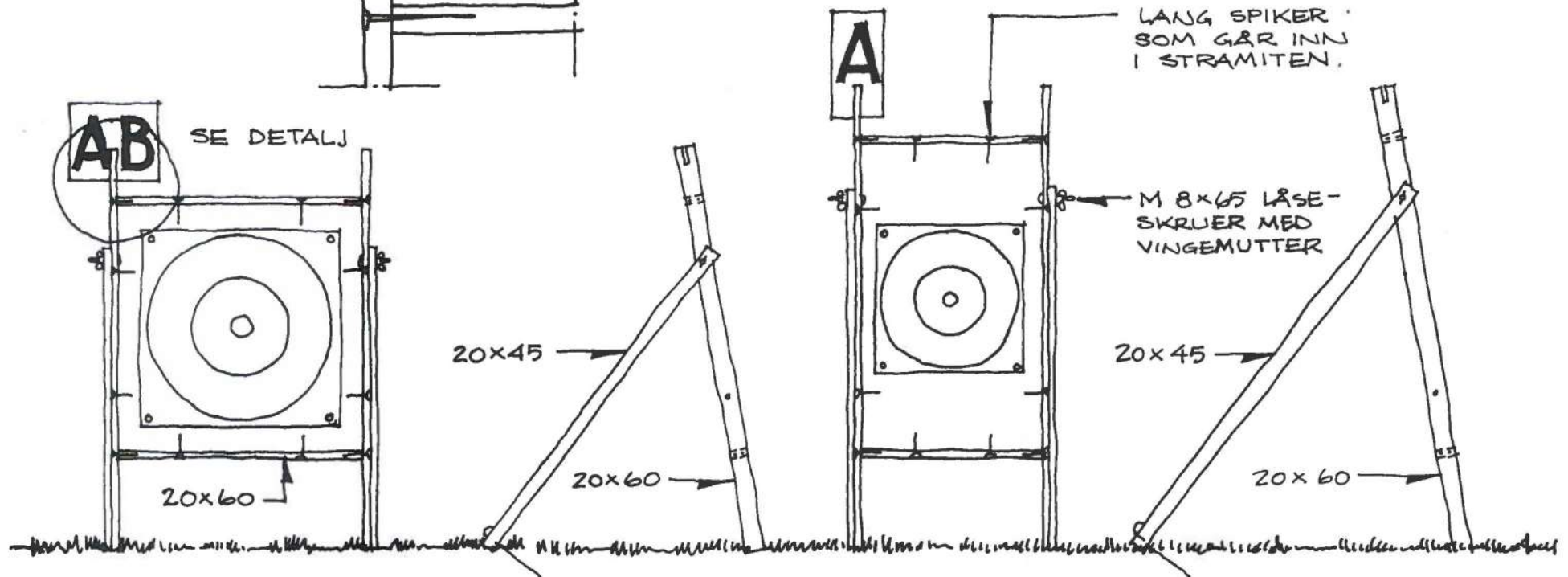

HØYDEREGULERT - OG SAMMENLEGGBART STATIV FOR
JAKT/FELTSKYTING TIL EGERTON-OG STRAMITMATTER.

MÅL 1:20

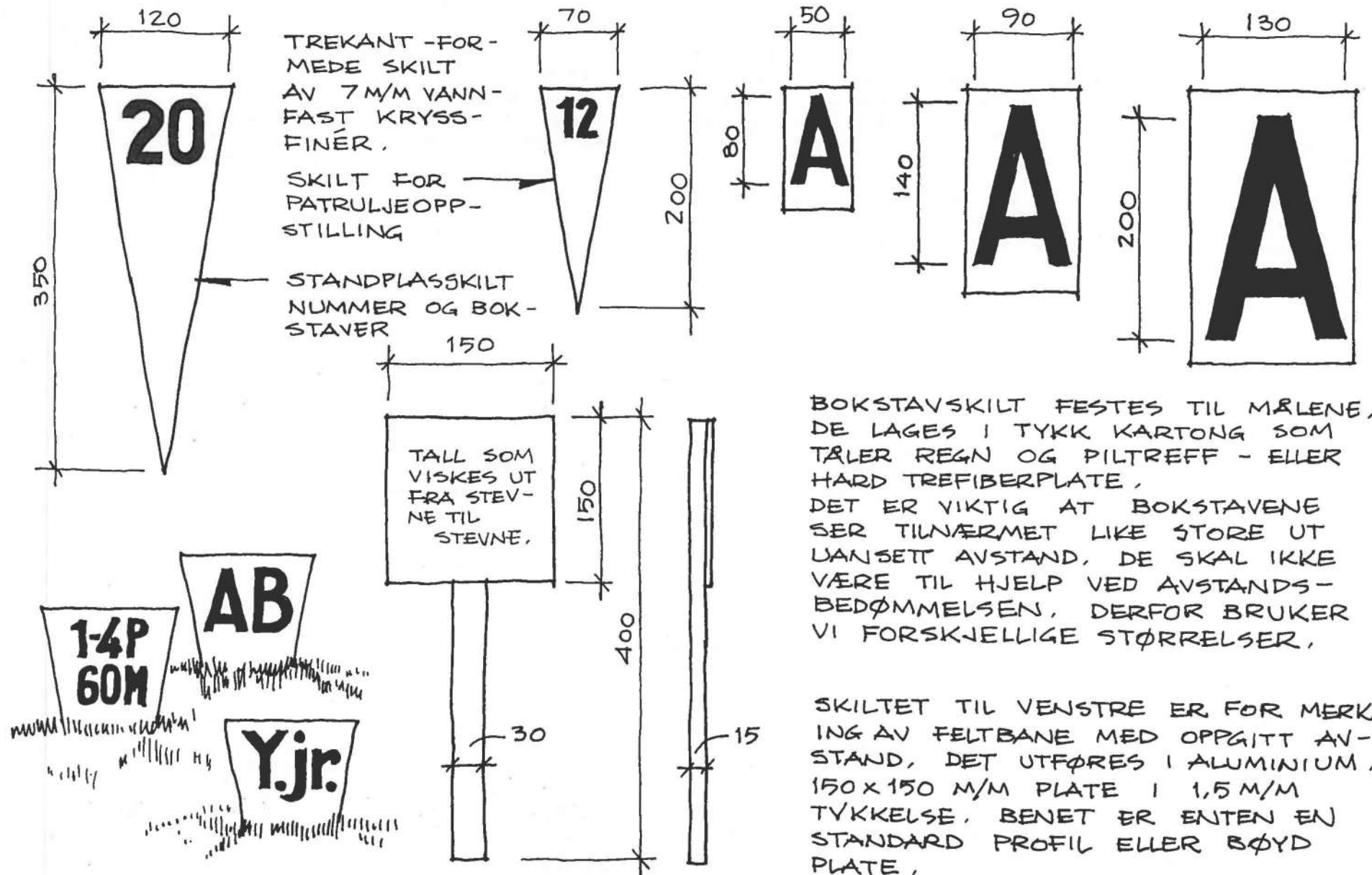
DETALJ MÅL 1:5

RAMMESTATIV FOR STRAMITMATTER TIL JAKT/FELT.

VANLIG VED STEVNER.

MÅL 1:20

BOKSTAVSKILT FESTES TIL MÅLENE, DE LAGES I TYKK KARTONG SOM TÅLER REGN OG PILTREFF - ELLER HARD TREFIBERPLATE, DET ER VIKTIG AT BOKSTAVENE SER TILNÆRMET LIKE STORE UT UANSETT AVSTAND, DE SKAL IKKE VÆRE TIL HJELP VED AVSTANDS-BEDØMMELSEN, DERFOR BRUKER VI FORSKJELLIGE STØRRELSER,

SKILTET TIL VENSTRE ER FOR MERKING AV FELTBANE MED OPPGITT AVSTAND, DET UTFØRES I ALUMINIUM, 150 X 150 M/M PLATE I 1,5 M/M TYKKELSE, BENET ER ENTEN EN STANDARD PROFIL ELLER BØYD PLATE,

Hvis det arrangeres norsk feltrunde med oppgitt avstand er det en fordel å ha skilter som det er lett å forandre meteravstanden på. Skilter av aluminium har vist seg meget anvendelig til dette. Se side 59. Avstanden påføres med vannfast tusjpenn. Dette lar seg lett fjerne med f.eks. "Lynol".

Hvis det på skiltet er plass til å skrive om det er A, B, eller AB-standplass, vil de erstatte de ordinære AB-skiltene. Siden y.jr. skal ha kortere skyteavstand bør det lages ca. 65 skilt til en 14 måls feltbane.

Til merking av feltmatter kan det nyttes tykk kartong som tåler regn, hard huntonitt, eller et annet materiale som tåler piltreff uten å gå i stykker. Platene bør lages i forskjellige størrelser fordi skyteavstanden og skivestørrelsen er forskjellig. Se side 59.

Til skilter for patruljeoppstilling foreslår vi at det nyttes 7 mm vannfast kryssfinér, se side 59. Skiltene nummermerkes og males med samme farge som nummerskiltene.

E) OPPBEVARINGSKASSETT/RESULTATTAVLE

Til større arrangement kan det være en fordel å få laget kassetter til oppbevaring av skårkort, se side 61. Hvis det skytes i 2 baner samtidig bør det lages 2 kassetter. Kassetten lages med 20 rom, slik at de kan benyttes til en 20 måls bane. Materialet er 3 mm oljeherdet plate, og lister som er 5 mm og 10 mm brede.

Ved større arrangementer, som f.eks. ved norgesmesterskap, kan det være en fordel å benytte en resultatavle. Tavlen letter arbeidet for sektretariatet, samtidig som den gir skytterne en fin oversikt over resultatene. Resultattavle, se sidene 62, 63 og 64.

Bruken av resultatavlen sammen med oppbevaringskassetter er beskrevet i jakt/felt-heftet.

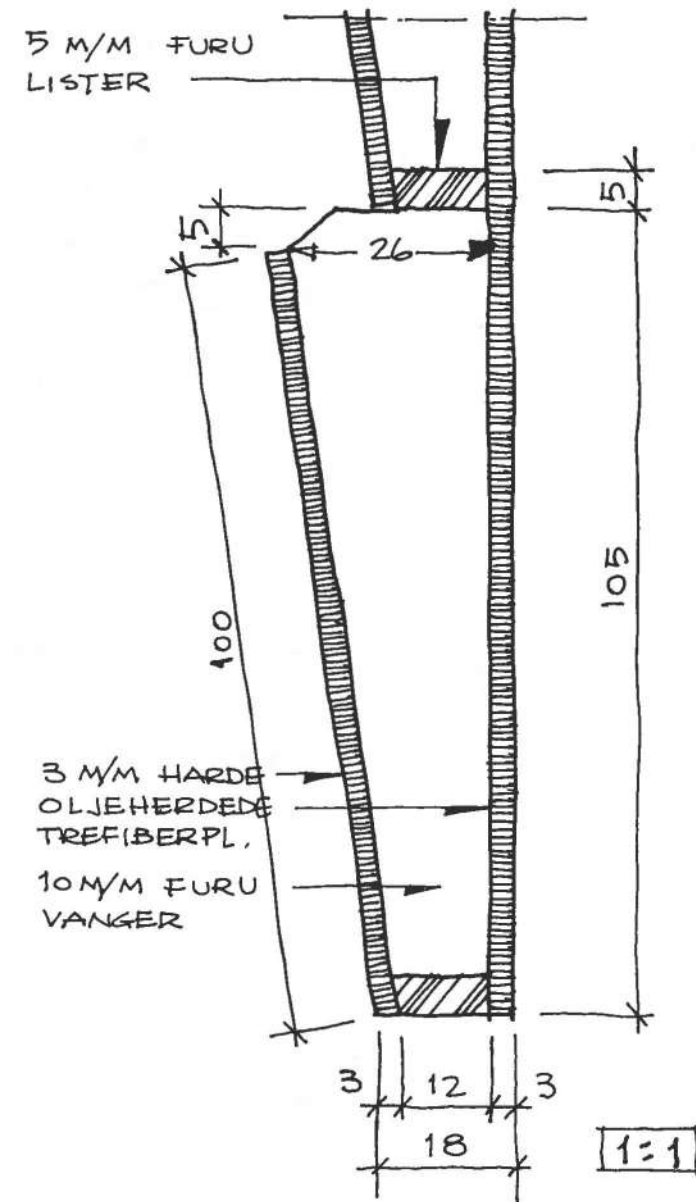
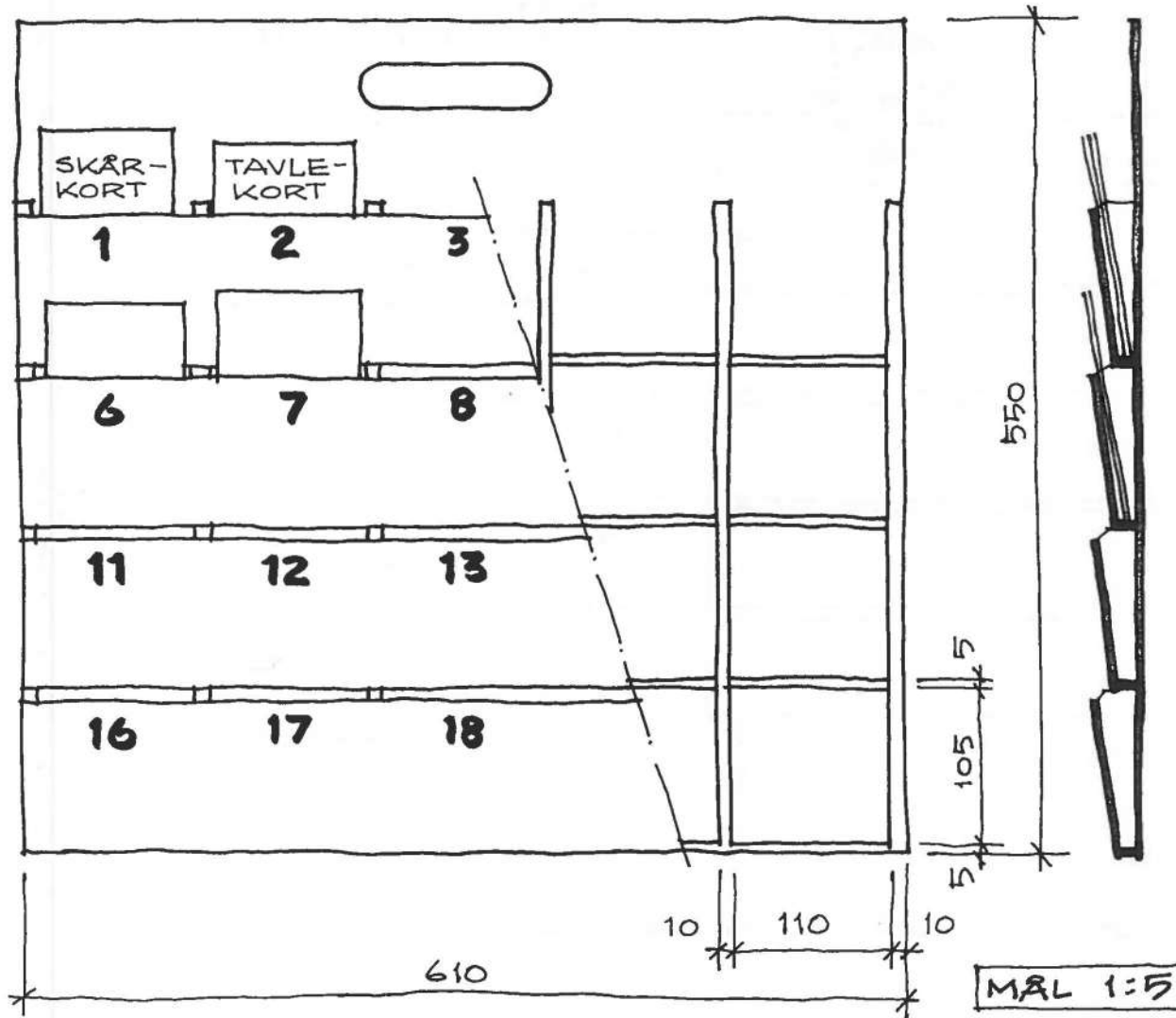
Tavlen kan lages på flere måter. På grunn av transport og lagring bør den lettvtint kunne demonteres etter bruk. I deteksempel som er vist er platene i tavlen laget av 3 mm oljeherdede plater. Til dette er det festet aluminiumslister, se side 63. Listene er festet til platen med forsenkede nagler eller skruer. Den ene listen må være dypere enn de andre fordi et kort med resultatene skal kunne stikkes inn hvor som helst på tavlen.

Til forsterkning er det bak på platene satt på 2 stk. 20 x 35 mm lekter, se side 63.

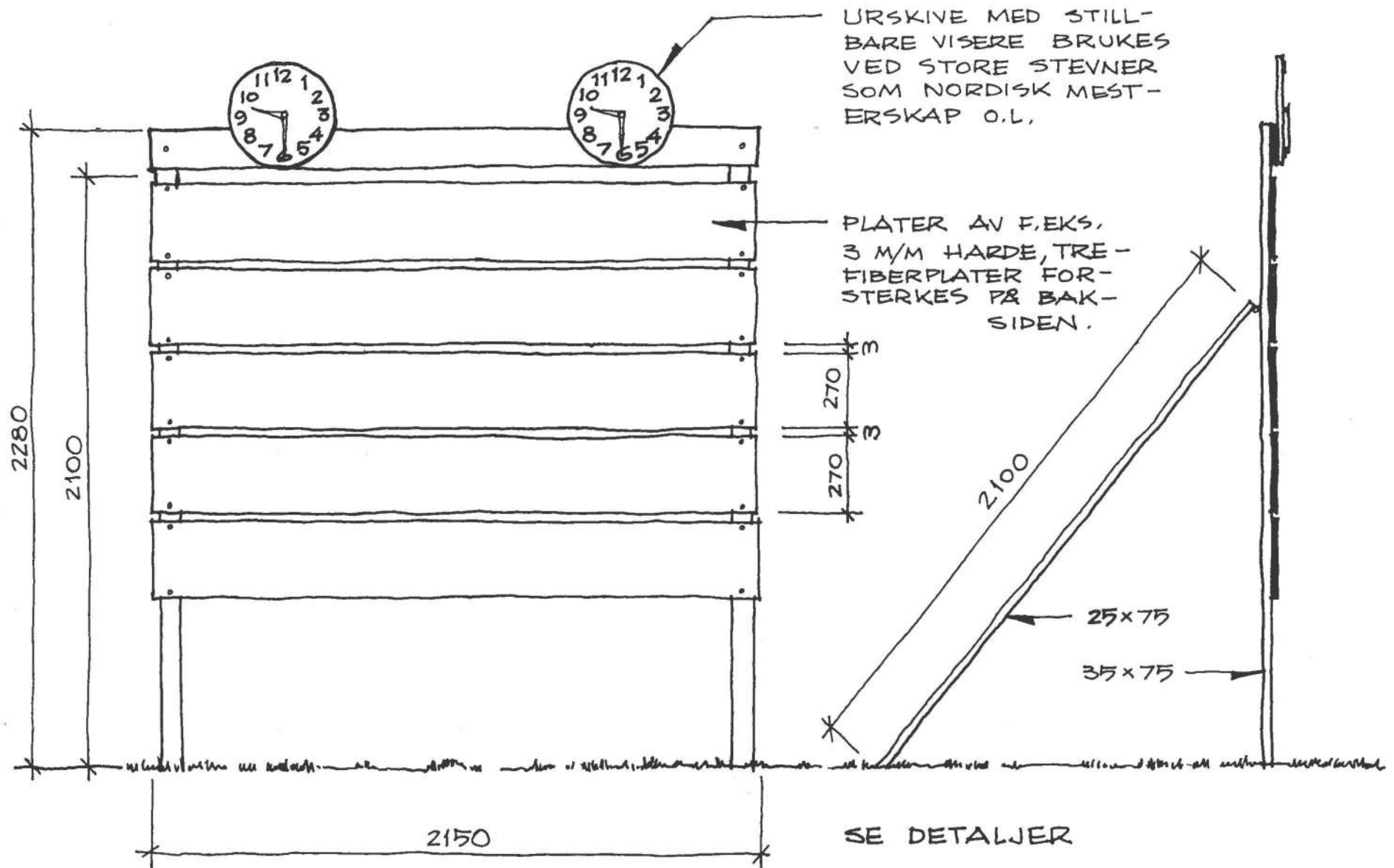
I steden for aluminiumslister kan det nyttes lister av plast eller av tre. Tre lister kan spikres og/eller limes på. Lister av plast kan festes med dobbeltsidig tape. Etter en tid har det vist seg at listene kan løsne på grunn av uttørring av tapen. Hvis det nyttes bredere lister enn vist på tegningene må tavleplatenes høyde endres. Platene monteres til stenderne ved hjelp av bolter og vingemuttere. I stenderne er det satt inn 6 mm rustfrie bolter. Tavlen monteres og demonteres liggende på bakken. Etter at hullene i platene er tilpasset boltene i stenderne bør platene nummereres. Dette letter senere montering. Etter at tavlen er reist opp må den barduneres slik at den ikke faller forover.

På side 62 er det vist urskiver med stillbare visere. Disse benyttes til å vise tid for opptilling for dommerkontroll av utstyr, og tid for utmarsj etter pause. Det bør lages en urskive til hver bane fordi utmarsj etter pause kan være forskjellig for banene.

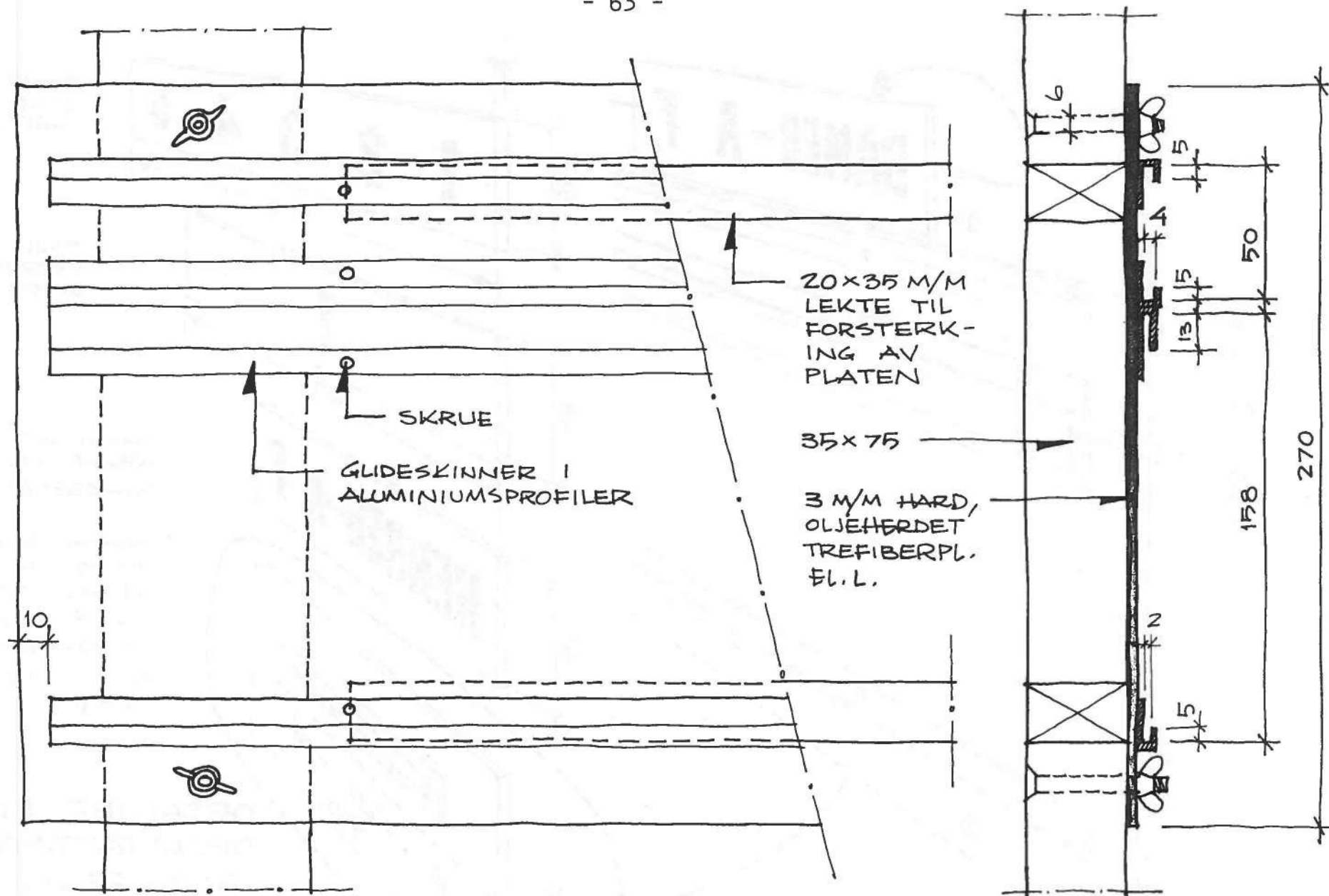
Hvis en ønsker urskiver forlenges stenderne. Bordet som bærer urskivene er festet til stenderne men vingemuttere. Urskivene hukes på bordet ved hjelp av L-kroker eller lignende. Urskivene bør ha en diameter på ca. 400 mm.

KASSETT TIL SKÅRKORT, EVT. TAVLEKORT TIL JAKT/FELT.

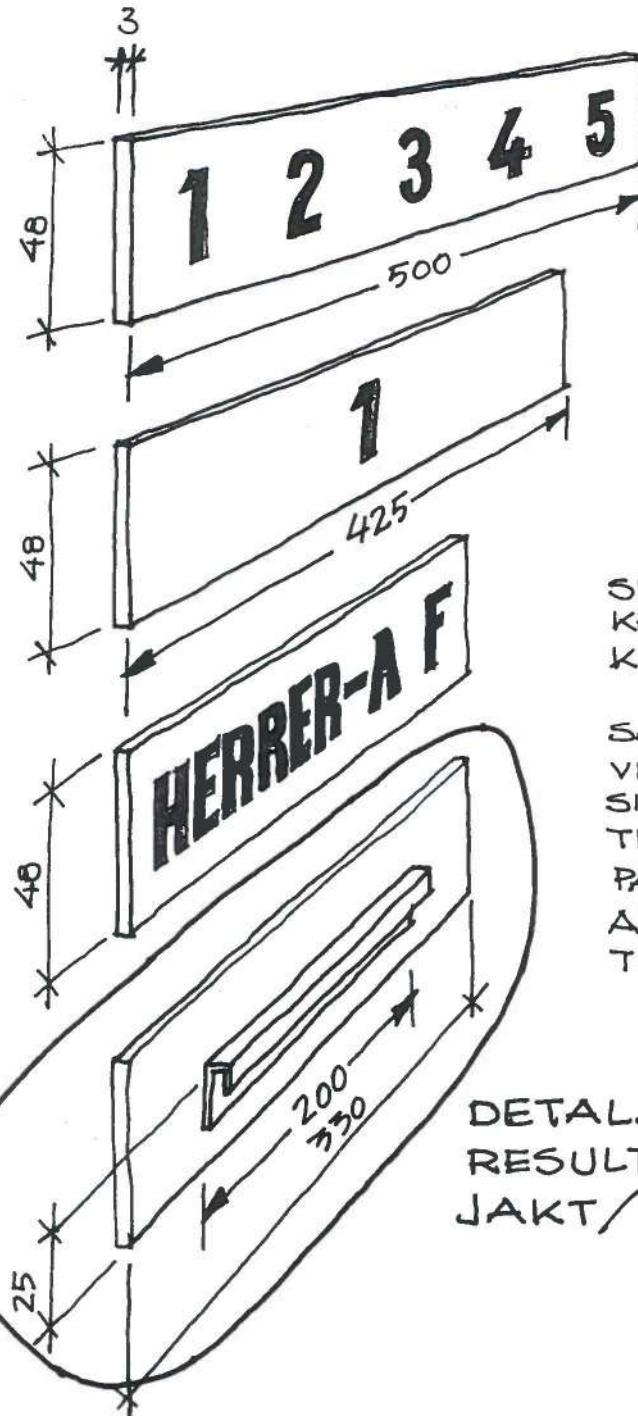
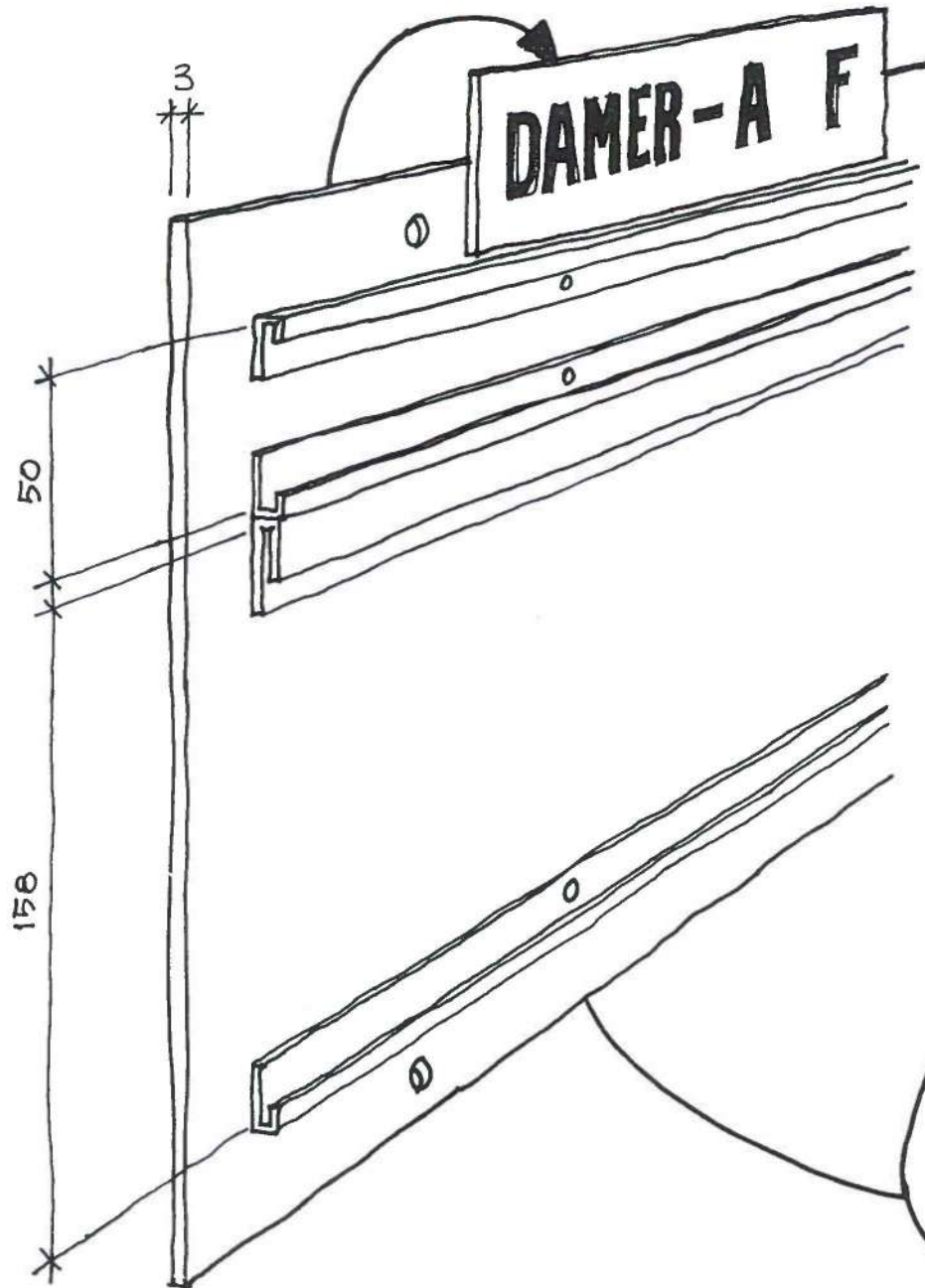

RESULTATTAVLE TIL JAKT/FELT-STEVENER. MÅL 1:20

DETALJER TIL RESULTATTAVLE JAKT/FELT.

MÅL 1:2

SKILT TIL
STARTREK-
KEFØLGE

SKILT TIL
PATRULJE-
OPPSTILLING

SKILT SOM MAR-
KERER DE ULIKE
KLASSENE

SAMME SKILTET
VISES FRA BAK-
SIDEN. DET ER
TIL Å HEKTE
PÅ OVERSIDEN
AV TAVLEPLA-
TENE.

DETALJER TIL
RESULTATTAVLE
JAKT/FELT.

På hver tavleplate er det ved patruljeoppstilling plass til 5 patruljer. Ved resultatservice er det plass til 14 - 20 skyttere. Den viste tavlen har således plass til 25 patruljer, eller kan vise resultat til ca. 80 skyttere. Tavlen tilpasses klubbens behov. Hvis tavlen er for liten kan det lages 2 separate tavler med 4 plater i hver.

Skiltene til patruljeoppstilling, se side 64, er 425 mm lange. Da kortene som brukes i tavlen er 100 mm brede, blir det "luft" mellom patruljene også når det er 4 skyttere i patruljene.

Skiltene lages av 3 mm oljeherdede plater og er 48 mm brede. Det bør lages 20 skilt til hver bane. Skiltene males i de samme 2 farger som baneskiiltene, og skilter for oppstilling. Se side 59. Skiltene skyves inn fra siden

Skiltene til resultatservice lages 500 mm lange, og er 48 mm brede, av 3 mm oljeherdede plater. Disse kan f.eks. males i klubbens farger. På hvert skilt er det plass til 5 nummer. Skiltene merkes henholdsvis 1 - 5, 6 - 10, 11 - 15, osv.

Hvor mange skilt en skal ha er avhengig av antall klasser, og deltagelsen i hver klasse. Ved norgesmesterskap er det ikke A- eller B-klasser.

Hvis det er f.eks. 7 deltagere i en klasse nyttes 2 skilt 1 - 5 og 6 - 10. Det blir her 3 ledige plasser. Neste klasse starter med skilt merket 1 - 5.

Til å markere klassene nyttes skilter som er 330 mm lange og 48 mm brede, av 3 mm oljeherdet plate. Disse kan også males i klubbens farge.

Bak er det festet en list som gjør at skiltet kan hukes på tavleplaten hvor som helst over de skilt som viser nummerrekkefølgen.

Til merking av lister og skilt vist på side 64, anbefales det å benytte selvklebende plastbokstaver.

Tilsammen er det 16 klasser i jakt- og feltskyting hvis en tar med klassene for damer barebow. Fristilklassen kan forkortes med F, barebowklassen kan forkortes med BB. Tekstene kan forkortes mer enn vist på side 64, men ikke så meget at teksten kan misforstås.

Ved patruljeoppstilling er det også aktuelt å opplyse hvilke patruljer som skal skyte først i henholdsvis jaktbanen eller feltbanen. Hvis det skytes i 2 jaktbaner, hvilke patruljer som skal skyte først i f.eks. rød eller hvit jaktbane. Til dette kan det nyttes samme type skilt som til klassemarkeringene. Skiltene males i patruljelistenes farger, med følgende tekst:

F.eks. Hvit farge: JAKT
HÜNTER

Rød farge: FELT
FIELD
JAKT

Skiltene settes på tavleplatene, gjerne over første patruljeskilt med samme farge.

Som en tredje mulighet for bruk av klubbhuset foreslår vi at det nyttes som treningsbane innendørs. Se side 67 og 68. Huset blir på denne måten mer enn dobbelt så stort, men til gjengjeld vil det bli ennå bedre som klubbhus. Det løser nemlig problemet med treningslokaler også, noe som kan være et stort problem enkelte steder.

Når vi sier at treningslokalet vil gjøre klubbhuset ennå bedre som klubbhus, som samlende ramme for klubbens virksomhet, vil vi forklare dette. Et klubbhus som bare i liten grad benyttes har bare begrenset verdi. Det bør foregå noe i huset så ofte som mulig. De unge medlemmene skal f.eks. kunne si til hverandre: "Vi stikker ned i klubben for å se om det foregår noe!" Om ikke annet vil det sannsynligvis være noen til stede som trener. De kan da enten slutte seg til eller foreslå noe annet.

Etter vår mening behøver det ikke bare foregå aktiviteter i forbindelse med bueskyting. Vi mener at klubbhuset i videste betydning skal være en ramme om en KLUBB. Treningslokalet vil i den sammenheng være et berikende tilleggselement. Vi ser det også som en fordel hvis klubben tar opp i seg noe av det ungdomsklubbene generelt stiller med.

Klubbhuset kan selvsagt bygges i flere etapper, eller byggetrinn. Det finnes sikkert mange byggekyndige folk med gode idéer i klubbene våre. Vi begrenser oss derfor til å vise et par alternativ til klubbhus med materialrom og treningslokale.

De inneholder i prinsippet det samme. Det er først og fremst takformen som er forskjellig, samt uteplassen. Erfaringsmessig har en god nytte av overdekket uteplass i tilknytning til huset. Kommer det en kraftig skur, er det greit å ty til. Utstyret er også godt beskyttet under taket, og Egerton- og stramitmatter får tid til å tørke ut etter regnvær.

4. KLUBBHUS/KLUBBMILJØ

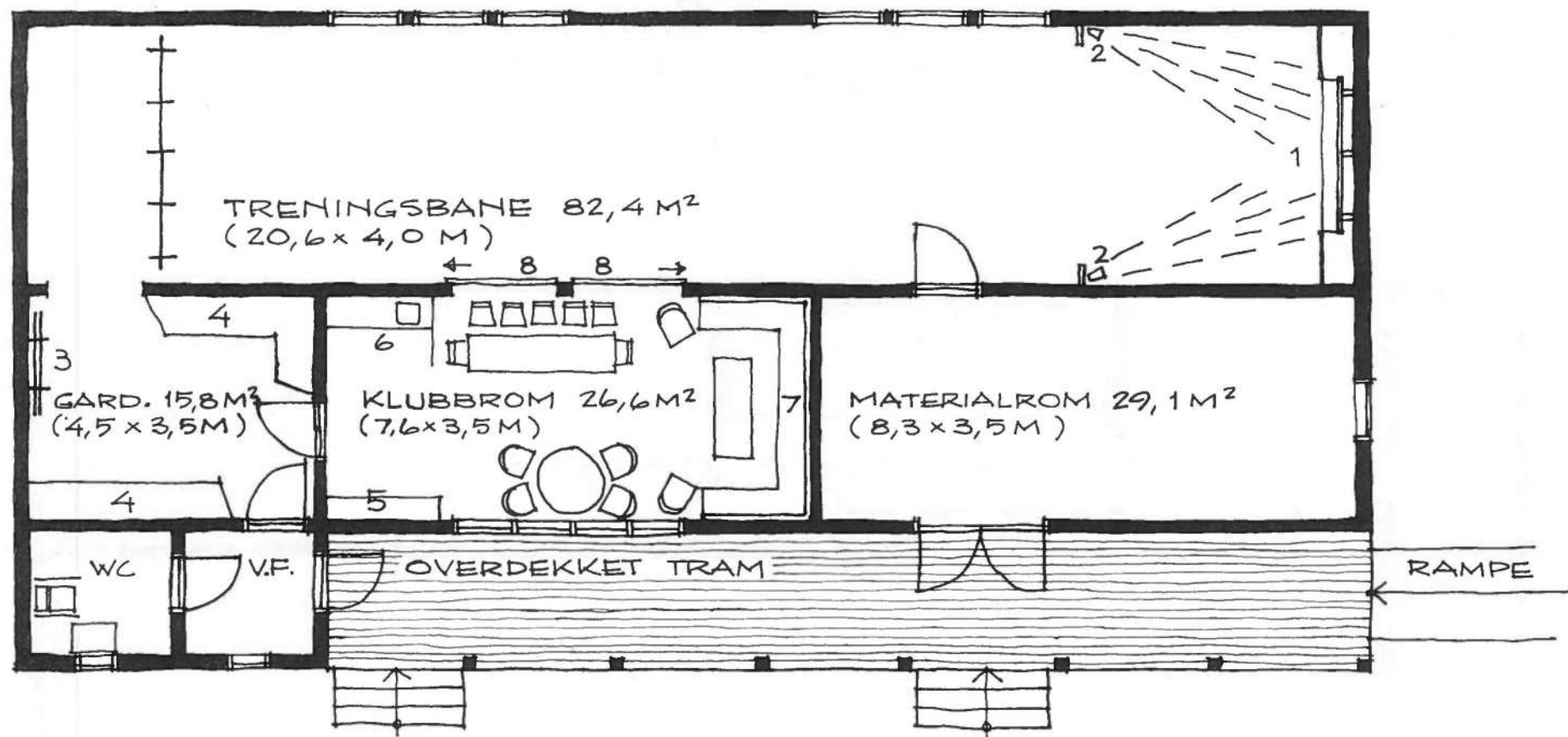
A) BESKRIVELER/TEGNINGER

For de fleste klubber vil behovet for å lagre materiell melde seg på et tidlig tidspunkt. Dette blir ofte startsignalet til planlegging av en materialbod på skivetreningsbanen, eller et bygg som kombinerer materialrom og rom for andre aktiviteter.

Det idéelle ville være om huset ble liggende som et geografisk samlingspunkt mellom treningsbanen for skiveskyting og treningsbanen for jakt/felt.

Den sosiale siden ved et klubbhus er meget viktig. Dette både bør og kan sveise en klubb godt sammen. Ofte er det en positiv opplevelse for samholdet å bygge huset på dugnad.

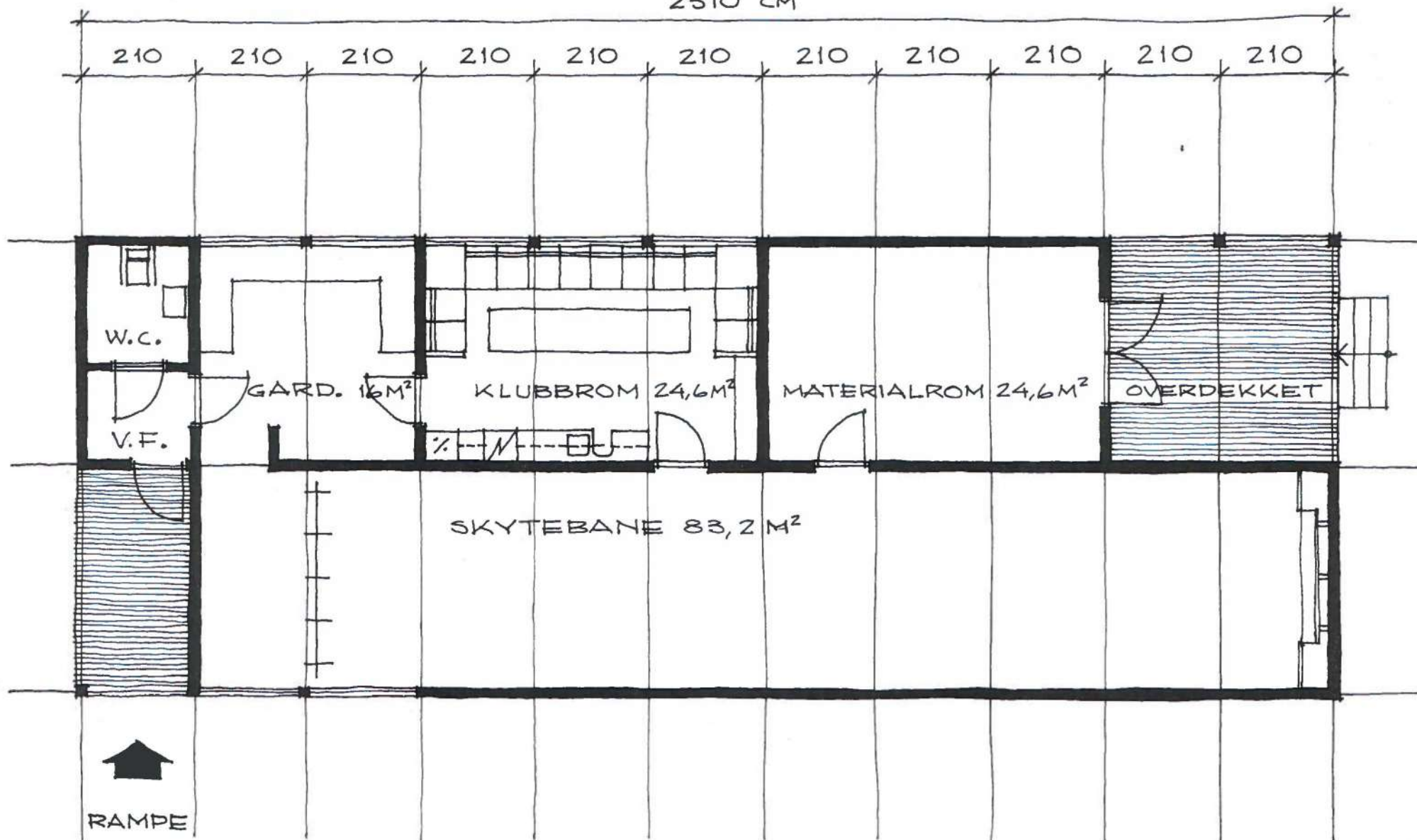
Et bygg kan planlegges i flere etapper. Det naturligste er vel å bygge materialrommet først, senere kommer kanskje klubbrommet. En brukbar start kan være å anskaffe en arbeidsbrakke. Kommunen kan kanskje være behjelpelig med å skaffe en slik. Har en to brakker kan den ene tjene som materiallager, og den andre som samlingsrom.

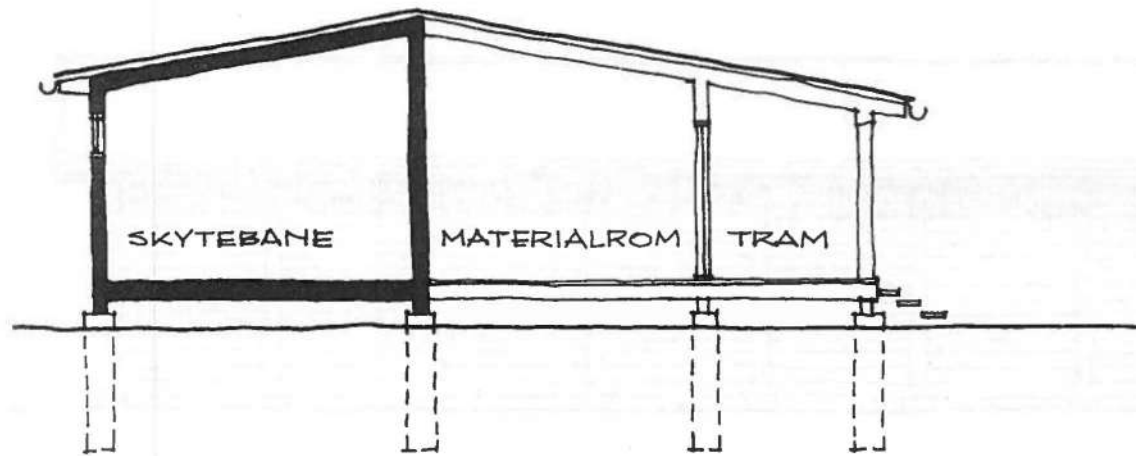
1. PERMANENT LAMELLVEGG
2. SKIVEBELYSNING
3. STATIV TIL KLUBBENS TRENINGSBUER OG ANNET NYBEG. UTSTYR
4. Plass til utstyrskoffert

5. KLUBBENS PREMIESKAP
6. KJØKKENAVDELING
7. FASTMONTERT SITTEBENK
8. SKYVEDØRER (EVT. FOLDEDØRER) VED SPESIELLE ANLEDNINGER.

2310 CM

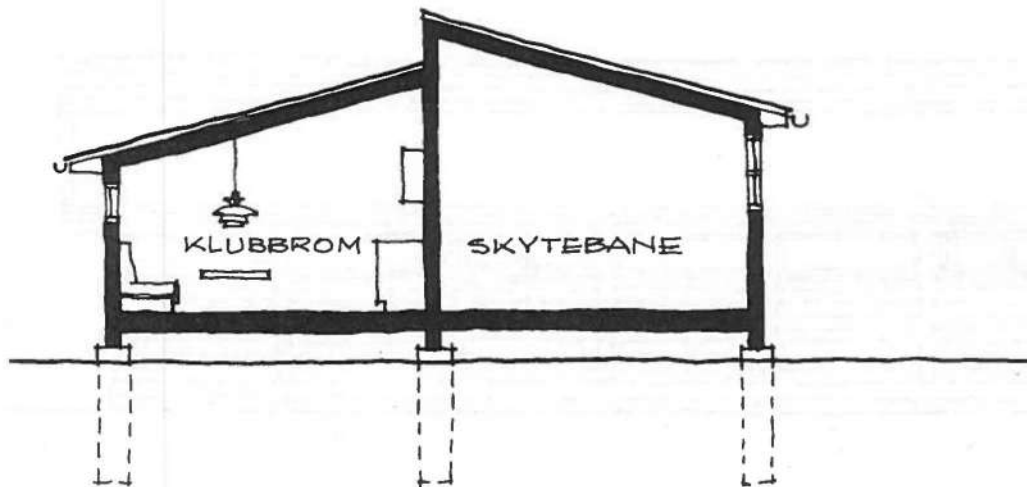

PLAN KLUBBHUS - ALTERNATIV B - MÅL 1:100

ALT. A

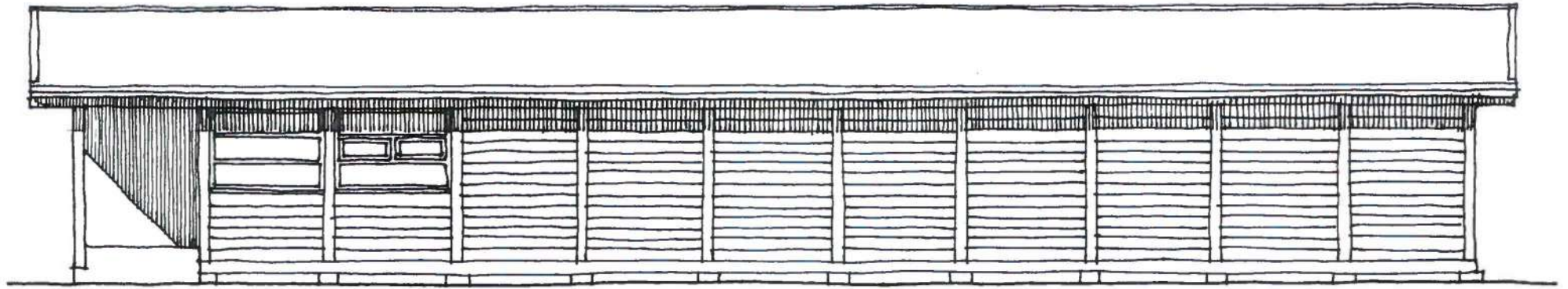
SNITTET VISER SKYTEBANEN SOM ER ISOLERT OG MATERIALROMMET SOM ER UISOLERT. DEN LANGSGÅENDE TRAMMEN/TERRASSEN ER FIN Å HA I REGNVÆR. DER KAN DET TØRKES MATTER, ELLER ANNET UTSTYR BLIR BESKYTTET. DET SAMMENHENGENDE TAKET HAR TILSTR. HØYDE I SKYTEBANEN MENS DET GJERNE KAN VÆRE LAVT VED TRAMMEN.

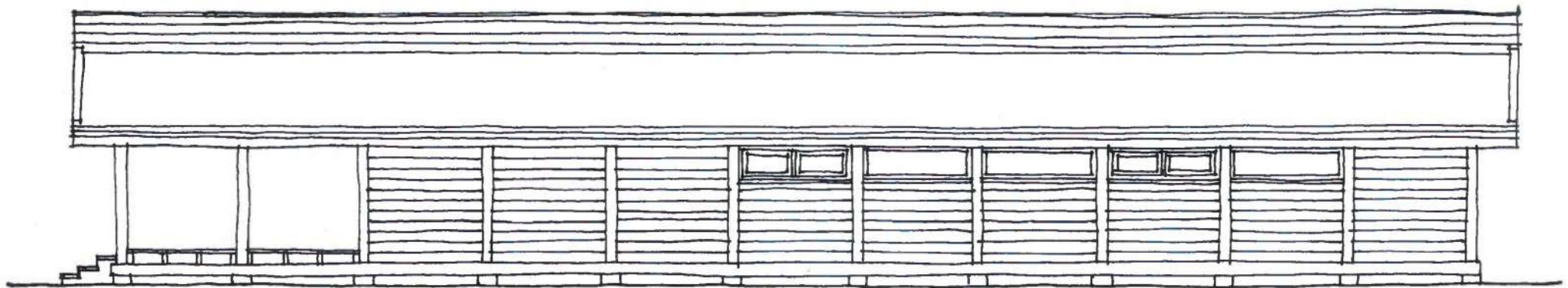
ALT. B

DETTE ALTERNATIVET UTTRYKKER KLARERE FORSKJELLEN MELLOM SKYTEBANEN OG DE ØVRIGE ROM. DESSUTEN ER TERRASSEN LAGT TIL I LENGDERETNINGEN FOR Å REDUSERE HUSETS BREDDER.

BEGGE ALTERNATIV ER VIST MED SAMME FUNDAMENTERING: - NEDGRADDE TELEFONSTOLPER ELLER BETONGPELER SOM BÆRER LANGSGÅENDE DRAGERE. DET KAN IMIDLERTID BENYTTES ANDRE METODER, OGSÅ.

FASADE AV TRENINGSBANEN

FASADE AV "KLUBBHUSET"

FASADER KLUBBHUS-ALT. B - MÅL 1:100

Uteplassen på alternativ A går langsetter huset mens alternativ B har trammer i forlengelse av huset for å redusere husbredden. Takformen på B gjør det også trolig lettere å utføre huset i f.eks. 2 byggetrinn sammenlignet med A. For øvrig vil vi ikke si at det ene forslaget er "bedre" enn det andre.

Vi mener at det ikke er nødvendig med innlagt vann i klubbhuset. Den viste kjøkkenavdeling har over og underskap. Her kan forskjellige dokumenter oppbevares i tillegg til enkelt kjøkkenutstyr.

Styremøter og klubbmøter bør kunne holdes regelmessig. På klubbmøtene kan det vises film og/eller lysbilder. Klubbens instruktør(er) bør også regelmessig holde nye og gamle medlemmer orientert om utstyret, lære fra seg å lage piler og strenger, og hvordan buen skal holdes vedlike og trimmes m.m.

Et foreløpig utkast til kombinert klubbhus er forevist STUI som stiller seg positivt vedrørende bevilgning av midler. Et av kravene STUI stiller er at bygget er tilpasset funksjonshemmede skyttere. Dette gjelder toalettanlegg, plassering av dører og rampe for rullestoler. Dette har vi tilpasset tegningene. Hvis det ikke er innlagt vann kan kjemikal- eller kompostteringstolett nyttes.

Treningsrommet har 4 meter skytelinje. Dette skulle gi plass til at 5 til 6 skyttere kan trene samtidig. Treningsrommet kan utvides i bredden og tilpasses klubbens behov. For å begrense kostnadene viser tegningene minimum skyteplass. Hvis en tar i betraktning at rommet kan nyttes alle dager i uken, er treningskapasiteten tilstrekkelig til at 25 til 30 aktive skyttere får tilfredstillende treningstilbud, pluss tid til nyrekruttering på egne dager.

Når en planlegger klubbhus bør en sørge for å sikre seg mot innbrudd. Skal det tegnes innbruddsforsikring krever forsikringsselskapene ekstra sikringstiltak i form

av spesielle låser, forsterkning av dører og karmen, jerngitter foran vinduene o.l. Se avsnittet om forsikring.

Undersøk på forhånd hva forsikringsselskapet krever og sørg for at dette kommer med på tegningene.

En kan aldri helt gardere seg i mot hærverk. Imidlertid viser erfaringene at klubbhus som er forsvarlig sikret er mindre utsatt for innbruddsforsøk enn andre.

Våre forslag til kombinert klubbhus/innendørs treningsbane vil sikkert koste forskjellig avhengig av hvor det ligger i landet. Vi tenker oss en standard som en godt isolert hytte med elektrisk oppvarming, men uten sanitæranlegg tilknyttet det kommunale ledningsnett. For å begrense kostnadene er husene tenkt reist på pilarer.

Husene er ikke kalkulert, men vi har grunn til å tro, bl.a. etter samtale med hytteforeningen, at et slikt klubbhus vil koste mellom kr. 3 - 4.000,- pr. kvm. Alt. A er på 181 kvm. Sier vi det koster kr. 3.500,- pr. kvm. vil prisen uten egeninnsats komme på ca. kr. 633.500,-. (1983-pris).

Med egeninnsats kan prisen kanskje komme ned i kr. 2.000,- pr. kvm. Hvis vi regner med kr. 2.000,- vil vi havne på kr. 362.000,-.

B) STØNAD TIL IDRETTSANLEGG

Som før nevnt kan STUI yde bidrag til opparbeidelse av bane og til bygging av klubbhus, samt yde bidrag til utstyr som naturlig hører med til prosjektet. Skal det bygges klubbhus sendes vanlig byggemelding til kommunen sammen med nabovarsel og fastlagte tegninger.

Etter at byggeprosjektet er klarert av de kommunale tekniske etater er det som oftes aktuelt å søke om

bidrag til prosjektet. Noen kommuner yder bidrag til nyanlegg. Søknad om dette sendes kultur-/park- og idrettskontoret på fastlagt skjema til bestemt dato.

Hvis vi ønsker å søke om midler fra STUI er det en del formelle hensyn å ta. Fra brosjyrer fra STUI har vi sakset følgende:

Teknisk forhåndsgodkjenning.

Planer for større idrettsanlegg, som er klubbhus større en 90 m² og idrettsanlegg over 6.000 m², må godkjennes av STUI.

Planer for mindre idrettsanlegg, under 90 m² og 6.000 m², kan godkjennes teknisk av kommunenes kulturkontorer. Disse planer behøver ikke sendes STUI før søknad om tippemidler.

Undersøk på forhånd om de kommunale eller fylkeskommunale kulturkontorer har fastlagt saksgang og saksbehandling for anleggsutbygging. Har de det må dette følges. Dersom det ikke er fastlagt noe kan planer for større anlegg sendes direkte til STUI. Planer kan sendes hele året, men det er satt en frist for det året søknad om tippemidler fremmes.

Alle søknader om teknisk forhåndsgodkjenning skal bl.a. inneholde:

- Behovsoppgave
- Oversiktskart i M: 1 : 50.000
- Situasjonsplan i M: 1 : 1.000
- Grovkalkyle
- Diverse tegninger i M: 1 : 100
- Andre spesifikasjoner
- Lysanleggets LUX-verdi

At planen er godkjent av STUI betyr ikke at det automatisk vil bli gitt tilskudd.

Finansiering.

STUI kan bevilge inntil 1/3 av godkjente kostnader begrenset oppad til kr. 425.000,- (1983). Utgifter til grunnerverv, vei, kloakk og fremføring av strøm til anlegget blir ikke tatt med ved fastsettelse av godkjente kostnader.

Minimum 2/3 av beløpet må klubben finansiere selv og/eller utføre på dugnad. I kostnadsoverslaget skal eventuell dugnadsinnsats inneholde en detaljert oversikt over hva slags arbeide som skal utføres, og hva dette er kalkulert til i kostnadsoverslaget.

Kommunen eller anleggseier må eie grunnen eller ha tinglyst leie/bruksavtale på minimum 40 år.

Kommunen, vanligvis kulturstyret, fastsetter dato for søknadfristen. For å få tildelt midler må planen på forhånd være godkjent av STUI, untatt for mindre anlegg.

Søknaden vedlegges detaljert kostnadsoverslag. Postene i finansieringsplanen må være legitimert, eksempelvis med kopi av lånetilsagn, bevilgningstakt, kontoutskrift e.l.

Søknaden vedlegges driftsplan som tar for seg bruken av anlegget, vedlikehold og økonomi.

Kulturkontoret sender melding til klubbene. Idrettskretsen er behjelpelig med opplysninger og råd vedr. søknadsprosedyre.

Det som er tatt med her er et konsentrat av de viktigste reglene fra STUI. Vi anbefaler at klubbene tar de nødvendige kontakter for å skaffe seg fullstendig og ajourført informasjon ved anleggsutbygging.

C) MATERIALROMMET

Orden i materialrommet er første betingelse for en rasjonell utnyttelse av rommet. Stikkordet er hyller. Disse skal være tilstrekkelig dype, gjerne 1 meter, og dimensjoneres slik at også tyngre gjenstander som lameller og trafikklys kan lagres her.

På gulvet kan lagres skytematter, stativer, gressklippere, evt. trillebår e.l. Er stativene sammenleggbare kan disse legges på f.eks. rørstativ. Lange rør kan f.eks. bankes inn i hull som er boret inn i byggets reisverk.

Skiver (blicher) kan, hvis det er ledig veggplass, henges på veggen. En spiker i hvert av de 4 hjørnene holder skivene på plass.

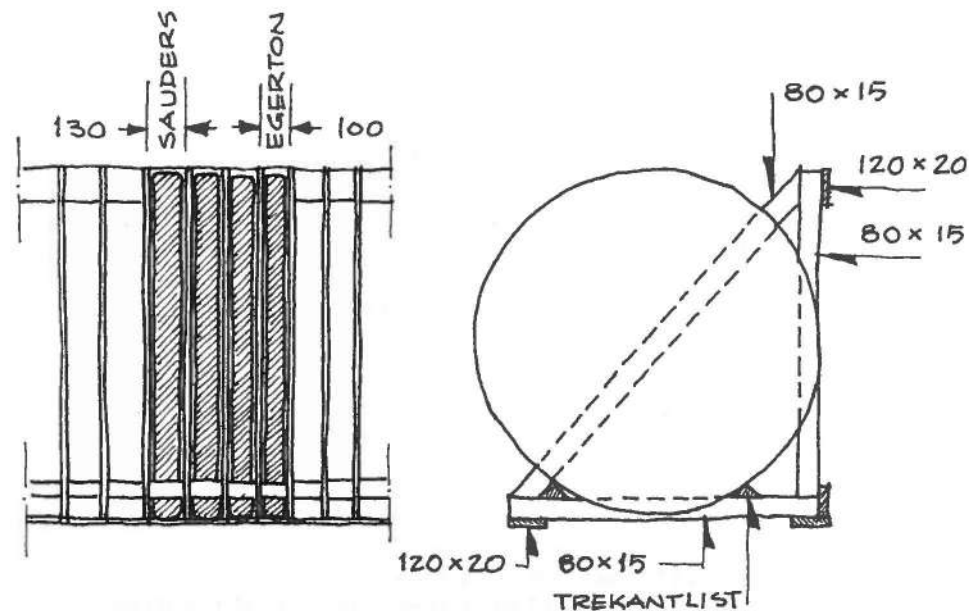
Mindre ting som stifter, dommerflagg, plugg, tallsett og pinner til innendørsskyting e.l. oppbevares best i esker eller kasser som settes inn i hyllene.

Skytematter lagres best i kjølige og tørre rom med god utlufting. Egerton anbefaler for sine matter at disse lagres stående med luftlag i mellom. Et eksempel på stativ for lagring er vist nederst på denne side.

Stativet er av tre. Hvis en har tilgang på sveiseutstyr kan et stativ lages av stål som et sykkelstativ. Hvis mattene er tørre bør de kunne lagres oppå hverandre eller lagres inntil hverandre.

I tillegg til uttørring og råteangrep på mattene, er angrep fra råtter og mus til stor ergrelse. Museangrep forekommer hele året, men det er størst om høsten og vinteren. Her anbefales det å bruke råttegift. Er det lite mat å finne angripes også gjenstander som er laget av tøy eller papp.

På sidene som følger er det listet opp utstyr som bør kunne oppbevares i materialrommet.

D) OVERSIKT OVER MATERIELL

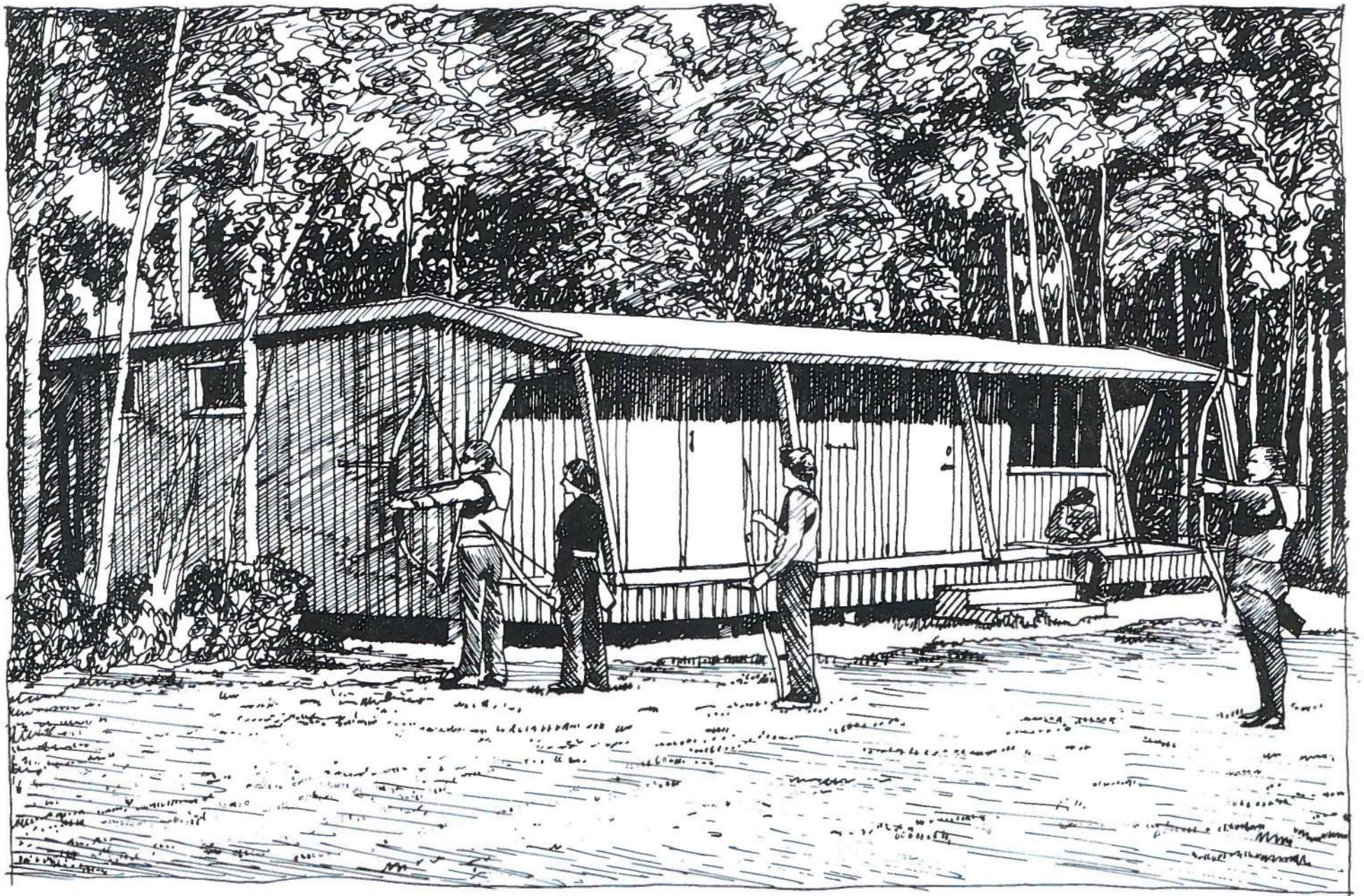
Til skiveskyting.

- Tape til markering av skytelinje/stativlinje (inne).
- Skytematter. (Runde halmmatter).
- Stativer til halmmatter.
- Skiver: 122 cm, 80 cm, 60 cm og 40 cm.
- Stifter til å feste skiver.
- Nummerskilt til stativene, med oppbevaringskasse.
- Skårkort.
- Skårmapper.
- Pilfangernett.
- Tauverk til opphenging av pilfangernett.
- Stolper til opphenging av pilfangernett.
- Navneplater, med oppbevaringskasse (inne).
- Klassemarkeringer (inne).
- Tallsett/jernpinner for visning av skår (inne).
- Dommerflagg.
- Stoppeklokke.
- Utstyr for varsling av skytetiden:
 - Digitalur, eller lyssignaler, med stativ.
 - AB - CD anviser ved puljeskyting (inne).
 - Strømkabel.
 - Styringsenhet.
 - 2 store flagg i lett synlig farge.
 - Lyd/signalhorn.
- Plugger til bardunering, og til markering av stativlinje og skytelinje.
- Tauverk til bardunering.
- Vindflagg.
- Tauverk til skytelinje, ventelinje og stativlinje og til markerin av stengt område.
- Nummerskilt ved skytelinje.
- Skilt som viser meteravstand ved stativlinje.
- Sammendraglister.
- Plater, plast og tape til sammendraglister.

Til jakt/feltskyting.

[illegible]

- Matter til konkurransen.
Matter til trening.
Stativer til mattene.
Tauverk til bardunering.
Plugger til bardunering.
Spiker til å feste bardun til matte.
Plastbånd til merking av banene
(2 farger).
Plastbånd til merking av gangvei
utenom skyteretningen (annen farge).
Plastbånd til merking av skytelinje
(ved flere skyteplasser).
Plugger til merking av skytelinje.
Jaktskiver, feltskiver.
Stifter til å feste skiver.
Nummerskilt
A,B,C,D - AB,CD - ABCD
Bokstavplater til mattene.
A,B,C,D - AB,CD - ABCD
Standplassskilt.
Avstandskilt.
Yngre-junior skilt.
Field/hunter skilt
Tape til å merkere at det er yngre-
junior standplass.
Skårkort.
Blyanter.

T.O.B.'S KLUBBHUS

5) FORSIKRING

A. Bygninger.

I utgangspunktet forsikres klubbhus på fullverdi/ny-verdivilkår. Mest alminnelig er brannforsikring. Men, dersom klubbhuset har karakter av fritidshus (hytte), kan kombinert hytte/landstedforsikring tegnes.

K-hytte/landstedsforsikring innebærer at man får flere forikringer i en pakke:

Brann, innbrudd/tyveri, vannledningsskade, ansvar, rettshjelp og bygningskasko.

Dessuten dekkes matvarer i fryseboks (kr. 5.000,-).
Naturskade er obligatorisk dekning.

Prisen på forsikringen regnes ut med grunnlag i fullverditakst for bygningen og fastsatt forsikringssum for innbo og løsøre. (Herunder klubbens materiell og utstyr som beror på stedet.)

Premien for trehus er p.t. kr. 2,- pr. 1.000,- kr. i forsikringssum inkl. kr. 0,10 i naturskadepremie til Staten.

Fast tillegg for politen er kr. 30,-

Eks.:

Bygning og innbo	kr. 100.000,-
------------------	---------------

Rekvesita og materiell kr. 100.000,-

Tilsammen kr. 200.000,- = Årspr. kr. 430,-

B. Klubbhus som har karakter av bod/skur.
Brannforikring vanligvis.

Her har man enten brukt fullverditakst, eller fast forsikringssum.

Premien er her:

Bygning og inventar

p.t. kr. 2,- pr. 1.000,- kr. i forsikr. sum

Rekvisita og materiell

p.t. kr. 1,90 pr. 1.000,- kr. i forsikr. sum

Inklusiv naturskadepremie.

C. Endel klubber har virksomhet på forskjellige steder, og brannforsikringen kan utvides til å gjelde hvor som helst i kommunen eller fylket for utstyr og materiell.

Premien er p.t. kr. 3,- for 1.000,- kr. i forsikr. sum.

D. Innbruddsforsikring.

Dette er en kostbar forsikring, da klubbhus vanligvis ligger ensomt til.

Forsikringsselskapene stiller ofte krav til ekstra beskyttelse i form av spesielt gode låser, forsterkninger av dører/karmer, og gitter av jern foran vinduer og andre åpninger.

Forsikringsselskapene har utarbeidet en brosjyre med tegninger som viser hva som må til for å sikre dører og vinduer o.l. ved tegning av innbruddsforsikring. Vi anbefaler at klubbene tar kontakt med sitt forsikrings-selskap, som vil bistå med råd og veiledning.

Dette bør også være i klubbens interesse, fordi det alltid er forsikringstager som taper på et innbrudd.

- Skade på bygning ved innbrudd/hærverk kan forsikres.
- Premiesamling og utstyr tilhørende idrettslag bør dekkes.

Premie p.t. kr. 2,- pr. 1.000,- kr i forikringssum, pluss kr. 25,- for politen.

Vedr. Brannforsikring

I tillegg til bygning, inventar og materiell bør man under ren brannforsikring sørge for å få forsikret Ryddemkostninger etter brannskade.

Dette kan beløpe seg til en betydelig sum, og for å unngå at disse utgifter må betales av erstatning for ovennevnte ting, bør særskilt forsikringssum angis.

F.eks. kr. 10.000,-

Premien er p.t. ca. kr. 3,- pr. 1.000,- kr.

Generelt.

Man bør vært år sørge for å ha en "varetelling" av klubbens verdier, og justere forsikringssummene. Dette for å unngå underforsikring. Man skal til enhver tid legge gjenanskaffelsesprisen til grunn.

Eks.: Et lager halmmatter Egerton på 20 stk. representer i dag en verdi på ca. kr. 10.000,-.

NB! Det er betydelige verdier lagret i et klubbhus.
